2008

Letno poročilo

Evropski varuh človekovih pravic

Европейски омбудсман
El Defensor del Pueblo Europeo
Evropský veřejný ochránce práv
Den Europæiske Ombudsmand
Der Europäische Bürgerbeauftragte
Euroopa ombudsman
O Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής
The European Ombudsman
Le Médiateur européen
An tOmbudsman Eorpach
Il Mediatore europeo
Eiropas ombuds
Europos ombudsmenas
Az Európai Ombudsman
L-Ombudsman Ewropew
De Europese Ombudsman
Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
O Provedor de Justiça Europeu
Ombudsmanul European
Európsky ombudsman
sl Evropski varuh človekovih pravic
Euroopan oikeusasiamies
Europeiska ombudsmannen

Letno poročilo

Evropski varuh človekovih pravic

© Evropske skupnosti, 2009
Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno ob navedbi vira.
ISBN 978-92-9212-193-8
ISSN 1725-9797
To poročilo je objavljeno na spletni strani: http://www.ombudsman.europa.eu
Natisnjeno v pisavah Cambria, Calibri in Etelka — Pierre Rœsch typo·graphisme, Strasbourg
Vse fotografije © Evropske skupnosti, razen če je navedeno drugače.
Printed in Luxembourg
Natisnjeno na papirju CyclusPrint, finem papirju, ki je izdelan izključno iz recikliranih vlaken.

EVROPSKI VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC

P. NIKIFOROS DIAMANDOUROS

Prof. dr. Hans-Gert PÖTTERING,
Poslanec Evropskega parlamenta
Predsednik
Evropski parlament
Rue Wiertz
1047 Bruselj
BELGIJA

Strasbourg, 21. aprila 2009

G. predsednik,

v skladu s členom 195(1) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti ter členom 3(8) Sklepa Evropskega parlamenta o predpisih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje nalog varuha človekovih pravic, vam predstavljam svoje poročilo za leto 2008.

S spoštovanjem,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Evropski varuh človekovih pravic
1, avenue du Président Robert Schuman – CS 30403 – F-67001 STRASBOURG Cedex
☎ : +33 (0)3.88.17.23.13 – Fax : +33 (0)3.88.17.90.62
http://www.ombudsman.europa.eu – eo@ombudsman.europa.eu

Spremembe letnega poročila varuha človekovih pravic

LETNO poročilo Evropskega varuha človekovih pravic je njegova najpomembnejša publikacija. Da bi zagotovil, da bo zadostilo potrebam številnih bralcev, varuh človekovih pravic vsako leto razmisli o tem, kako je poročilo mogoče izboljšati. Med nedavnimi ključnimi novostmi je uvedba povzetka, povzetkov primerov in tematske analize preiskav. Vse te spremembe so bile narejene z upoštevanjem končnega bralca. Rezultat tega je tudi krajše poročilo, ki je varuhu človekovih pravic omogočilo, da najbolje izrabi vire in prispeva k trajnostnemu razvoju, tako da upošteva najvišje okoljevarstvene standarde.

Letos se je zgodila najambicioznejša sprememba poročila varuha človekovih pravic doslej. Pri njegovem oblikovanju je bila upoštevana objava novega spletnega mesta varuha človekovih pravic v januarju 2009. Podatki, ki so objavljeni na spletni strani, in podatki v tem poročilu se zdaj popolnoma dopolnjujejo. Sestavljen je bil tudi nov *Pregled 2008*, ki je pripravljen na šestih straneh in ki nadomešča staro publikacijo *Povzetek in statistika*, ki je bila prej objavljena posebej. *Pregled 2008* je od aprila 2009 v 23 jezikih na voljo na naslovu: **http://www.ombudsman.europa.eu/activities/annualreports.faces**

Novo letno poročilo je publikacija, ki je izdana bolj zgodaj, dostopnejša, prijaznejša do okolja in ima sodobnejši videz.

Novo letno poročilo je publikacija, ki je objavljena hitreje, dostopnejša, prijaznejša do okolja in ima sodobnejši videz. V nadaljevanju so opisane najpomembnejše spremembe poročila, navedene pa so tudi povezave do razdelkov naše spletne strani, ki vam bodo pomagali najti podatke, navedene v prejšnjih poročilih.

Sestava

Novo poročilo je oblikovano tako, da bralca logično vodi od razlage pristojnosti varuha človekovih pravic in postopkov, ki jih izvaja (poglavje 2), do dejanske obravnave primerov v letu 2008 (poglavje 3), dejavnosti za doseganje ljudi in institucij (poglavje 4) in notranjih dogodkov v zvezi z osebjem in proračunom (poglavje 5). Poročilo se enako kot v prejšnjih letih začenja z uvodom varuha človekovih pravic, temu pa sledi povzetek (poglavje 1).

Vsebina

Vsebina poročila je bila spremenjena tako, da zagotavlja dejansko dodano vrednost za bralca. Še zlasti poglavje 3 vsebuje popolno, nazorno in izčrpno poročilo o glavni nalogi varuha človekovih pravic – obravnavanju pritožb v letu 2008. Ker so povzetki primerov zdaj redno na voljo v vseh 23 uradnih jezikih EU na naslovu: **http://www.ombudsman.europa.eu/cases/summaries.faces** , so jih v poročilu nadomestili krajši primeri, ki pomagajo ponazoriti ugotovitve varuha človekovih pravic. Grafikoni in preglednice so navedeni sproti v poglavju namesto v ločeni statistični prilogi na koncu poročila. Poglavje 3 vsebuje tudi razširjeno tematsko analizo, ki ponuja podrobno zgoščeno poročilo o primerih varuha človekovih pravic in rezultatu njegovih poizvedb o nepravilnostih. Nazadnje, popoln seznam imen uslužbencev in njihovih kontaktnih podatkov je bil v poročilu nadomeščen s pregledom različnih oddelkov in enot v poglavju 5. Redno posodobljen seznam uslužbencev je mogoče najti na spletnem mestu varuha človekovih pravic na naslovu: **http://www.ombudsman.europa.eu/atyourservice/team.faces**

Statistika

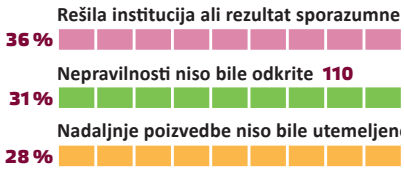

Odbor za peticije Evropskega parlamenta nas je pri obravnavanju lanskega letnega poročila spodbudil, naj izboljšamo predstavitev statističnih podatkov. Zato smo natančno pregledali, kakšne statistike izdelujemo in kako jih izdelujemo. To poročilo zato vsebuje jasnejše statistike (na primer o spreminjanju števila pritožb skozi čas). Dodali smo tudi nove informacije (na primer o predmetu preiskav) ter nazadnje preverili in po potrebi izboljšali metodologijo za izračun statističnih podatkov.

Oblika

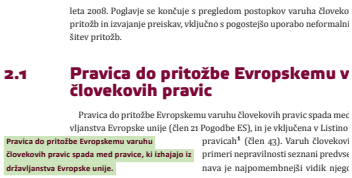
leta 2008. Poglavje se končuje s pregledom postopkov varuha človeko
pritožb in izvajanje preiskav, vključno s pogostejšo uporabo neformalni
štev pritožb.

2.1 Pravica do pritožbe Evropskemu v človekovih pravic

Pravica do pritožbe Evropskemu varuhu človekovih pravic spada med
vljanstva Evropske unije (člen 21 Pogodbe ES), in je vključena v Listino
pravicah[1] (člen 43). Varuh človekovi
primeri nepravilnosti seznani predvse
nava je najpomembnejši vidik njeg

Pravica do pritožbe Evropskemu varuhu človekovih pravic spada med pravice, ki izhajajo iz državljanstva Evropske unije.

Oblika letnega poročila je bila popolnoma prenovljena, da bi bilo za uporabnika čim prijaznejše in dostopnejše. To poročilo, ki ima nov videz, vključuje kratke izvlečke iz besedila, ki poudarjajo glavne predstavljene točke in so oblikovani tako, da pritegnejo vašo pozornost. Grafikoni in preglednice, ki so vključeni v poročilo, so bili pripravljeni tako, da jih je mogoče preprosto razumeti.

Tisk

Letno poročilo je natisnjeno na papirju CyclusPrint, finem papirju, ki je izdelan izključno iz recikliranih vlaken. Posledica tega je manjša poraba energije in vode. Papir CyclusPrint je skladen z najstrožjimi okoljevarstvenimi standardi. Podeljeni so mu bili znak za okolje EU-marjetica ter certifikata EU za ravnanje z okoljem EMAS in ISO 14001.

Vsebina

Uvod 9

1 Povzetek 13

2 Pristojnosti in postopki varuha človekovih pravic 23
2.1 Pravica do pritožbe Evropskemu varuhu človekovih pravic 25
2.2 Pravna podlaga za delo varuha človekovih pravic 25
2.3 Pristojnosti varuha človekovih pravic 27
2.4 Dopustnost in razlogi za preiskave 31
2.5 Postopki varuha človekovih pravic 32

3 Pritožbe in preiskave 35
3.1 Pregled preučenih pritožb 37
3.2 Analiza sproženih preiskav 42
3.3 Ugotovitve preiskav varuha človekovih pravic 44
3.4 Nadvse uspešni primeri, ki predstavljajo najboljšo prakso 51
3.5 Tematska analiza zaključenih preiskav 52
3.6 Posredovanja pritožb in nasveti 65

4 Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi 69
4.1 Odnosi z institucijami in organi EU 71
4.2 Odnosi z varuhi človekovih pravic in podobnimi organi 74
4.3 Odnosi z drugimi zainteresiranimi stranmi 77

5 Viri 83
5.1 Osebje 85
5.2 Proračun 90

Kako stopiti v stik z Evropskim varuhom človekovih pravic 93

Uvod

Z veseljem vam predstavljam letno poročilo Evropskega varuha človekovih pravic, ki ima nov videz. Kot je bilo pojasnjeno že na prvih straneh, smo se zelo potrudili, da bi naredili poročilo prijaznejše za uporabnika, tako da boste lahko brez težav dobili jasen in celovit pregled nad delom varuha človekovih pravic v letu 2008. Veselim se že vašega odziva na narejene spremembe.

Kot vedno se v letnem poročilu poroča o delu, ki ga je varuh človekovih pravic opravil za državljane, podjetja in organizacije v preteklem letu. Poudarjeni so najpomembnejši dogodki pri obravnavanih primerih in doseženi rezultati za pritožnike, opisana pa so tudi glavna politična vprašanja, ki so bila za institucijo pomembna v preteklem letu.

Približevanje Unije državljanom

Pogosto pravim, da je način, na katerega se institucija odziva na pritožbe, ključni kazalnik tega, kako je institucija osredotočena na državljane. Z veseljem lahko rečem, da so tudi v letu 2008 institucije in organi EU pokazali, da si večinoma želijo rešiti težave, na katere jih opozori varuh človekovih pravic. Zadevna institucija je v 129 zaključenih primerih v letu 2008 (36 % skupnega števila) sprejela sporazumno rešitev ali pa je zadevo rešila. V 101 primeru je bila zadeva razjasnjena, tako da nadaljnje preiskave niso bile potrebne, v 110 primerih pa varuh človekovih pravic ni odkril nepravilnosti.

Osem primerov, zaključenih v letu 2008, predstavlja primere najboljše prakse zaradi načina, na katerega so se institucije odzvale na vprašanja, ki jih je postavil varuh človekovih pravic. Zato imajo zagotovljen prostor med nadvse uspešnimi primeri, poudarjenimi v tem poročilu, da bodo lahko zgled dobrega ravnanja javnih uslužbencev za vse institucije in organe EU. Trije nadvse uspešni primeri so vključevali Evropsko komisijo, po eden pa Svet, Sodišče Evropskih skupnosti, Evropski urad za izbor osebja (Epso), Evropski urad za boj proti goljufijam (Olaf) in že tretje leto zapored Evropsko agencijo za varnost v letalstvu.

Vendar pa vsi odzivi na preiskave varuha človekovih pravic niso bili tako zgledni. Komisija ni hotela spremeniti stališča v primeru o diskriminaciji na podlagi starosti. Zaradi te zavrnitve sem Parlamentu predložil edino posebno poročilo, izdano v letu 2008. Čeprav se je število preiskav, v katerih sem moral institucijam EU dati kritično pripombo, zmanjšalo na 44 (s 55 v letu 2007), jih je še vedno preveč. Da bi pomagal institucijam in organom izboljšati njihovo uspešnost, sem v letu 2008 na svoji spletni strani objavil dve študiji o nadaljnjem ukrepanju institucij v zvezi s kritičnimi in nadaljnjimi pripombami iz let 2006 in 2007. Te študije predstavljajo tudi nadvse uspešne primere, ki bi se morali uporabljati kot primeri dobrega upravljanja. Podobno poročilo bom objavil tudi v letu 2009.

Pogosto pravim, da je način, na katerega se institucija odziva na pritožbe, ključni kazalnik tega, kako je institucija osredotočena na državljane.

Evropski varuh človekovih pravic kot varuh preglednosti

V letu 2008 je bilo končanih rekordno število preiskav (355), pri čemer jih je večina trajala manj kot eno leto. V letu 2009 nameravamo izboljšati svoje delovanje, tako da bomo za končanje primerov potrebovali še manj časa. Daleč najpogostejša trditev v preiskavah, sproženih v letu 2008, je bila pomanjkanje preglednosti (36 % preiskav). Ne glede na to, ali je šlo za pogodbene primere, zahtevke za dostop do dokumentov, pritožbe o kršitvah ali izbirne postopke, se je zavrnitev dostopa do podatkov ali dokumentov vedno znova ponavljala. V vsakem od teh primerov sem institucije in

organe EU pozval, naj pri svojih dejavnostih zagotovijo najvišjo raven odprtosti. Nekateri primeri so vključevali vprašanja varstva podatkov, pri katerih je nujen pristop, pri katerem se zasebnost in preglednost uravnotežita. V več primerih sem se posvetoval z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, čigar nasveti so mi bili v veliko pomoč.

V zvezi s preglednostjo je bil v letu 2008 zlasti pomemben predlog Komisije, naj se spremenijo pravila EU o dostopu javnosti do dokumentov. Izrazil sem zaskrbljenost zaradi nekaterih vidikov tega sicer dobrega predloga in Parlament spodbudil, naj pri tem vprašanju uporabi svojo vlogo sozakonodajalca, da zagotovi najboljši rezultat za državljane. Del mojega prispevka k tej razpravi je bila primerjalna študija o najboljši praksi v državah članicah v zvezi z dostopom javnosti do dokumentov v podatkovnih zbirkah, ki sem jo izvedel med kolegi iz Evropske mreže varuhov človekovih pravic. Na podlagi rezultatov te študije sem oblikoval dejanske predloge v zvezi z reformo pravil EU o dostopu do dokumentov. V letu 2009 bom pozorno spremljal razvoj te razprave.

Spodbujanje storitvene kulture

Varuh človekovih pravic je v letu 2008 evidentiral skupno 3 406 pritožb. Kot vedno smo si prizadevali zagotoviti, da bi vsi, ki bi se morda želeli pritožiti, bili seznanjeni s storitvami varuha človekovih pravic. Na primer, za podjetja, nevladne organizacije in druge organizacije, ki so se v preteklosti relativno redko obrnili na varuha človekovih pravic, smo objavili preiskavo, ki smo jo na lastno pobudo opravili o pravočasnosti plačil Komisije, da bi poudarili, kaj dejansko lahko naredimo za podjetja in organizacije.

Kot vedno smo si prizadevali zagotoviti, da vsi, ki bi se morda želeli pritožiti, vedo za storitve varuha človekovih pravic.

Pritožnikom smo lahko pomagali v skoraj 80 % primerov, tako da smo začeli preiskavo primera, ga posredovali pristojnemu organu ali svetovali, kam se pritožniki lahko obrnejo. Pogosto jim svetujemo, naj se obrnejo na člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic. Regionalni varuhi človekovih pravic iz mreže so se novembra sestali v Berlinu, da bi ugotovili, kako lahko skupaj izboljšamo storitve, ki jih ponujamo državljanom. Še naprej sem komuniciral s člani in uradniki institucij in organov EU, da bi jih spodbudil k sprejemanju storitvene kulture za državljane. Med vrhunci na tem področju sta bila podpis memoranduma o soglasju s predsednikom Evropske investicijske banke in sporazuma agencij Unije, da bodo sprejele Evropski kodeks dobrega upravnega ravnanja pri odnosih z državljani.

Še en pomemben dogodek v letu 2008 je bila sprememba Statuta varuha človekovih pravic. Sprejete spremembe zagotavljajo, da lahko državljani popolnoma zaupajo v zmožnost varuha človekovih pravic, da brez omejitev temeljito preišče njihove pritožbe. Veselim se, da bom v letu 2009 svoje delo za državljane opravljal na podlagi teh še močnejših pristojnosti.

Strasbourg, 16. februarja 2009

P. Nikiforos Diamandouros

1 Povzetek

V štirinajstem letnem poročilu Evropskega varuha človekovih pravic Evropskemu parlamentu so opisane dejavnosti varuha človekovih pravic v letu 2008. To je šesto letno poročilo, ki ga bo predstavil P. Nikiforos Diamandouros, ki je funkcijo Evropskega varuha človekovih pravic začel opravljati 1. aprila 2003.

Sestava poročila

Poročilo je sestavljeno iz petih poglavij. Začenja se z uvodom varuha človekovih pravic, sledi pa mu ta povzetek, iz katerega je sestavljeno poglavje 1.

V poglavju 2 so razložene pristojnosti varuha človekovih pravic in opisani postopki, ki jih varuh človekovih pravic opravlja za obravnavanje pritožb in izvajanje preiskav. Vključuje tudi vse pomembnejše dogodke, ki so se zgodili v preteklem letu.

V poglavju 3 sta podana pregled pritožb, ki so bile obravnavane med letom, in poglobljena študija izvedenih preiskav. Poglavje vsebuje razdelek o nadvse uspešnih primerih, ki jih je opredelil varuh človekovih pravic, in tematsko analizo, ki zajema najpomembnejše pravne ugotovitve in dejstva iz odločb varuha človekovih pravic v letu 2008. Poglavje se končuje s pregledom primerov, ki ne spadajo pod pristojnost varuha človekovih pravic, in ukrepov, ki jih je sprejel v zvezi s temi pritožbami.

V poglavju 4 so obravnavane dejavnosti varuha človekovih pravic za vzpostavljanje stikov, v kar so zajeti odnosi z drugimi institucijami in organi Evropske unije ter odnosi s skupnostjo nacionalnih, regionalnih in lokalnih varuhov človekovih pravic v Evropi, podan pa je tudi pregled varuhovih dejavnosti pri obveščanju javnosti.

V poglavju 5 so na voljo podrobnosti o osebju in proračunu varuha človekovih pravic.

Poslanstvo Evropskega varuha človekovih pravic

Urad Evropskega varuha človekovih pravic je bil ustanovljen z Maastrichtsko pogodbo v okviru pravic iz državljanstva Unije. Varuh preiskuje pritožbe o nepravilnostih pri delu institucij in organov Skupnosti, razen Sodišča Evropskih skupnosti in Sodišča prve stopnje v njunih pravosodnih funkcijah. V soglasju z Evropskim parlamentom je varuh človekovih pravic „nepravilnost“ opredelil na način, ki zahteva spoštovanje temeljnih pravic, pravne države in načel dobrega upravljanja.

Varuh preiskuje pritožbe o nepravilnostih pri delu institucij in organov Skupnosti.

Poleg tega da se varuh človekovih pravic odziva na pritožbe posameznikov, družb in združenj, deluje tudi proaktivno, kar pomeni, da sproža preiskave na lastno pobudo, organizira srečanja s člani in uslužbenci institucij in organov EU, ugotovitve posreduje državljanom ter jih obvešča o njihovih pravicah in tem, kako jih uveljaviti.

Pritožbe in preiskave

Pregled preučenih pritožb

Varuh človekovih pravic je v letu 2008 evidentiral[1] 3 406 pritožb v primerjavi s 3 211 pritožbami v letu 2007. Skoraj 60 % vseh pritožb, ki jih je varuh človekovih pravic evidentiral leta 2008, je bilo poslanih elektronsko — po e-pošti ali prek obrazca za pritožbe, objavljenega na spletnem mestu varuha človekovih pravic.

Skupaj je bilo obravnavanih[2] 3 346 pritožb v primerjavi s 3 265 pritožbami v letu 2007. Od vseh obravnavanih pritožb jih je bilo 24 % (802 pritožbi) znotraj pristojnosti Evropskega varuha človekovih pravic, za 9 % pritožb pa je bila sprožena preiskava. Varuh človekovih pravic je lahko pritožnikom pomagal v skoraj 80 % primerov, tako da je začel preiskavo primera, ga posredoval pristojnemu organu ali svetoval, kam se lahko pritožniki obrnejo za hitro in učinkovito rešitev težave.

Z glavnega e-naslova varuha človekovih pravic je bilo v letu 2008 odgovorjeno na več kot 4 300 e-sporočil z zahtevki za informacije. Od tega je bilo približno 3 300 posameznih zahtevkov za informacije, približno 1 000 pa jih je bilo povezanih z množičnimi pismi. Varuh človekovih pravic je v zadevnem letu torej skupno obravnaval več kot 7 700 pritožb in zahtevkov državljanov za informacije.

Analiza sproženih preiskav

V letu 2008 je bilo na podlagi pritožb sproženih 293 novih preiskav. Od teh so jih 26 % vložila podjetja in združenja, 74 % pa posamezni državljani.

Varuh človekovih pravic je tudi sprožil tri preiskave na lastno pobudo. Dve od teh sta obravnavali pritožbe, ki jih je vložila nepooblaščena oseba (tj. pritožnik, ki ni državljan ali prebivalec Unije, ali pravna oseba z registriranim sedežem v državi članici). Tretja preiskava je vključevala uporabo varuhove možnosti preiskave na lastno pobudo, pri kateri je sprožil postopek v zvezi z možnostjo obstoja sistemske težave pri sistemu zgodnjega opozarjanja Evropske komisije (**OI/3/2008/FOR**).

Enako kot v preteklih letih je tudi tokrat večina preiskav, ki jih je sprožil varuh človekovih pravic v letu 2008, zadevala Komisijo (195 preiskav ali 66 % vseh preiskav). Ker je Komisija osrednja institucija Skupnosti, ki sprejema odločitve z neposrednim vplivom na državljane, je logično, da je glavni predmet pritožb državljanov. Osemindvajset preiskav (10 %) je zadevalo upravo Evropskega parlamenta, 20 (7 %) Evropski urad za izbor osebja (Epso), 10 (3 %) Svet Evropske unije in 7 (2 %) Evropski urad za boj proti goljufijam (Olaf). Dvajset drugih institucij in organov EU je bilo predmet nadaljnjih 37 preiskav.

Glavne vrste domnevnih nepravilnosti v preiskavah, začetih v letu 2008, so se nanašale na pomanjkanje preglednosti, vključno z zavračanjem posredovanja podatkov (107 primerov ali 36 % vseh primerov), nepravičnost ali zlorabo pooblastil (59 primerov, 20 %), nezadovoljive postopke (27 primerov, 9 %), malomarnost (25 primerov, 8 %), nepotrebne zamude (24 primerov, 8 %), pravne napake (21 primerov, 7 %), diskriminacijo (14 primerov, 5 %) in neizpolnjevanje obveznosti, tj. neuspešnost Komisije pri opravljanju vloge „varuhinje Pogodbe“ v odnosu do držav članic (14 primerov, 5 %).

Varuh človekovih pravic je v letu 2008 zaključil 355 preiskav (v primerjavi s 348 preiskavami v letu 2007). Od tega je 352 preiskav temeljilo na pritožbah, tri pa so bile izvedene na lastno pobudo. Večina preiskav je bila zaključena v manj kot enem letu (52 %). Več kot tretjina (36 %) jih je bila zaključena prej kot v treh mesecih. V povprečju so bili primeri zaključeni v 13 mesecih.

1. Letno poročilo evropskega varuha človekovih pravic od letos uporablja statistično kategorijo „evidentirane pritožbe“ namesto „prejete pritožbe“, da je mogoče razlikovati med pritožbami, ki so bile dejansko evidentirane v danem koledarskem letu, in tistimi, ki so bile prejete v istem obdobju, vendar evidentirane šele v naslednjem letu.

2. Statistična kategorija „obravnavanih“ pritožb pomeni, da je bila izvedena analiza, namenjena ugotavljanju, ali pritožba (i) sodi v pristojnost varuha človekovih pravic, (ii) ustreza merilom dopustnosti in (iii) daje razloge za začetek preiskave. Zaradi časa, potrebnega za to, se število „obravnavanih“ pritožb v danem letu razlikuje od števila „evidentiranih“ pritožb v istem letu.

Ugotovitve preiskav varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic si pri preiskavah, če je le mogoče, prizadeva doseči rezultat, s katerim sta zadovoljna pritožnik in institucija, zoper katero je vložena pritožba. Pri doseganju takih rezultatov, ki pripomorejo h krepitvi odnosov med institucijami in državljani ter k izogibanju dragim in dolgotrajnim sodnim postopkom, je bistveno sodelovanje institucij in organov Skupnosti. Pozitiven izid za pritožnika je bil dosežen v 129 primerih, ki so bili zaključeni v letu 2008 (36 % vseh primerov). Te primere so rešile institucije ali pa je bila najdena sporazumna rešitev (v letu 2007 je bilo takih primerov 134, kar je dvakrat toliko kot v letu 2006).

V 31 % primerov (110) nepravilnosti niso bile ugotovljene. To ni nujno negativen rezultat za pritožnika, ki od zadevne institucije ali organa vsaj prejme temeljito obrazložitev dejanja in varuhovo mnenje o primeru.

Varuh človekovih pravic si pri preiskavah, če je le mogoče, prizadeva doseči rezultat, s katerim sta zadovoljna pritožnik in institucija, zoper katero je vložena pritožba.

Varuh človekovih pravic ni ugotovil nepravilnosti v 15 % primerov (53), vendar mu je kljub temu pozitiven rezultat za pritožnika uspelo doseči v osmih od teh primerov, tako da je institucija sprejela osnutek priporočila, ki ga je varuh naslovil nanjo. V enem primeru, v katerem Komisija ni sprejela osnutka priporočila v zvezi z diskriminacijo na podlagi starosti (**185/2005/ELB**), je varuh človekovih pravic Evropskemu parlamentu predložil posebno poročilo. To je zadnje orožje varuha človekovih pravic in zadnji mogoči ukrep pri obravnavi primera. V 44 primerih se je preiskava končala s kritično pripombo za zadevno institucijo ali organ. Kritična pripomba pritožniku potrdi, da je bila njegova pritožba upravičena, institucijam ali organom pa pokaže njihovo napako, da se lahko v prihodnje izognejo podobnim nepravilnostim.

Varuh človekovih pravic je podobno zaradi izboljšanja uspešnosti institucij EU v prihodnosti pogosteje uporabljal dodatne pripombe, kadar je opazil priložnost za izboljšanje kakovosti uprave. Varuh človekovih pravic je v letu 2008 dodatne pripombe pripravil v 41 primerih.

Za institucije in organe je pomembno, da spremljajo kritične pripombe in dodatne pripombe varuha človekovih pravic ter si prizadevajo odpraviti ugotovljene težave. S tem v mislih je varuh človekovih pravic v letu 2008 na svoji spletni strani objavil dve študiji o nadaljnjih ukrepih institucij, ki so v letih 2006 in 2007 prejele kritične pripombe in dodatne pripombe. Varuh človekovih pravic načrtuje letno obveščanje javnosti o svojih ugotovitvah o nadaljnjih ukrepih institucij v zvezi s kritičnimi pripombe in dodatnimi pripombami.

Za institucije in organe je pomembno, da spremljajo kritične ocene in dodatne pripombe varuha človekovih pravic ter si prizadevajo odpraviti obstoječe težave.

Nadvse uspešni primeri, ki predstavljajo najboljšo prakso [→→→]

Osem primerov, zaključenih v letu 2008, je zglednih primerov najboljše prakse. Vsem institucijam in organom EU so za zgled, kako se najbolje odzvati na težave, na katere jih opozori varuh človekovih pravic.

Evropski urad za izbor osebja (Epso) je privolil, da bo kandidatom na njihovo zahtevo razkril merila za ocenjevanje, uporabljena pri izbirnih postopkih, in tudi razčlenitev posameznih ocen. Privolitev je sledila preiskavi, ki jo je varuh človekovih pravic izvedel na lastno pobudo in ki je Epso pohvalil, ker je sprejel tako pregleden pristop (**OI/5/2005/PB**). **Evropski urad za boj proti goljufijam** (Olaf) se je na zahtevo za dostop do dokumentov konstruktivno odzval. Z izdajo dveh različic ustreznega poročila, eno z osebnimi podatki pritožnika in eno brez njih, je ravnal v skladu s pravili EU o dostopu do dokumentov, hkrati pa pokazal pristop, ki je osredotočen na državljane (**754/2007/BU**). V zvezi z dostopom do dokumentov in podatkov se je varuhu človekovih pravic zaradi nezadostnih podatkov, ki jih je prejela od sodnega tajništva **Evropskega sodišča**, pritožila tudi avstrijska državljanka. Po posredovanju varuha človekovih pravic je sodno tajništvo pritožnici poslalo dopis s podrobnejšimi podatki, varuhu človekovih pravic pa zagotovilo, da je te dodatne navedbe vključilo v standardne dopise za podobne primere (**2448/2008/WP**).

Varuh človekovih pravic je **Komisijo** pohvalil zaradi njenega konstruktivnega pristopa v dveh pogodbenih primerih. V primeru zaradi spora z italijanskim podjetjem glede plačila pri projektu EU za oskrbo razseljenih oseb v Liberiji z vodo je bila Komisija temeljita in konstruktivna skozi celoten postopek, tako da je celo sprejela dodatna ustrezna plačila, ki so jih odkrili njene službe

in pritožnik. Italijansko podjetje je posledično prejelo več kot 100 000 EUR (**3490/2005/(ID)PB**). V primeru v zvezi z avstrijskim inštitutom, ki je sodeloval pri naročilu raziskav in razvoja v kemijskem inženiringu, se je Komisija strinjala, da bo plačala 54 000 EUR. Odločitev je sledila zahtevi varuha človekovih pravic, da naj Komisija razmisli o svoji zavrnitvi plačila neporavnanega zneska, ker ni pravočasno prejela končnega poročila o stroških (**3784/2006/FOR**). Varuh človekovih pravic je v primeru **2672/2008/VL** uporabil poenostavljen postopek preiskave, v katerem se je Komisija odzvala pozitivno, tako da je prepir po e-pošti med akademskim raziskovalcem in uradnico Komisije, hitro in zgledno rešil.

Med primeri najboljših praks je tudi primer **1162/2007/FOR**, pri katerem se je **Svet** strinjal, da prostovoljno plača 1 000 EUR kot odškodnino za neprijetnosti in stres, ki jih je utrpel pritožnik. Svet je pritožniku naprej ponudil enoletno pogodbo, nato pa spremenil njene pogoje, ko je ugotovil, da bo pritožnik v tem času dopolnil 65 let. Nazadnje pa je treba že tretje leto zapored treba zaploskati odzivu **Evropske agencije za varnost v letalstvu** (EASA) na pritožbo, na katero je bila opozorjena. EASA se je v primeru **893/2006/BU** ne samo opravičila za napako, ki jo je naredila v izbirnem postopku, temveč je tudi soglašala, da pritožniku zagotovi podatke, ki jih je zahteval, in se zavezala, da bo to storila tudi v prihodnjih postopkih.

Tematska analiza zaključenih preiskav

Vse odločbe, ki jih varuh človekovih pravic sprejme po končani preiskavi, so običajno objavljene na njegovi spletni strani (**http://www.ombudsman.europa.eu**) v angleščini in jeziku pritožnika, če ta ni angleščina. Varuh človekovih pravic je leta 2008 sprejel novo obliko in sestavo svojih odločb, s katerima je ohranil odseka bistvena dejstva in analiza, vendar je besedilo krajše, lažje berljivo in zato tudi dostopnejše.

Vse odločitve, ki jih varuh človekovih pravic sprejme po končani preiskavi, so običajno objavljene na njegovi spletni strani (http://www.ombudsman.europa.eu) v angleščini in jeziku pritožnika, če ta ni angleščina.

Izbrano število primerov je v obliki povzetka na voljo na spletni strani varuha človekovih pravic v vseh 23 uradnih jezikih EU. Povzetki prikazujejo različne teme ter institucije in organe Skupnosti, zajete v 355 odločbah, s katerimi so bile zaključene preiskave v letu 2008, ter različne razloge za zaključek.

V razdelku 3.5 tega poročila so analizirani najpomembnejše pravne ugotovitve in dejstva, ki jih vsebujejo odločbe varuha človekovih pravic v letu 2008. Tematsko so razvrščene v sedem glavnih kategorij glede na glavni predmet preiskave[3]:

- Odprtost, dostop javnosti in osebni podatki;
- Evropska komisija kot varuhinja Pogodbe;
- Dodelitev razpisov in dotacij;
- Izvajanje pogodb;
- Upravni in kadrovski predpisi;
- Natečaji in izbirni postopki;
- Istitucionalne in politične zadeve ter drugo.

V prvem delu tematske analize so obravnavane odločbe varuha človekovih pravic v letu 2008 o pritožbah v zvezi z (i) dostopom javnosti do dokumentov, (ii) dostopom javnosti do podatkov ter (iii) varovanjem osebnih podatkov in pravico, da osebe, na katere se podatki nanašajo, dostopajo do svojih podatkov. Obravnavane zadeve obsegajo različne težave, od zamud pri omogočanju dostopa do dokumentov do različnega razlaganja izjem iz Uredbe št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov[4]. Analizirani so tudi primeri, v katerih se je varuh človekovih pravic z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov posvetoval o vidiku varstva podatkov pri vprašanjih preglednosti.

3. Na podlagi preiskav, ki so bile sprožene v letu 2008, je razčlenitev glede na glavni predmet preiskave naslednja: preglednost (26 %), institucionalne in politične zadeve (17 %), Komisija kot varuhinja Pogodbe (17 %), natečaji in izbirni postopki (14 %), upravni in kadrovski predpisi (10 %), izvajanje pogodb (8 %), dodelitev razpisov in dotacij (8 %).

4. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 145, str. 43.

Druga kategorija primerov se nanaša na pritožbe zoper Komisijo v njeni vlogi varuhinje Pogodbe. Varuh človekovih pravic lahko obravnava procesne in materialne vidike obravnave, ki jo Komisija izvede v takih primerih. V pregledu varuha človekovih pravic se v zvezi z materialnimi vidiki poskuša preveriti, ali so sklepi Komisije razumni ter ali so dovolj utemeljeni in razloženi pritožnikom. V zvezi s procesnimi vidiki je pri preiskavah varuha človekovih pravic glavna oporna točka sporočilo Komisije o odnosih s pritožniki v primeru kršitev zakonodaje Skupnosti[5]. Med trditvami, preučenimi v zvezi s takimi primeri v letu 2008, so bile zamude, pošiljanje nezadostnih podatkov pritožnikom in dejstvo, da pritožbe niso bile evidentirane.

V tretjem delu tematske analize so obravnavane pritožbe zaradi dodelitve ali zavrnjene dodelitve razpisov in dotacij. Pregled varuha človekovih pravic je v takih primerih omejen na preverjanje, ali so bila upoštevana pravila, s katerimi se urejajo postopki, ali dejstva držijo in ali se je zgodila napaka pri oceni ali zloraba pooblastil. Preveriti je mogoče tudi, ali so institucije v skladu s svojo dolžnostjo navedle razloge in ali so ti razlogi skladni in smiselni. Varuh človekovih pravic je v letu 2008 preučil nepravilno izvajanje razpisnih postopkov, nezadostne podatke in neutemeljene obtožbe.

V četrti kategoriji so obravnavani primeri, v katerih se pritožniki pritožujejo, ker institucija ni izpolnila obveznosti, ki izhajajo iz pogodb. Varuh človekovih pravic meni, da je v zvezi s pogodbenimi spori upravičeno, da svojo preiskavo omeji na preučitev, ali je institucija ali organ Skupnosti zagotovil skladno in smiselno pravno podlago za svoja dejanja in zakaj misli, da je njegovo stališče do pogodbenega položaja upravičeno. Varuh človekovih pravic je v letu 2008 preučeval težave zaradi prepoznega plačila in nepravične obravnave ter težave v zvezi s podizvajalci.

V peti kategoriji so preučene pritožbe v zvezi z upravnimi dejavnostmi institucij, predvsem v zvezi z uporabo kadrovskih predpisov za uradnike in drugih ustreznih besedil. Ti primeri se po naravi med seboj bistveno razlikujejo in zadevajo skoraj vse institucije in organe.

V šestem delu tematske analize so preučene pritožbe, povezane z javnimi natečaji in drugimi izbirnimi postopki. Večina teh primerov je povezana z Evropskim uradom za izbor osebja (EPSO), nanašajo pa se na pomanjkanje preglednosti, bistvene težave v povezavi s preskusi in trditve o nepravični obravnavi.

Zadnja preostala kategorija zajema različne pritožbe proti institucijam zaradi njihovih dejavnosti oblikovanja politike ali splošnega delovanja.

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

Odnosi z institucijami in organi EU

Konstruktivni odnosi z institucijami in organi EU so nadvse pomembni za Evropskega varuha človekovih pravic, saj mu pomagajo dosegati najboljše mogoče rezultate za pritožnike. Varuh človekovih pravic se je v letu 2008 še naprej redno sestajal s člani in uradniki institucij, da so skupaj razpravljali o načinih za izboljšanje kakovosti uprave EU.

Konstruktivni odnosi z institucijami in organi EU so nadvse pomembni za Evropskega varuha človekovih pravic, saj mu pomagajo dosegati najboljše mogoče rezultate za pritožnike.

V letu 2008 je bilo še posebno pomembno srečanje s predstavniki Parlamenta, Sveta in Komisije, ki je bilo povezano s spremembo Statuta varuha človekovih pravic. Parlament je po pozitivnem mnenju Komisije in soglasju Sveta 18. junija sprejel sklep[6] o spremembi Statuta. V medinstitucionalni program varuha človekovih pravic je bila v letu 2008 vključena tudi sedanja sprememba Uredbe št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov[7].

5. Sporočilo Evropskemu parlamentu in Evropskemu varuhu človekovih pravic o odnosih s pritožniki v primerih kršitev prava Skupnosti, UL 2002 C 244, str. 5.
6. Sklep Evropskega parlamenta 2008/587 z dne 18. junija 2008 o spremembi Sklepa 94/262 o pravilih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje funkcije varuha človekovih pravic, UL 2008 L 189, str. 25.
7. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 145, str. 43.

Med drugimi pomembnejšimi dogodki v zadevnem letu sta podpis memoranduma o soglasju[8] s predsednikom Evropske investicijske banke in sporazum vseh agencij Unije, da sprejemajo Evropski kodeks dobrega upravnega ravnanja. Varuh človekovih pravic se je redno sestajal s predstavniki Evropskega urada za izbor osebja, da bi pomagal spodbujati najvišje standarde storitev za državljane v izbirnih postopkih.

Evropski varuh človekovih pravic se redno srečuje s poslanci in uradniki institucij in organov EU. Na sliki sta g. Diamandouros in predsednik Evropskega parlamenta Hans-Gert Pöttering. Strasbourg, 12. marca 2008.

Varuh človekovih pravic se je v letu 2008 še naprej obračal tudi na druge institucije in organe ter se sestal s ključnimi predstavniki Sodišča Evropskih skupnosti, Sodišča prve stopnje, Sodišča za uslužbence in Agencije Evropske unije za temeljne pravice. Varuh človekovih pravic je novembra svoje delo predstavil članom mreže Solvit, decembra pa je predstavil pregled odnosov z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov na prireditvi ob petletnici te institucije. Pred tem se je varuh človekovih pravic sestal s predsedniki odborov uslužbencev institucij EU, da jim je predstavil svojo vlogo pri izboljševanju kakovosti uprave EU.

Odnosi z varuhi človekovih pravic in podobnimi organi

Veliko pritožnikov se obrne na Evropskega varuha človekovih pravic, kadar imajo težave z nacionalno, regionalno ali lokalno upravo. Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje s kolegi v državah članicah, da bi zagotovili hitro in učinkovito obravnavo pritožb državljanov v zvezi s pravom EU. To sodelovanje poteka večinoma v okviru Evropske mreže varuhov človekovih pravic. Ta mreža zdaj vključuje skoraj 90 uradov iz 31 držav, obsega pa nacionalno in regionalno raven v Uniji ter nacionalno raven v državah kandidatkah za članstvo v EU, v Norveški in Islandiji. Tudi Odbor za peticije Evropskega parlamenta je polnopravni član mreže.

Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje s kolegi v državah članicah, da bi zagotovili hitro in učinkovito obravnavo pritožb državljanov v zvezi s pravom EU.

Eden od namenov mreže je omogočiti hitro posredovanje pritožb pristojnemu varuhu človekovih pravic ali podobnemu organu. V letu 2008 je bila v 1 079 primerih pritožba posredovana članu Evropske mreže varuhov človekovih pravic ali pa je varuh pritožniku svetoval, naj se obrne na člana mreže.

V razdelku 4.2 tega poročila so natančno opisane dejavnosti mreže v letu 2008, od katerih je bil najpomembnejši dogodek šesti seminar regionalnih varuhov človekovih pravic držav članic EU novembra v Berlinu. Seminar sta skupaj organizirala Evropski varuh človekovih pravic in predsednik Odbora za peticije berlinskega regionalnega parlamenta Ralf Hillenberg. Seminarja, ki se je osredotočil na pritožbe in peticije ranljivih ljudi, se je udeležilo približno 90 ljudi. V letu 2008 so se v Strasbourgu srečali tudi uradniki za zvezo znotraj mreže.

8. Memorandum o soglasju med Evropskim varuhom človekovih pravic in Evropsko investicijsko banko glede obveščanja o politikah, standardih in postopkih Evropske investicijske banke ter reševanju pritožb, vključno s pritožbami nedržavljanov in nerezidentov Evropske unije, UL 2008 L 244, str. 1.

Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje s svojimi kolegi v državah članicah prek evropske mreže varuhov človekovih pravic. Uradniki za zvezo v uradih nacionalnih varuhov človekovih pravic delujejo kot prva kontaktna točka za člane mreže. Njihov šesti bienalni seminar je potekal od 1. do 3. junija v Strasbourgu.

Informativni obiski, ki so jih soorganizirali varuhi po državah članicah in državah kandidatkah, so se tudi izkazali za zelo učinkovite pri razvoju mreže. Evropski varuh človekovih pravic je leta 2008 obiskal kolege na Cipru (marca), v Grčiji (maja), Latviji (septembra) in Litvi (oktobra).

Mreža je tudi uporaben mehanizem za izmenjavo podatkov o zakonodaji EU in najboljših praksah prek prej omenjenih seminarjev, polletnega glasila, elektronskega foruma za razprave in izmenjavo dokumentov ter elektronske storitve dnevne novice. Poleg te redne neformalne izmenjave podatkov prek mreže je na voljo tudi poseben postopek, s katerim lahko nacionalni ali regionalni varuhi človekovih pravic zaprosijo za pisne odgovore na vprašanja o zakonodaji EU in njeni razlagi, vključno z vprašanji, ki se varuhom človekovih pravic porajajo pri obravnavi posebnih primerov. Leta 2008 je bilo prejetih osem novih vprašanj.

Odnosi z drugimi zainteresiranimi stranmi

Evropski varuh človekovih pravic je zavezan zagotavljanju, da se vsaka oseba ali organizacija, ki bi lahko imela težave z institucijami in organi EU, zaveda svoje pravice, da se varuhu pritoži zaradi nepravilnosti. V razdelku 4.3 tega poročila je podan pregled neštetih načinov, na katere je varuh človekovih pravic v letu 2008 poskušal izboljšati ozaveščenost o pravici do pritožbe. Varuh človekovih pravic in osebje iz njegovega urada so pripravili približno 135 predstavitev za skupine, ki jih zanima delo varuha človekovih pravic. Med glavnimi medijskimi dejavnostmi varuha človekovih pravic v letu 2008 so bile tiskovne konference v Bruslju, Budimpešti in Strasbourgu ter v Atenah, Nikoziji, Rigi in Vilni, ki so bile del že omenjenih informativnih obiskov. Med letom je bilo izdanih sedemnajst sporočil za javnost, ki so jih prejeli novinarji in zainteresirane stranke po Evropi. Med obravnavanimi temami so bile preglednost na področju nadomestil poslancem Evropskega parlamenta, sprememba Statuta varuha človekovih pravic in reforma pravil EU o dostopu javnosti do dokumentov.

Evropski varuh človekovih pravic je zavezan zagotavljanju, da se vsaka oseba ali organizacija, ki bi lahko imela težave z institucijami in organi EU, zaveda svoje pravice, da se varuhu pritoži zaradi nepravilnosti.

Med publikacijami je bil v letu 2008 še posebno zanimiv novi vodnik po delu varuha človekovih pravic, ki je bil izdelan v 23 uradnih jezikih EU. Spletna stran varuha človekovih pravic se je redno posodabljala s sklepi, sporočili za javnost in podrobnostmi o dejavnostih obveščanja javnosti. Spletno stran je od 1. januarja do 31. decembra 2008 obiskalo približno 440 000 različnih obiskovalcev, od katerih jih je bilo največ iz Združenega kraljestva, sledili pa so jim obiskovalci iz Nemčije, Francije, Španije in Italije.

Evropski varuh človekovih pravic redno obiskuje države članice EU in države kandidatke ter pri tem izmenjuje informacije, razvija odnose z varuhi človekovih pravic in širi osveščenost o svojem delu. Med svojim obiskom v Litvi, od 1. do 3. oktobra 2008, je imel g. Diamandouros javno predavanje za državne uradnike in univerzitetne študente, srečal pa se je tudi s litovskimi poslovneži in predstavniki nevladnih organizacij. Na sliki so udeleženci srečanja s predstavniki litovske odvetniške, trgovinske, industrijske in obrtne zbornice ter združenja delodajalcev iz gospodarstva.

Viri

V razdelku 5.1 tega poročila je podan pregled sestave urada varuha človekovih pravic, navedeni pa so tudi nekateri biografski podatki o varuhu človekovih pravic in njegovem vodilnem osebju.

V uradu varuha človekovih pravic je bil leta 2008 izveden ambiciozen program notranje preureditve.

V uradu varuha človekovih pravic je bil leta 2008 izveden ambiciozen program notranje preureditve. Veljati je začel 1. julija, vključeval pa je ustanovitev štirih enot znotraj vsakega od obstoječih oddelkov: pravnega oddelka ter upravnega in finančnega oddelka. Cilj tega prestrukturiranja je ustanovitev vodstvene strukture, v kateri vsakemu od dveh vodij oddelkov v uradu, ki ustrezata direktorskemu položaju in sta podrejena generalnemu sekretarju, pomagajo po štirje vodje enot s povečanimi vodstvenimi pravicami.

V razdelku 5.1 so tudi podatki o srečanjih osebja varuha človekovih pravic in sestankih zaposlenih. Srečanja uslužbencev so sestavni del strateškega načrtovanja varuha človekovih pravic, predvsem ker dajejo uporabne smernice za oblikovanje politike in pripravo letnega načrta upravljanja. So sestavni del letnega cikla dogodkov, ki dajejo uslužbencem in pripravnikom priložnost, da si izmenjujejo mnenja o temah, neposredno povezanih z delom varuha človekovih pravic. Drugo srečanje institucije je bilo od 27. do 29. februarja 2008. Neposredne povratne informacije osebja jasno kažejo, da je bilo drugo srečanje sprejeto kot zelo pozitivna izkušnja in da se obravnavane teme in zadeve štejejo za zelo pomembne.

V kadrovskem načrtu varuha človekovih pravic je bilo leta 2008 skupaj 57 delovnih mest, enako kot v letih 2006 in 2007. Dodeljena proračunska sredstva so v letu 2008 znašala 8 505 770 EUR.

2 Pristojnosti in postopki varuha človekovih pravic

V tem poglavju je podrobno opisana vloga Evropskega varuha človekovih pravic, pri čemer so zajeti pravna podlaga za njegovo delo, opis njegovih pristojnosti, podatki v zvezi z dopustnostjo in razlogi za začetek preiskave. Za predstavitev teh elementov in osvetlitev posebnih dogodkov, kot je sprememba Statuta varuha človekovih pravic, so v poglavje vključeni primeri, obravnavani leta 2008. Poglavje se končuje s pregledom postopkov varuha človekovih pravic za obravnavanje pritožb in izvajanje preiskav, vključno s pogostejšo uporabo neformalnih postopkov za hitro razrešitev pritožb.

2.1 Pravica do pritožbe Evropskemu varuhu človekovih pravic

Pravica do pritožbe Evropskemu varuhu človekovih pravic spada med pravice, ki izhajajo iz državljanstva Evropske unije (člen 21 Pogodbe ES), in je vključena v Listino Evropske unije o temeljnih pravicah[1] (člen 43). Varuh človekovih pravic se z domnevnimi primeri nepravilnosti seznani predvsem iz pritožb, katerih obravnava je najpomembnejši vidik njegove vloge pri odzivanju na morebitne nepravilnosti. Varuh lahko opravlja preiskave tudi na lastno pobudo in tako prevzame dejavno vlogo pri odpravljanju nepravilnosti (glej naslednji razdelek).

Pravica do pritožbe Evropskemu varuhu človekovih pravic spada med pravice, ki izhajajo iz državljanstva Evropske unije.

2.2 Pravna podlaga za delo varuha človekovih pravic

Delovanje varuha človekovih pravic urejajo člen 195 Pogodbe ES, Statut varuha človekovih pravic in izvedbene določbe, ki jih je varuh človekovih pravic sprejel v skladu s členom 14 Statuta.

Sprememba Statuta varuha človekovih pravic

Evropski parlament je Statut sprejel leta 1994.[2] Varuh človekovih pravic je po skrbnem pregledu leta 2006 ugotovil, da še vedno ponuja dober okvir za njegove dejavnosti, vendar bi nekatere manjše spremembe lahko izboljšale njegovo zmožnost za učinkovitejše delo v korist evropskih državljanov. Evropski parlament je po poročilu Odbora za ustavne zadeve (poročevalka poslanka Evropskega parlamenta Anneli Jäätteenmäki) junija 2008 sprejel sklep[3] o spremembi Statuta z začetkom veljavnosti 31. julija 2008.

Dve najpomembnejši spremembi krepita preiskovalne pristojnosti varuha človekovih pravic. Prvič, varuh človekovih pravic ima zdaj med svojimi preiskavami popoln dostop do dokumentov, ki jih hranijo institucije in organi EU. Ti razkritja dokumentov zdaj ne morejo več zavrniti na podlagi „utemeljenih razlogov tajnosti“. Drugič, uradnikom EU, ki varuhu

1. Listina je bila najprej razglašena decembra 2000, podpisana in znova razglašena pa 12. decembra 2007 pred podpisom Lizbonske pogodbe 13. decembra 2007, UL 2007 C 303, str. 1.
2. Sklep Evropskega parlamenta 94/262 z dne 9. marca 1994 o pravilih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje funkcije varuha človekovih pravic, UL 1994 L 113, str. 15.
3. Sklep Evropskega parlamenta 2008/587 z dne 18. junija 2008 o spremembi Sklepa 94/262 o pravilih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje funkcije varuha človekovih pravic, UL 2008 L 189, str. 25.

posredujejo dokaze, ni več treba govoriti „v imenu svojih uprav in v skladu z njihovimi navodili“. Pojasnjene in okrepljene so bile tudi določbe o ohranjanju zaupnosti dokumentov in podatkov. Nazadnje, s členom 5 Statuta je zagotovljena tudi podlaga za sodelovanje varuha človekovih pravic z institucijami in organi držav članic, ki so pristojni za spodbujanje in zaščito temeljnih pravic.

Varuh človekovih pravic je 3. decembra 2008 spremenil svoje izvedbene določbe, tako da so v njih izražene spremembe Statuta in upoštevane izkušnje, pridobljene od leta 2004, ko so bile določbe nazadnje spremenjene. Nove izvedbene določbe so začele veljati 1. januarja 2009. Njihov namen je ohranjati in krepiti zaupanje pritožnikov in institucij v preiskave varuha človekovih pravic. Zlasti:

— **pritožnik** je lahko prepričan: (i) da lahko vidi vse gradivo, ki ga zadevna institucija pošlje varuhu človekovih pravic kot del mnenja o pritožbi ali kot odgovor na dodatne preiskave, in (ii) da ima varuh človekovih pravic popoln dostop do vseh podatkov in dokumentov, ki se mu zdijo pomembni za preiskavo;

— **institucije** so lahko prepričane, da niti javnost niti pritožnik ne bosta imela dostopa do informacij ali dokumentov, ki jih institucija označi za zaupne, kadar varuh človekovih pravic zaprosi za dodatne dokumente ali podatke poleg tistih, ki so priloženi mnenju in odgovorom na dodatne preiskave. ■

Statut varuha človekovih pravic in izvedbene določbe so na voljo na spletni strani Evropskega varuha človekovih pravic (**http://www.ombudsman.europa.eu**). Izvedbene določbe so na voljo tudi v tiskani obliki na uradu Evropskega varuha človekovih pravic.

Pritožbe in preiskave na lastno pobudo

S členom 195 Pogodbe ES je varuh človekovih pravic pooblaščen za sprejemanje pritožb državljanov Unije ali fizičnih ali pravnih oseb s prebivališčem ali registriranim sedežem v eni od držav članic. Varuh človekovih pravic lahko tudi sproži preiskave na lastno pobudo. To možnost lahko uporabi za preiskavo mogočega primera nepravilnosti, na katerega ga opozori oseba, ki nima pravice vložiti pritožbo. Praksa varuha človekovih pravic v takih primerih je, da zadevni osebi med preiskavo omogoči enake postopkovne možnosti, kot če bi se zadeva obravnavala kot pritožba. Varuh človekovih pravic se o sprožitvi preiskave na lastno pobudo po navadi odloča za vsak primer posebej. Leta 2008 sta bili sproženi dve taki preiskavi na lastno pobudo.

Memorandum o soglasju z Evropsko investicijsko banko (EIB)

Varuh človekovih pravic je v letnem poročilu za leto 2006 zapisal, da ob upoštevanju mogočih omejitev virov v prihodnosti predvideva tudi uporabo možnosti preiskave na lastno pobudo, kadar je dejstvo, da pritožnik ni državljan ali prebivalec Unije, edini razlog, zakaj se pritožba o domnevni nepravilnosti Evropske investicijske banke (EIB) pri njenih posojilih zunaj EU (zunanjih posojilih) ne preišče. Evropski parlament je v resoluciji z dne 25. oktobra 2007 pozdravil izjavo varuha človekovih pravic o nameri in ga pozval, naj razmisli o sklenitvi memoranduma o soglasju z EIB.

Varuh človekovih pravic je decembra 2007 predsedniku EIB poslal dopis in ga v njem povabil k razpravi o pripravi osnutka memoranduma o soglasju. Memorandum o soglasju[4] sta varuh človekovih pravic in predsednik EIB podpisala 9. julija 2008. Namen tega sporazuma je izboljšati zaščito zainteresiranih strani pred morebitnimi nepravilnostmi v zvezi z dejavnostmi EIB. V njem je predvideno, da se bo zaščita zainteresiranih strani razširila

4. Memorandum o soglasju med Evropskim varuhom človekovih pravic in Evropsko investicijsko banko glede obveščanja o politikah, standardih in postopkih Evropske investicijske banke ter reševanju pritožb, vključno s pritožbami nedržavljanov in nerezidentov Evropske unije, UL 2008 C 244, str. 1.

tudi na tiste, ki niso državljani ali prebivalci EU ali nimajo registriranega sedeža v EU (glej razdelek 4.1 v nadaljevanju).

Varuh človekovih pravic pa lahko sprožitev preiskave na lastno pobudo uporabi tudi za reševanje domnevnih sistemskih težav v institucijah. To je v letu 2008 naredil enkrat:

Preiskava sistema zgodnjega opozarjanja na lastno pobudo

Varuh človekovih pravic je na lastno pobudo sprožil preiskavo o „sistemu zgodnjega opozarjanja“ Evropske komisije. Ta računalniški sistem sestavlja seznam podjetij, nevladnih organizacij, združenj ali drugih strank, za katere se po mnenju Komisije domneva, da pomenijo tveganje za finančne interese EU. Čeprav varuh človekovih pravic priznava, da je zelo pomembno, da Komisija naredi vse za zaščito finančnih interesov EU, vztraja, naj se zadevne stranke pravično obravnavajo in naj se spoštuje temeljno pravno načelo o domnevi nedolžnosti.

Varuh človekovih pravic je zato Komisijo zaprosil, naj navede podrobnosti o številu zainteresiranih strani, ki so vključene v sistem zgodnjega opozarjanja, in pravni podlagi za različne kategorije za opozarjanje v sistemu zgodnjega opozarjanja. Komisijo je pozval tudi k razjasnitvi njene politike obveščanja zadevnih strank in pojasnilu, kateri pritožbeni mehanizmi so na voljo proti vključitvi v sistem zgodnjega obveščanja.

OI/3/2008/FOR

V letu 2008 je bila končana naslednja preiskava na lastno pobudo:

Preiskava na lastno pobudo o pravočasnosti plačil Komisije

Varuh človekovih pravic je decembra 2007 sprožil drugo preiskavo o pravočasnosti plačil Komisije. Ta je pokazala, da zamude pri plačilu ostajajo resna težava. Varuh človekovih pravic je Komisijo sicer pohvalil zaradi sprejetih ukrepov za zmanjšanje zamud pri plačilu, vendar jo je pozval k nadaljnjim izboljšavam, še posebno v zvezi z ranljivejšimi izvajalci, kot so državljani posamezniki ter mala in srednje velika podjetja in organizacije. Varuh človekovih pravic je najavil, da bo novo preiskavo izvedel v začetku leta 2009.

OI/5/2007/GG

2.3 Pristojnosti varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic je s členom 195 ES pooblaščen za sprejemanje pritožb o nepravilnostih pri delu institucij in organov Skupnosti, razen Sodišča Evropskih skupnosti in Sodišča prve stopnje v njunih pravosodnih funkcijah. Pritožba torej ni v njegovi pristojnosti, če:

(i) ni vložena proti instituciji ali organu Skupnosti;

(ii) je vložena proti Sodišču Evropskih skupnosti ali Sodišču prve stopnje zaradi opravljanja njune pravosodne funkcije; ali

(iii) ne zadeva morebitne nepravilnosti.

Vsaka od teh točk je podrobneje obrazložena v nadaljevanju.

Institucije in organi Skupnosti

Evropski varuh človekovih pravic je pristojen za institucije in organe Skupnosti. Institucije so navedene v členu 7 Pogodbe, ni pa opredelitve ali veljavnega seznama organov Skupnosti. Izraz vključuje organe, ustanovljene s pogodbami, kot sta Ekonomsko-socialni odbor in Evropska centralna banka, ter organe, ustanovljene z zakonodajo v skladu s pogodbami, vključno z agencijami, kot sta Evropska agencija za okolje in Evropska agencija za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic (Frontex).

Pritožbe proti javnim organom držav članic niso v pristojnosti Evropskega varuha človekovih pravic, tudi če se nanašajo na zadeve s področja zakonodaje EU.

Pritožbe proti javnim organom držav članic niso v pristojnosti Evropskega varuha človekovih pravic, tudi če se nanašajo na zadeve s področja zakonodaje EU. Veliko takih pritožb je v pristojnosti nacionalnih in regionalnih varuhov iz evropske mreže varuhov človekovih pravic (glej razdelek 3.6 spodaj).

Pritožbe, ki niso bile vložene proti instituciji ali organu Skupnosti

Nizozemski državljan se je pritožil, da mora vsak mesec plačati znesek v višini 14 EUR za prenos denarja s spletnimi bančnimi storitvami s svojega francoskega računa na nizozemski bančni račun. Ker je bila pritožba vložena proti francoski banki, ni bila v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic.

Varuh človekovih pravic je pritožnika obvestil o Uredbi (ES) št. 2560/2001, katere cilj je odpraviti cenovne razlike med čezmejnimi in notranjimi plačili. Varuh človekovih pravic je navedel tudi povezavo do spletne strani Evropske komisije, ki se ukvarja s to temo. Pritožnika je še obvestil, naj razmisli o tem, da bi se obrnil neposredno na Komisijo, saj primer morda vključuje kršitev zakonodaje Skupnosti.

Zaupni primer

Pritožnik se je obrnil na Evropskega varuha človekovih pravic v zvezi s težavami, ki jih je imel glede pravic iz pokojninskega zavarovanja v Lihtenštajnu. Težave so bile povezane z dejstvom, da je živel v Avstriji, delal pa v Lihtenštajnu. Trdil je, da vlada Lihtenštajna krši zakonodajo Skupnosti o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti.

Ker pritožba ni bila povezana z institucijo ali organom Skupnosti, varuh človekovih pravic ni bil pristojen za njeno obravnavo. Pritožniku je svetoval, naj vloži pritožbo pri nadzornem organu Evropskega združenja za prosto trgovino (Efta).

505/2008/TJ

Pritožnik se je obrnil na varuha človekovih pravic in trdil, da so plenarna zasedanja Evropskega parlamenta v Strasbourgu zgolj zapravljanje denarja in bi jih bilo treba ukiniti. Varuh človekovih pravic je razložil, da odločitev o kraju plenarnih zasedanj sprejemajo izključno države članice. Poudaril je tudi, da bo pritožbo morda lahko obravnaval Odbor za peticije Evropskega parlamenta.

2759/2008/DH

Sodišča v svojih pravosodnih funkcijah

Varuh človekovih pravic ne more preiskovati pritožb, vloženih proti Sodišču Evropskih skupnosti ali Sodišču prve stopnje zaradi opravljanja njune pravosodne funkcije. To lahko pomaga ponazoriti naslednji primer.

Pritožba proti Sodišču Evropskih skupnosti (Sodišče ES), ki je delovalo v svoji pravosodni funkciji

Nemški državljan se je pritožil varuhu človekovih pravic in se pri tem skliceval na sodbo Sodišča ES v zvezi z odpravo „subvencije za stanovanja“ (*Eigenheimzulage*) v Nemčiji. Sodišče ES je odločilo, da Nemčija krši zakonodajo Skupnosti, ker je izključila možnost, da se ta subvencija podeli tudi osebam, ki so v Nemčiji zavezane obdavčitvi po polni stopnji, vendar živijo v drugi državi članici. Pritožnik se je pritožil nad načinom, na katerega se ta sodba izvaja v Nemčiji.

Zdelo se je, da pritožnik trdi, da je naloga Sodišča ES, v sodbo vključiti izvedbene ukrepe. Pritožba se je tako nanašala na sodno dejavnost Sodišča ES in ni bila v pristojnosti varuha človekovih pravic.

Pritožnik je bil obveščen, da se lahko obrne na Odbor za peticije nemškega zveznega parlamenta (*Bundestag*) ali vloži pritožbo pri Evropski komisiji (ki je pri Sodišču ES vložila tožbo proti Nemčiji).

376/2008/CD

Nepravilnosti

Evropski varuh človekovih pravic vztrajno zagovarja mnenje, da je nepravilnost širok pojem in da je treba za dobro upravljanje med drugim spoštovati zakonska določila in načela, med katerimi so tudi temeljne pravice. Načela dobrega upravljanja pa gredo še dlje ter od institucij in organov zahtevajo ne le spoštovanje zakonskih obveznosti, ampak tudi vestnost pri delu ter ustrezno ravnanje s posamezniki in polno spoštovanje njihovih pravic. Če gre pri nezakonitosti v vsakem primeru za nepravilnost, pa nepravilnost sama po sebi ne pomeni nujno nezakonitosti. Ugotovitev varuha človekovih pravic o nepravilnosti sama po sebi ne pomeni nezakonitega ravnanja, ki bi ga bilo mogoče sodno kaznovati.[5]

Nepravilnosti se pojavijo, kadar javni organ ne ukrepa v skladu s pravilom ali načelom, ki ga zavezuje.

Varuh človekovih pravic je v odgovor na poziv Evropskega parlamenta, naj jasno opredeli nepravilnosti, v *letnem poročilu za leto 1997* navedel naslednjo opredelitev:

„Nepravilnosti se pojavijo, kadar javni organ ne ukrepa v skladu s pravilom ali načelom, ki ga zavezuje“.

Evropski parlament je leta 1998 sprejel resolucijo, ki odobrava to opredelitev. Dopisovanje med varuhom človekovih pravic in Komisijo v letu 1999 je pokazalo, da se z opredelitvijo strinja tudi Komisija.

Pojem nepravilnosti ima omejen obseg. Na primer, varuh človekovih pravic je vedno menil, da politično delovanje Evropskega parlamenta ne more sprožiti vprašanja glede morebitnih nepravilnosti. Pritožbe zoper odločitve odborov Parlamenta, kot je Odbor za peticije, zato niso v pristojnosti varuha človekovih pravic.

5. V zvezi s tem glej sodbi Sodišča prve stopnje z dne 28. oktobra 2004 v združenih zadevah *Herrera proti Komisiji*, T-219/02 in T-337/02, odst. 101, in z dne 4. oktobra 2006 v zadevi *Hans-Martin Tillack proti Komisiji*, T-193/04 R, odst. 128.

Pritožbe zoper politično delovanje Evropskega parlamenta

Dva poslanca Evropskega parlamenta sta se leta 2008 ločeno pritožila varuhu človekovih pravic zaradi kazni, ki so jima bile naložene po protestih leta 2007 v decembrskem delu plenarnega zasedanja Evropskega parlamenta. Pritožnika sta izpodbijala:

(i) postopke iz členov 147 (sankcije) in 148 (notranji postopki pritožbe) Poslovnika Evropskega parlamenta;

(ii) uporabo člena 147 v zvezi z dogodki, zaradi katerih so jima bile naložene kazni. Po mnenju pritožnikov ti dogodki ne spadajo v okvir člena 147. Kritizirala sta tudi ravnanje predsednika Parlamenta med zadevnim plenarnim zasedanjem;

(iii) veljavnost odločitev kolegija predsednika Parlamenta o pritožbah zoper odločbe predsednika o naložitvi kazni.

Varuh človekovih pravic je menil, da sta sprejemanje Poslovnika in vodenje plenarnih zasedanj del političnega dela Parlamenta. Medtem ko so nekatere vrste odločitev kolegija predsednika upravne narave, kolegij predsednika deluje kot politični organ Parlamenta, kadar obravnava pritožbo zoper odločitev predsednika o naložitvi kazni. Pritožbe torej niso nepravilnosti, ki bi jih lahko obravnaval varuh človekovih pravic.

1156/2008/CHM in 1176/2008/WP

Listina o temeljnih pravicah vključuje pravico do dobrega upravljanja kot temeljno pravico državljanstva Unije (člen 41). Pomembno je priznati, da je storitvena kultura za državljane sestavni del dobrega upravljanja. Ne smemo je zamenjevati s kulturo obtoževanja, ki spodbuja obrambno reakcijo. (V zvezi s tem je treba omeniti, da preiskava varuha človekovih pravic ni disciplinski ali preddisciplinski postopek.)

Pomembno je priznati, da je storitvena kultura za državljane sestavni del dobrega uprave.

Strategija varuha človekovih pravic za spodbujanje storitvene kulture vključuje ne samo različne aktivne pobude, temveč zajema tudi obravnavanje pritožb. Pomemben del storitvene kulture je potreba po tem, da se napake, kadar se pojavijo, priznajo in po možnosti popravijo. Pritožnik je lahko zadovoljen že, če hitro prejme opravičilo, ali pa to vsaj zadošča, da varuhu človekovih pravic na institucijo ni treba nasloviti uradne kritike.

Europol se je opravičil v primeru v zvezi z dostopom do dokumentov

Danski novinar se je pritožil varuhu človekovih pravic in navedel, da Europol v njegovem primeru ni pravilno uporabljal svojih novih pravil o dostopu do dokumentov. Europol se je opravičil za vse neprijetnosti, ki so se morda zgodile, ker ni odgovoril v določenem časovnem roku, in navedel, da prevzema polno odgovornost za zamudo. Poleg tega je Europol tudi zagotovil, da bo v prihodnje na prošnje odgovarjal brez zamude.

111/2008/TS

Varuh človekovih pravic v zapletenejših primerih, v katerih predhodno ugotovi nepravilnost, poskusi spodbuditi „sporazumno rešitev“, ki bi bila sprejemljiva za pritožnika in zadevno institucijo ali organ. Vendar pa je treba opozoriti, da se ustrezne določbe Statuta (člen 3(5)[6]) in izvedbene določbe (člen 6(1)[7]) uporabljajo samo, če se zdi, da se je zgodila nepravilnost, in če se zdi mogoče, da se ta odpravi.

Varuh človekovih pravic v zapletenejših primerih, v katerih predhodno ugotovi nepravilnost, poskusi spodbuditi „sporazumno rešitev“, ki bi bila sprejemljiva za pritožnika in zadevno institucijo ali organ.

6. „Če je mogoče, varuh človekovih pravic skupaj z vpleteno institucijo ali organom poišče rešitev za odpravo nepravilnosti in ugoditev pritožbi.“

7. „Če varuh človekovih pravic ugotovi nepravilnosti, najtesneje sodeluje z zadevno institucijo pri iskanju sporazumne rešitve za odpravo nepravilnosti in v zadoščenje pritožnika.“

Evropski kodeks dobrega upravnega ravnanja

Evropski parlament je 6. septembra 2001 potrdil Kodeks dobrega upravnega ravnanja, ki ga morajo institucije in organi Evropske unije, njihove uprave in njihovi uradniki spoštovati v stikih z javnostmi. V kodeksu so upoštevana načela evropskega upravnega prava iz sodne prakse evropskih sodišč, del pa se zgleduje po nacionalnem pravu držav članic. Parlament je k uporabi tega kodeksa pozval tudi varuha človekovih pravic. Varuh tako pri preučevanju pritožb in opravljanju preiskav na lastno pobudo upošteva pravila in načela iz kodeksa.

Varuh človekovih pravic je na srečanju z vodji agencij EU 24. oktobra 2008 v Lizboni toplo pozdravil njihovo potrditev, da vsi sprejemajo Evropski kodeks dobrega upravnega ravnanja in da bodo razmislili, kako ga najbolje oglaševati znotraj agencij (glej razdelek 4.1).

2.4 Dopustnost in razlogi za preiskave

Preden lahko varuh človekovih pravic začne preiskavo, mora pritožba izpolnjevati dodatna merila dopustnosti. Ta merila, opredeljena v Statutu, določajo:

1. da morata biti razvidna avtor in predmet pritožbe (člen 2(3) Statuta);
2. da varuh človekovih pravic ne sme posredovati v primerih pred sodišči ali dvomiti o pravilnosti odločitev sodišč (člen 1(3) Statuta);
3. da je treba pritožbo vložiti v dveh letih od datuma, ko se je pritožnik seznanil z dejstvi, na katerih pritožba temelji (člen 2(4) Statuta);
4. da so morala biti pred pritožbo že uporabljena ustrezna pravna sredstva pri zadevni instituciji ali organu (člen 2(4) Statuta); in
5. da je treba pred vložitvijo pritožb v zvezi z delovnimi razmerji med institucijami in organi ter njihovimi uradniki in drugimi uslužbenci izkoristiti možnosti za vložitev notranjih upravnih vlog in pritožb (člen 2(8) Statuta).

Pritožbe, v katerih niso bili izvedeni predhodni upravni postopki

Pritožnik se je obrnil na varuha človekovih pravic s prijavo, da danske oblasti izvajajo redne mejne kontrole na nemško-nizozemski meji v kraju Vetschau. Navedel je, da te kontrole redno potekajo med prometnimi konicami, kar povzroča prometne zastoje. Navedel je, da nadzor pomeni namerno neupoštevanje schengenskih sporazumov, in trdil, da na Nizozemskem obstaja pomanjkanje nadzora v zvezi z izvajanjem teh sporazumov. Glede na to, da je Evropska komisija organ, ki je odgovoren za nadzor nad izvajanjem schengenskih sporazumov, se je razumelo, da je pritožba vložena proti Komisiji.

Glede na to, da pritožnik očitno še ni vzpostavil stika s Komisijo, se je štelo, da je pritožba nedopustna, ker niso bila uporabljena predhodna ustrezna upravna sredstva. Varuh je pritožnika obvestil, da mu lahko predloži novo pritožbo, če Komisija po tem, ko se bo obrnil nanjo, ne bo odgovorila v razumnem času ali pa njen odgovor ne bo zadovoljiv.

817/2008/BEH

V členu 195 ES je določeno, da varuh človekovih pravic „poizvedbe, ki so po njegovem mnenju utemeljene“. Da bi se izognili ustvarjanju neutemeljenih pričakovanj pri pritožnikih in zagotovili najboljšo uporabo sredstev, se vse dopustne pritožbe natančno preučijo, zato da se ugotovi ali je mogoče razumno pričakovati, da bo preiskava privedla do uporabnega rezultata. Če tega ni mogoče pričakovati, varuh človekovih pravic zaključi primer kot primer, ki ne daje zadostnih razlogov za preiskavo. Varuh človekovih pravic poleg tega meni, da razlogov za preiskavo po navadi ni, kadar je Odbor za peticije Evropskega parlamenta neko pritožbo že obravnaval kot peticijo, razen če se predložijo novi dokazi. Opozoriti je treba tudi na to, da v letu 2008 razlogi za preiskavo niso bili ugotovljeni v 44 % obravnavanih dopustnih primerov.

Da bi se izognili ustvarjanju neutemeljenih pričakovanj pri pritožnikih in zagotovili najboljšo uporabo sredstev, se vse dopustne pritožbe natančno preučijo, zato da se ugotovi ali je mogoče razumno pričakovati, da bo preiskava privedla do uporabnega rezultata.

Pritožba, pri kateri ni bilo razlogov za začetek preiskave

Grški državljan je vložil pritožbo zaradi po njegovih besedah „nesprejemljivega“ obnašanja posameznika, zaposlenega pri podjetju za varovanje predstavništva Komisije v Grčiji. Zahteval je ime zaposlenega in sprejetje vseh potrebnih ukrepov za zagotovitev, da se bo ta zaposleni v prihodnje primerno obnašal, in naj se mu pojasni, da je njegovo obnašanje ustvarilo zelo negativen vtis o službah Komisije.

Predstavništvo je pritožniku odgovorilo, se mu opravičilo za obnašanje zadevnega zaposlenega, ponudilo, da pritožniku pomaga pri njegovi prvotni zahtevi, in izrazilo upanje, da nesrečni dogodek ne bo spremenil pritožnikovega mnenja o EU. Varuh človekovih pravic je sklenil, da je Komisija sprejela primerne ukrepe in da za začetek preiskave ni zadostnih razlogov.

87/2008/VAV

2.5 Postopki varuha človekovih pravic

Vse pritožbe, ki jih prejme varuh človekovih pravic, se vpišejo v register in po navadi potrdijo v enem tednu po prejemu. Pritožnik je v potrdilnem pismu obveščen o postopku, navedeni pa so tudi referenčna številka ter ime in telefonska številka osebe, ki obravnava pritožbo.

Pritožba se preuči, da se ugotovi, ali je treba sprožiti preiskavo, pritožnik pa je po navadi v enem mesecu obveščen o rezultatu preučitve. Če preiskava ni sprožena, je pritožnik obveščen o razlogih. Kadar je to mogoče, se pritožba preda naprej ali pa pritožnik prejme ustrezen nasvet, na kateri pristojni organ naj se obrne.

Med preiskavo je pritožnik obveščen o vsakem novem koraku. Ko se varuh človekovih pravic odloči, da bo preiskavo zaključil, pritožnika obvesti o njenih rezultatih in svojih ugotovitvah. Odločbe varuha niso pravno zavezujoče in ne ustvarjajo pravno izvršljivih pravic ali obveznosti za pritožnika oziroma zadevno institucijo ali organ.

Poenostavljeni postopki preiskav

Namesto da bi varuh človekovih pravic začel pisno preiskavo o morebitnih nepravilnostih, lahko z namenom, da bi hitro rešil zadevno težavo, uporabi neformalne prilagodljive pristope, če se zadevna institucija ali organ strinja in sodeluje.

Varuh človekovih pravic je v letu 2008 rešil 101 primer, ko mu je s posredovanjem uspelo dobiti hiter odgovor na neodgovorjene dopise (podrobnosti o tem postopku so v razdelku 2.9 *letnega poročila za leto 1998*). Uporabljen je bil tudi poenostavljen postopek, na primer v naslednjih primerih, ki so tudi med letošnjimi nadvse uspešnimi primeri:

→→→ Komisija je hitro in vzorno rešila spor nastal prek e-pošte

Raziskovalec se je po sporu, v katerega se je po e-pošti zapletel z uradnico Komisije, pritožil varuhu človekovih pravic. Spor je bil povezan z raziskovalčevo željo, da bi v znanstveni publikaciji citiral odgovore uradnice na več kritičnih vprašanj, ki ji jih je poslal po e-pošti. Uradnica Komisije je temu odločno nasprotovala. Varuh človekovih pravic je po skrbni preučitvi pritožbe menil, da bi bilo mogoče najti sporazumno neformalno rešitev. Pritožnik in Komisija sta pokazala pripravljenost, da preučita to možnost.

Pritožnik je čez manj kot en mesec obvestil varuha človekovih pravic, da je bila po sestanku, ki ga je imel na Komisiji, najdena zadovoljiva rešitev. Varuh človekovih pravic je primer zaključil kot primer, ki ga je rešila institucija, ter pohvalil hiter in vzoren način, na katerega je Komisija obravnavala zadevo.

2672/2008/VL

→→→ Podatki, ki jih je zagotovilo sodno tajništvo Sodišča Evropskih skupnosti (Sodišče ES)

Avstrijska državljanka je Sodišču ES poslala dopis in v njem napisala, da želi tožiti Avstrijo zaradi kršitve prava Skupnosti. Sodno tajništvo jo je obvestilo, da je Sodišče ES pristojno samo za obravnavanje primerov, ki jih predloži Komisija ali država članica. Svetovalo ji je, naj se obrne na Komisijo. Obrnila se je na varuha človekovih pravic in se pritožila, da je sodno tajništvo ni obvestilo, kje se lahko obrne na Komisijo.

Ko so službe varuha človekovih pravic posredovale po telefonu, je sodno tajništvo pritožnici poslalo dopis s podrobnejšimi informacijami. Sodno tajništvo je varuha človekovih pravic še obvestilo, da je te dodatne podatke vključilo v standardne dopise za podobne primere.

2448/2008/WP

Sprožitev preiskave

Če se varuh človekovih pravic odloči za sprožitev pisne preiskave, je prvi korak posredovanje pritožbe zadevni instituciji ali organu, ki je zaprošen, naj mu pošlje mnenje, običajno v treh mesecih. Evropski parlament in Komisija sta se leta 2004 dogovorila, da bosta sprejela krajši rok za pritožbe zoper zavrnitev dostopa do dokumentov, in sicer dva meseca.

Pošten postopek

Načelo poštenega postopka zahteva, da varuh človekovih pravic pri odločanju v zvezi s pritožbo ne sme upoštevati gradiva, ki mu ga predloži pritožnik, ali institucija, ali organ Skupnosti, če druga stranka tega gradiva ni videla in ni mogla odgovoriti nanj.

Zato varuh človekovih pravic pošlje mnenje institucije ali organa Skupnosti pritožniku in ga povabi, naj predloži pripombe. Postopek je enak tudi, kadar je treba opraviti dodatne preiskave v zvezi s pritožbo.

Pogodba in Statut ne predvidevata pritožbe ali drugih sredstev zoper odločbo varuha človekovih pravic v zvezi z obravnavanjem ali rezultatom pritožbe. Je pa zoper varuha človekovih pravic, kot zoper vse druge institucije in organe Skupnosti, mogoče sprožiti odškodninsko tožbo na podlagi člena 288 Pogodbe ES. Načeloma je mogoče tako tožbo vložiti na sodiščih Skupnosti na podlagi domneve, da je varuh človekovih pravic pritožbo neustrezno obravnaval[8].

8. Glej na primer sodbo z dne 24. septembra 2008 v zadevi *M proti Evropskemu varuhu človekovih pravic*, T-412/05, še ni objavljena (v nadaljevanju „šno“).

Pregled spisov in zaslišanje prič

V členu 3(2) Statuta varuha človekovih pravic je določeno, da morajo institucije in organi Skupnosti varuhu predložiti vse podatke, ki jih je zahteval od njih, in mu omogočiti dostop do zadevnih spisov. Institucije in organi po spremembi Statuta iz leta 2008 razkritja dokumentov ne morejo več zavrniti na podlagi „utemeljenih razlogov tajnosti".

Pooblastilo za pregled spisov varuhu človekovih pravic omogoča, da preveri popolnost in točnost podatkov, ki mu jih predloži zadevna institucija ali organ Skupnosti. Pritožniku in javnosti tako zagotavlja, da lahko varuh človekovih pravic opravi temeljito in popolno preiskavo. Varuh človekovih pravic je leta 2008 pooblastilo za pregled spisov uporabil v 16 primerih.

V členu 3(2) Statuta varuha človekovih pravic je določeno tudi, da morajo uradniki in drugi uslužbenci institucij in organov Skupnosti pričati na zahtevo varuha človekovih pravic. Zaradi spremembe Statuta v letu 2008 uradnikom EU, ki varuhu posredujejo dokaze, tudi ni več treba govoriti „v imenu njihovih uprav in v skladu z njihovimi navodili". Kljub temu pa jih še vedno obvezujejo ustrezna pravila kadrovskih predpisov, predvsem njihova obveznost varovanja poslovne tajnosti. Varuh človekovih pravic v letu 2008 ni uporabil pooblastila za zaslišanje prič.

S spremembo Statuta je bila pojasnjena in okrepljena tudi zahteva po ohranjanju zaupnosti dokumentov in podatkov. Spremenjeni statut določa, da se v zvezi z dostopom varuha človekovih pravic do tajnih podatkov ali dokumentov, zlasti občutljivih dokumentov v smislu člena[9] Uredbe št. 1049/2001 upoštevajo pravila zadevne institucije ali organa Skupnosti o varovanju tajnosti. Institucije ali organi, ki predložijo take tajne podatke ali dokumente, morajo varuha človekovih pravic o njihovi tajnosti obvestiti. Poleg tega se varuh človekovih pravic vnaprej dogovori z zadevno institucijo ali organom o pogojih za obravnavo tajnih podatkov ali dokumentov in drugih podatkov, ki jih zajema obveznost varovanja poslovne tajnosti.

Odprti postopek

Varuh človekovih pravic pritožbe obravnava javno, razen če pritožnik zahteva zaupnost.

S členom 13 izvedbenih določb je pritožniku zagotovljena pravica do vpogleda v spis varuha človekovih pravic o pritožbi pritožnika. S členom 14 je zagotovljena pravica do dostopa javnosti do dokumentov, ki jih hrani varuh človekovih pravic. Odločba varuha človekovih pravic z dne 3. decembra 2008, s katero so bile spremenjene izvedbene določbe, navedene v razdelku 2.2 zgoraj, vključuje spremembe členov 13 in 14, ki so oblikovane tako, da prakso varuha človekovih pravic usklajujejo z novimi razmerami, ki so se pojavile po spremembi Statuta.

9. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 145, str. 43.

3

Pritožbe in preiskave

V POGLAVJU 3 je podan pregled obravnavanih pritožb in sproženih preiskav v letu 2008. Poglavje se začenja s pregledom preučenih pritožb, nadaljuje pa s pregledom dela pri preiskavah skupaj z doseženimi rezultati in izbranimi primeri. Razdelku o nadvse uspešnih primerih, ki jih je opredelil varuh človekovih pravic, sledi tematska analiza, ki zajema najpomembnejše pravne ugotovitve in dejstva v odločbah varuha človekovih pravic v letu 2008. Poglavje se končuje s pregledom nadaljnjih ukrepov pri pritožbah, ki so bile zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic.

3.1 Pregled preučenih pritožb

Varuh človekovih pravic je v letu 2008 evidentiral[1] 3 406 pritožb v primerjavi s 3 211 pritožbami v letu 2007. Skupaj je bilo obravnavanih[2] 3 346 pritožb v primerjavi s 3 265 pritožbami v letu 2007. Od vseh obravnavanih pritožb jih je bilo 24 % (802 pritožbi) znotraj pristojnosti Evropskega varuha človekovih pravic.

Na podlagi pritožb je bilo sproženih skupaj 293 preiskav, tri dodatne preiskave pa so bile sprožene na pobudo varuha človekovih pravic (v letu 2007 so bile skupno 303 preiskave, od tega jih je bilo šest na lastno pobudo).

Preglednica 3.1: Primeri, obravnavani v letu 2008

Evidentirane pritožbe	**3 406**
Obravnavane pritožbe	**3 346**
Pritožbe, ki so bile v pristojnosti Evropskega varuha človekovih pravic	**802**
Od katerih je bilo:	**281** pritožb nedopustnih **228** pritožb dopustnih, vendar ni bilo razlogov za začetek preiskave **293** preiskav sproženih na podlagi pritožb
Preiskave, sprožene na podlagi pritožb	**293**
Preiskave, sprožene na lastno pobudo	**3**
Zaključene preiskave	**355**
Od katerih jih je bilo:	**144** leta 2008 **102** leta 2007 **109** iz prejšnjih let

1. Letno poročilo Evropskega varuha človekovih pravic od letos uporablja statistično kategorijo „evidentirane pritožbe“ namesto „prejete pritožbe“, da je mogoče razlikovati med pritožbami, ki so bile dejansko evidentirane v danem koledarskem letu, in tistimi, ki so bile prejete v istem obdobju, vendar evidentirane šele v naslednjem letu.
2. Statistična kategorija „obravnavanih“ pritožb pomeni, da je bila izvedena analiza, namenjena ugotovitvi, ali pritožba (i) sodi v pristojnost varuha človekovih pravic, (ii) ustreza merilom dopustnosti in (iii) daje razloge za začetek preiskave. Zaradi časa, potrebnega za to, se število „obravnavanih“ pritožb v danem letu razlikuje od števila „evidentiranih“ pritožb v istem letu.

Varuh človekovih pravic je v letu 2008 zaključil rekordno število preiskav (355) (v primerjavi s 351 preiskavami v letu 2007). Od tega skupnega števila je bilo 144 preiskav evidentiranih v letu 2008, 102 preiskavi sta bili iz leta 2007, 109 pa jih je bilo iz let pred tem.

Kot je razvidno s slike 3.1[3], se je število pritožb v pristojnosti varuha človekovih pravic v preteklih petih letih povečalo s 603 pritožb v letu 2003 na 802 pritožbi v letu 2008. Število pritožb je z 930 doseglo vrhunec v letu 2004, drugo največje število pritožb pa je bilo opaženo leta 2007, ko jih je bilo 870.

Slika 3.1: Število pritožb znotraj pristojnosti 2003–2008

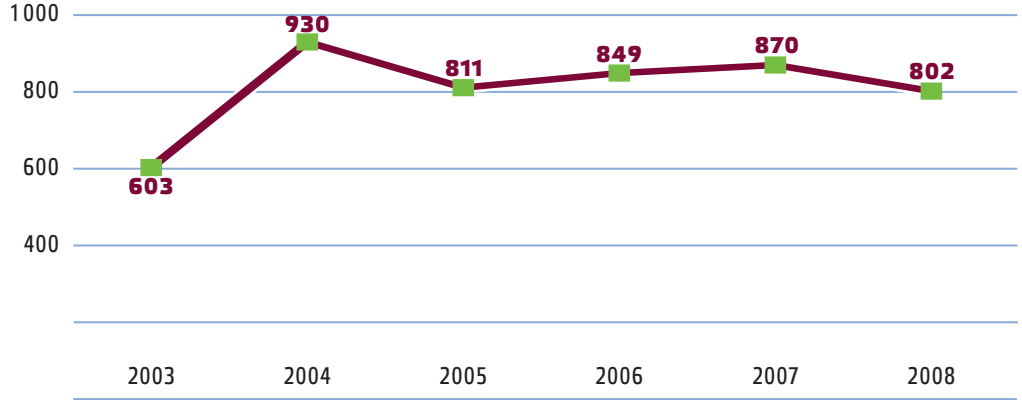

Kot je razvidno s slike 3.2[4], se je število pritožb zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic v letu 2008 povečalo na 2 544 v primerjavi z 2 401 v letu 2007. Še vedno pa je pod visokimi ravnmi takih pritožb iz let 2004, 2005 in 2006, v katerih je bilo takih pritožb 2 729, 2 673 in 2 768.

Slika 3.2: Število pritožb zunaj pristojnosti 2003–2008

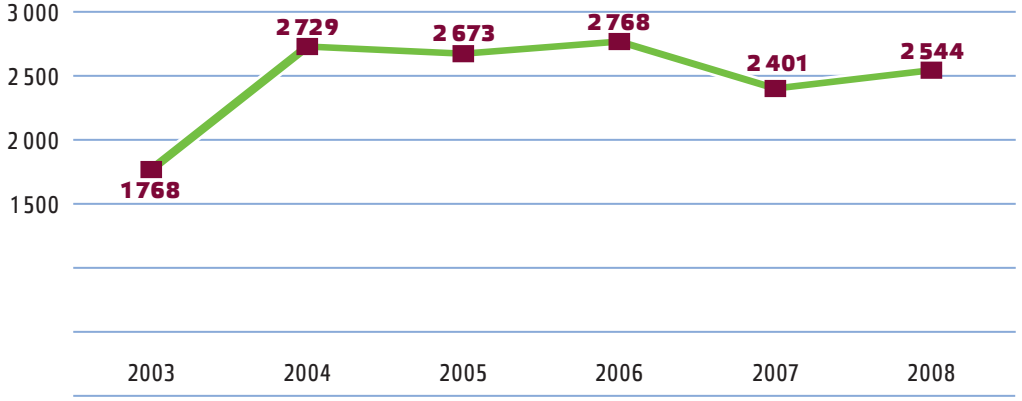

Na splošno število pritožb v letu 2008 potrjuje splošno težnjo, da se število pritožb umirja približno na preteklih najvišjih ravneh, ki so bile dosežene po širitvi Unije leta 2004.

3. Opozoriti je treba, da se je v letu 2005 335 pritožb, ki so bile v pristojnosti varuha človekovih pravic, nanašalo na isto temo. Za natančnejšo primerjavo po letih so se te pritožbe na sliki 3.1 štele ločeno samo do vključno enajste pritožbe.

4. Opozoriti je treba, da je v letu 2006 isto temo obravnavalo 281 pritožb, ki niso bile v pristojnosti varuha človekovih pravic. Za natančnejšo primerjavo po letih so bile te na sliki 3.2 vštete ločeno samo do vključno enajste pritožbe.

V preglednici 3.2 je podan pregled geografske porazdelitve pritožb, evidentiranih v letu 2008. Iz Nemčije, države EU z največ prebivalci, je bilo vloženih največ pritožb, sledijo pa Španija, Poljska in Francija. Vendar pa so glede na število prebivalstva največ pritožb vložili prebivalci Malte, Luksemburga, Cipra in Belgije.

Preglednica 3.2: Geografska porazdelitev prejetih pritožb v letu 2008

Država	Število pritožb	Delež pritožb v %	Delež prebivalstva EU v %	Razmerje
Malta	36	1,1	0,1	11,0
Luksemburg	33	1,0	0,1	10,0
Ciper	35	1,0	0,2	5,0
Belgija	229	6,7	2,1	3,2
Slovenija	41	1,2	0,4	3,0
Avstrija	108	3,2	1,7	1,9
Irska	45	1,3	0,9	1,4
Grčija	110	3,2	2,3	1,4
Bolgarija	74	2,2	1,6	1,4
Portugalska	95	2,8	2,1	1,3
Finska	49	1,4	1,1	1,3
Španija	352	10,3	9,0	1,1
Poljska	270	7,9	7,7	1,0
Latvija	18	0,5	0,5	1,0
Nemčija	546	16,0	16,6	1,0
Češka republika	66	1,9	2,1	0,9
Švedska	52	1,5	1,8	0,8
Slovaška	29	0,9	1,1	0,8
Madžarska	46	1,4	2,0	0,7
Nizozemska	78	2,3	3,3	0,7
Estonija	7	0,2	0,3	0,7
Danska	23	0,7	1,1	0,6
Romunija	97	2,8	4,4	0,6
Francija	240	7,0	12,8	0,5
Italija	219	6,4	11,9	0,5
Združeno kraljestvo	197	5,8	12,3	0,5
Litva	11	0,3	0,7	0,4
Druge	221	6,5		
Ni znano	79	2,3		

OPOMBA Razmerje pritožb je bilo izračunano tako, da se je delež vseh pritožb iz vsake države članice delil z njihovim deležem skupnega prebivalstva v EU. Če je večji od 1,0, to pomeni, da je zadevna država varuhu človekovih pravic predložila več pritožb, kot bi bilo pričakovati glede na število njenega prebivalstva. Vsi odstotki v preglednici so zaokroženi na eno decimalno mesto.

V letu 2008 je 12 držav članic vložilo več pritožb, kot bi bilo mogoče pričakovati glede na število njihovega prebivalstva, 12 jih je vložilo manj pritožb, tri države pa so vložile tako število pritožb, v katerem se kaže število njihovega prebivalstva.

Zemljevid v nadaljevanju ponuja grafični prikaz verjetnosti, da se bodo prebivalci posamezne države članice pritožili Evropskemu varuhu človekovih pravic. Temelji na številu pritožb iz vsak države članice glede na število njenega prebivalstva (glej razlago o načinu, na katerega je bilo izračunano razmerje).

Geografska porazdelitev prejetih pritožb v letu 2008

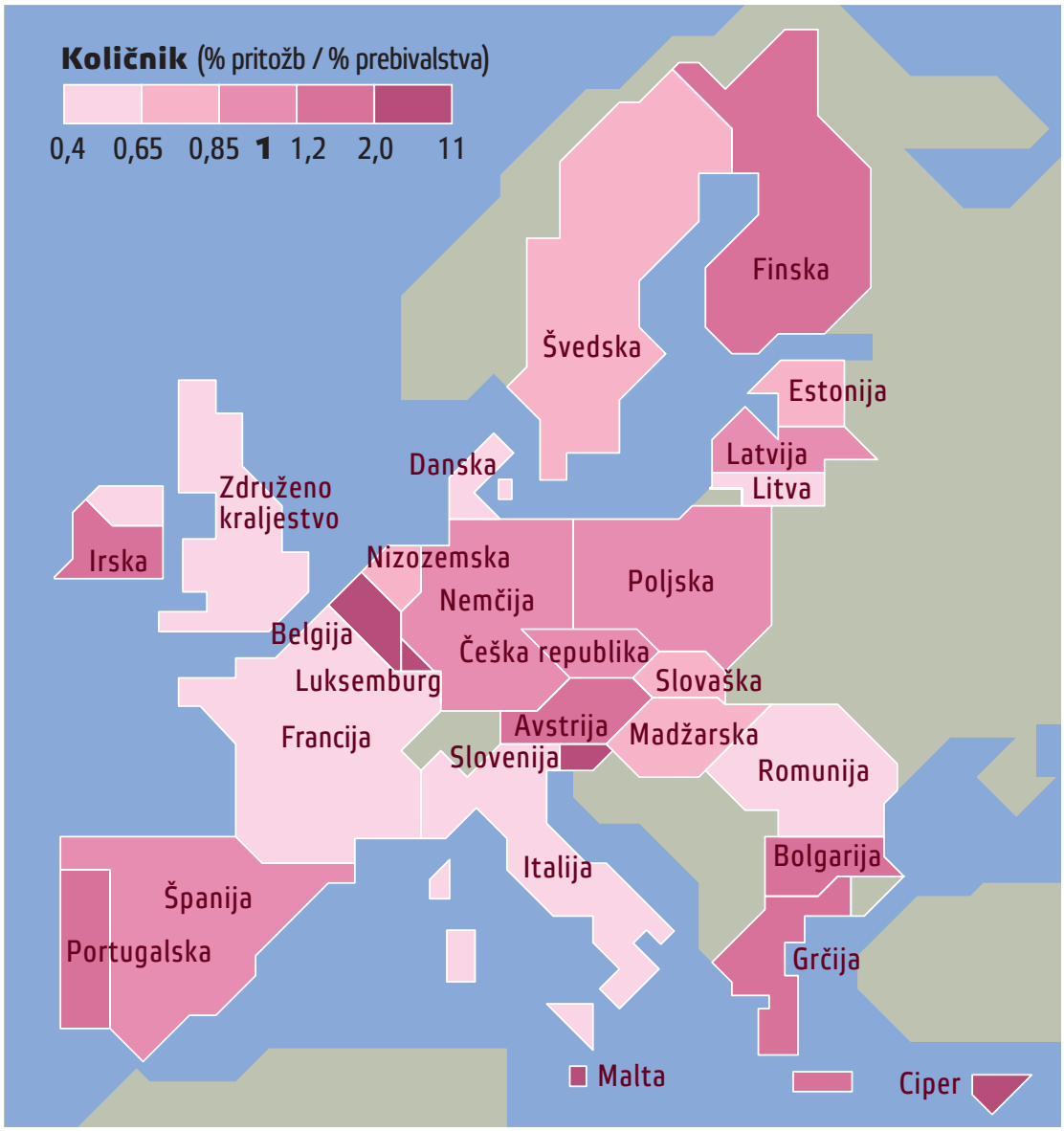

Pritožbe se Evropskemu varuhu človekovih pravic lahko predložijo v kateremkoli od 23 jezikov Pogodbe EU[5]. Po sporazumu, ki sta ga novembra 2006 podpisala Evropski varuh človekovih pravic in španska vlada, se državljani Evropskemu varuhu človekovih pravic lahko pritožijo v vsakem od uradnih jezikov v Španiji (katalonskem/valencijskem, galicijskem in baskovskem)[6]. Kot prikazuje slika 3.3, je v letu 2008 večina pritožnikov pritožbe vložila v angleščini, sledijo pa ji nemščina,

Pritožbe se Evropskemu varuhu človekovih pravic lahko predložijo v katerem koli od 23 jezikov Pogodbe EU.

5. Bolgarščina, češčina, danščina, nizozemščina, angleščina, estonščina, finščina, francoščina, nemščina, grščina, madžarščina, irščina, italijanščina, latvijščina, litovščina, malteščina, poljščina, portugalščina, romunščina, slovaščina, slovenščina, španščina in švedščina.
6. Varuh človekovih pravic je s podpisom tega sporazuma uskladil svojo prakso s sklepi Sveta EU iz junija 2005, ki zagotavljajo uporabo teh jezikov, da se španskim državljanom olajša sporazumevanje z institucijami EU.

francoščina in španščina. Manjše število pritožb je bilo vloženih v latvijskem, malteškem, katalonskem in estonskem jeziku.

Slika 3.3: Porazdelitev pritožb glede na jezik

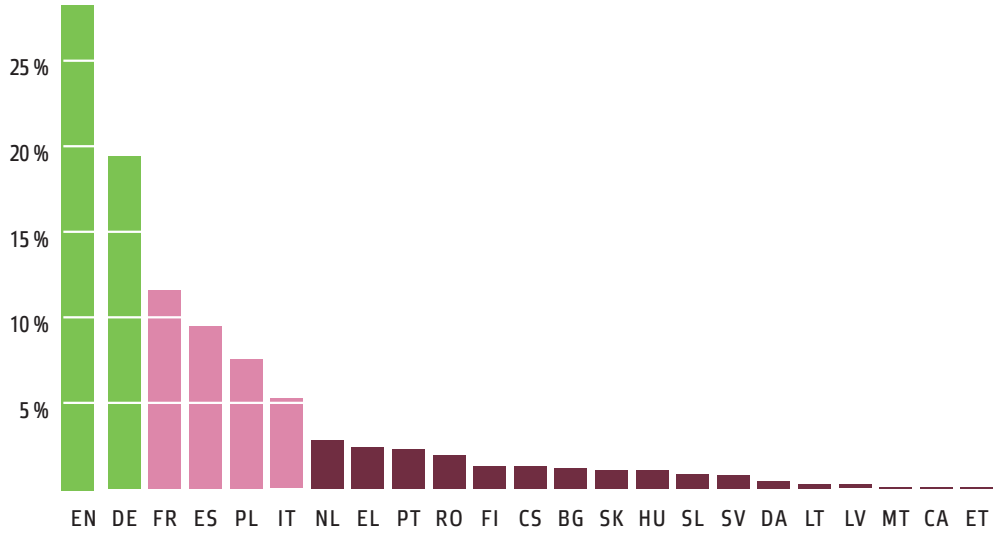

Kot je razvidno s slike 3.4, smo pritožnikom lahko pomagali v skoraj 80 % primerov, tako da smo začeli preiskavo primera (9 % primerov), ga posredovali pristojnemu organu ali svetovali, kam se lahko pritožniki obrnejo (70 % primerov). V razdelku 3.6 spodaj je podan pregled primerov, ki so bili posredovani ali pri katerih smo pritožniku svetovali. V 21 % primerov, obravnavanih v letu 2008, je bil pritožniku poslan odgovor, vendar je varuh človekovih pravic menil, da nadaljnje ukrepanje ni mogoče. V nekaterih primerih je bil razlog za to dejstvo, da pritožnik ni navedel, glede koga ali česa se želi pritožiti.

Slika 3.4: Način ukrepanja Evropskega varuha človekovih pravic po prejemu pritožb

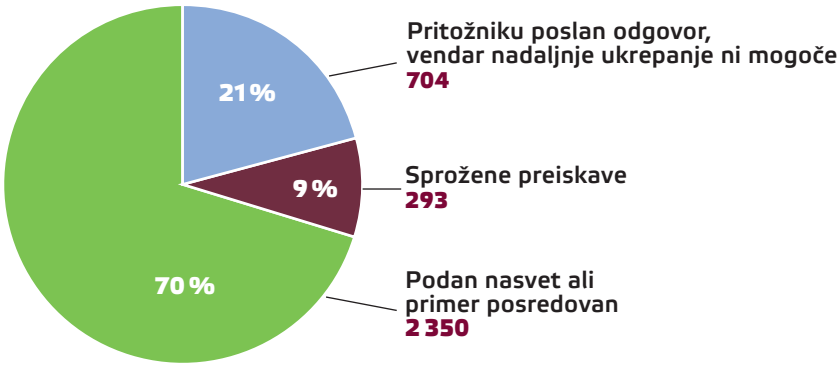

OPOMBA V to je vključenih 158 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2007 in obravnavanih v letu 2008, izključenih pa je 220 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2008, ki so še bile obravnavane ob koncu leta, da bi ugotovili, kako ukrepati.

3.2 Analiza sproženih preiskav[7]

Vse pritožbe, za katere se je menilo, da spadajo pod pristojnost varuha človekovih pravic, so bile obravnavane dalje, da bi ugotovili, ali so dopustne. Od teh 802 pritožb, ki so spadale pod pristojnost varuha človekovih pravic, je bilo za 281 pritožb ugotovljeno, da so nedopustne, za nadaljnjih 228, ki so bile dopustne, pa varuh človekovih pravic ni našel razlogov za sprožitev preiskave.

Slika 3.5: Pritožbe v pristojnosti Evropskega varuha človekovih pravic

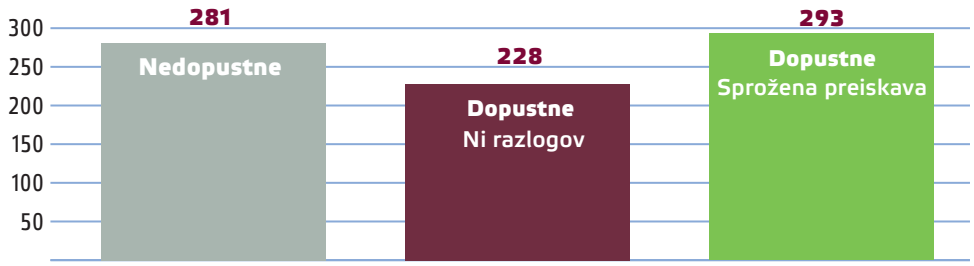

Med letom je bilo na podlagi pritožb sproženih 293 novih preiskav. Varuh človekovih pravic je tudi sprožil tri preiskave na lastno pobudo.

Kot je razvidno s slike 3.6, je sproženih preiskav v letu 2008 (296) malo manj, kot jih je bilo v letih 2007 (309), 2005 (343) in 2004 (351), vendar več kot v letih 2006 (267) in 2003 (253). Zaključene preiskave bodo preučene v nadaljevanju v razdelku 3.3.

Slika 3.6: Gibanje števila preiskav

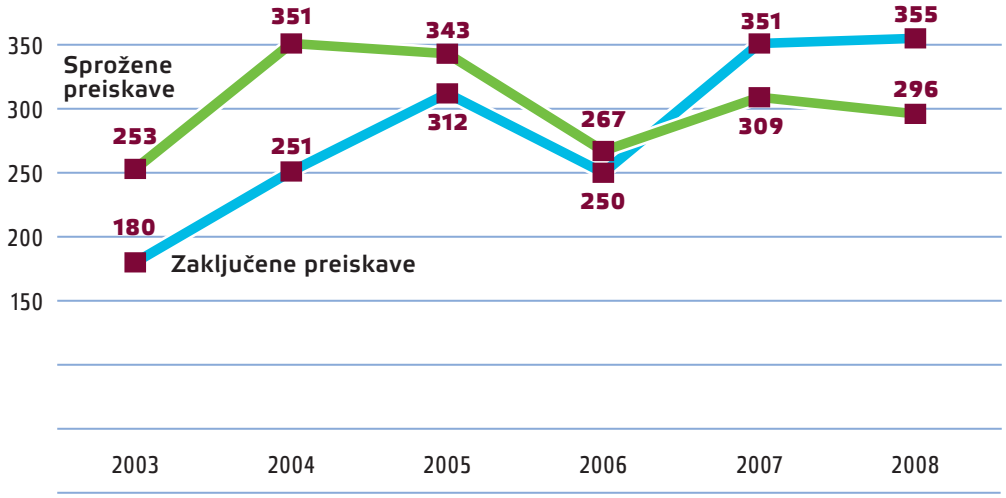

7. Opozoriti je treba, da analiza v tem razdelku temelji na številu preiskav, ki so bile sprožene v letu 2008, in ne — kot v prejšnjih letih — na skupnem številu preiskav, ki so bile obravnavane med letom (tj. vključno s primeri, ki so bili preneseni iz prejšnjih let). Ta nova metoda za izračun statistike bi morala bolje predstaviti letna gibanja.

Skupno 74 % pritožb, ki so privedle do preiskav, so vložili posamezni državljani, medtem ko so jih 26 % vložila podjetja in združenja.

Preglednica 3.3: Vir pritožb, ki so privedle do preiskav

Podjetja in združenja	**26 % (75)**
Posamezni državljani	**74 % (218)**

Večina preiskav, ki jih je sprožil varuh človekovih pravic v letu 2008, je zadevala Evropsko komisijo (66 %). Ker je Komisija osrednja institucija Skupnosti, ki sprejema odločitve z neposrednim vplivom na državljane, je logično, da je glavni predmet pritožb državljanov. Pritožniki so se tudi pritoževali nad upravo Evropskega parlamenta (10 %) , Evropskim uradom za izbor osebja (7 %), Svetom (3 %) in Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF) (2 %)[8]. Dvajset drugih institucij in organov EU je bilo predmet nadaljnjih 37 preiskav[9].

Slika 3.7: Institucije in organi, ki so bili predmet preiskav

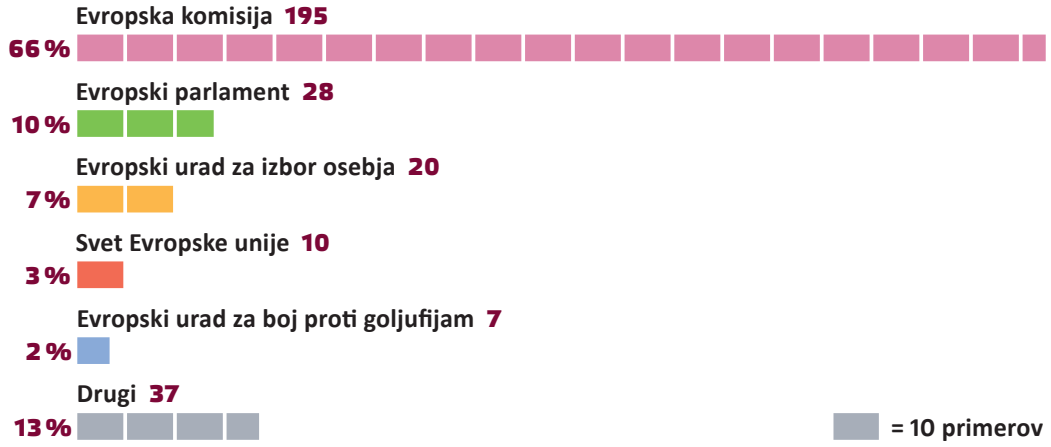

OPOMBA V enem primeru se ista preiskava nanaša na dve instituciji. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

Glavne vrste domnevne nepravilnosti v preiskavah, sproženih v letu 2008, so se nanašale na pomanjkanje preglednosti, vključno z zavračanjem posredovanja podatkov (36 % primerov), nepravičnost ali zlorabo pooblastil (20 %), nezadovoljive postopke (9 %), malomarnost (8 %), nepotrebne zamude (8 %), pravne napake (7 %) diskriminacijo (5 %) in neizpolnjevanje obveznosti, tj. neuspešnost Komisije pri opravljanju vloge „varuhinje Pogodbe“ v odnosu do držav članic (5 %).

8. V zvezi z morebitnimi preiskavami varuha človekovih pravic, ki bi jih lahko opravil OLAF, je treba omeniti, da je varuh človekovih pravic 2. junija 2008 pristopil k Medinstitucionalnemu sporazumu z dne 25. maja 1999 o notranjih preiskavah, ki jih opravi OLAF. Istega dne je varuh človekovih pravic sprejel sklep o pogojih za izvajanje notranjih preiskav v zvezi s preprečevanjem goljufij, korupcije in kakršnega koli nezakonitega ravnanja, ki škoduje interesom Skupnosti.

9. Evropska centralna banka (4 preiskave), Evropska agencija za zdravila (4), Sodišče Evropskih skupnosti (3), Odbor regij Evropske unije (3), Europol (3), Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (3), Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (2), Evropska agencija za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic Evropske unije (2), Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti (2), Evropski nadzornik za varstvo podatkov (1), Evropska investicijska banka (1), Ekonomsko-socialni odbor Evropskih skupnosti (1), Evropska agencija za varnost v letalstvu (1), Evropska agencija za kemikalije (1), Evropska agencija za obnovo (1), Prevajalski center za organe Evropske unije (1), Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta (1), Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (1), Izvajalska agencija za konkurenčnost in inovativnost (1), Agencija za oskrbo Euratom (1).

Slika 3.8: Vrste očitanih nepravilnosti

OPOMBA V nekaterih primerih je ista preiskava preučevala dve ali več vrst nepravilnosti. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

3.3 Ugotovitve preiskav varuha človekovih pravic

Kot je razvidno s slike 3.6, je varuh človekovih pravic v letu 2008 zaključil rekordno število preiskav (355). To število je skoraj dvakrat večje od števila zaključenih preiskav v letu 2003. Od tega je 352 preiskav temeljilo na pritožbah, tri preiskave pa so temeljile na lastni pobudi.

Večina preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic zaključil v letu 2008, je bila zaključena v manj kot enem letu (52 %). Več kot tretjina (36 %) jih je bilo zaključenih prej kot v treh mesecih. To vključuje primere, ki jih je varuh človekovih pravic lahko rešil zelo hitro, na primer tako, da je telefoniral zadevni instituciji in ji predlagal rešitev[10] (glej razdelek 2.5). Skoraj 70 % preiskav je bilo zaključenih v manj kot 18 mesecih, druge pa so bile dolgotrajnejše zaradi zapletenosti primera ali zamud. V povprečju so bili primeri zaključeni v 13 mesecih. Varuh človekovih pravic namerava v letu 2009 izboljšati učinkovitost institucije, tako da bo za zaključek primera potrebnega še manj časa. V povezavi s tem je treba omeniti, da je dodatno delo zaradi znatnega povečevanja števila pritožb od leta 2004 zdaj dokončano.

Varuh človekovih pravic v letu 2008 zaključil rekordno število preiskav (355). Večina preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic zaključil v letu 2008, je bila zaključena v manj kot enem letu (52 %).

Preglednica 3.4: Primeri, ki so bili v letu 2008 zaključeni po preiskavah

Povprečno trajanje preiskave	**13 mesecev**
Primeri, zaključeni prej kot v 3 mesecih	**36 %**
Primeri, zaključeni prej kot v 12 mesecih	**52 %**
Primeri, zaključeni prej kot v 18 mesecih	**68 %**

OPOMBA Te številke temeljijo na mesecu, ki traja 30 dni. Opomniti je treba tudi, da deleži pomenijo skupno število.

10. Vključuje tudi primere, v katerih bi varuh človekovih pravic izvedel popolno preiskavo, če pritožnik ne bi umaknil pritožbe, in primere, v katerih varuh človekovih pravic ni mogel nadaljevati preiskave, ker se je pritožnik odločil za tožbo.

Kot je razvidno s slike 3.9, je bil pozitiven izid za pritožnika dosežen v 129 primerih, ki so bili zaključeni v letu 2008 (36 % vseh primerov). Te primere so rešile institucije ali pa je bila najdena sporazumna rešitev. V letu 2007 je bilo takih primerov 134. V 101 primeru je bila zadeva razjasnjena, tako da niso bile potrebne nadaljnje preiskave, v 110 primerih pa varuh človekovih pravic ni odkril nepravilnosti. Varuh človekovih pravic ni ugotovil nepravilnosti v 53 primerih, vendar mu je kljub temu uspelo doseči pozitiven izid za pritožnika v osmih takih primerih, tako da je institucija sprejela osnutek priporočila, ki ga je varuh človekovih pravic naslovil nanjo (glej sliko 3.10). Ugotovitve so podrobneje opisane v nadaljevanju.[11]

Slika 3.9: Rezultati zaključenih preiskav

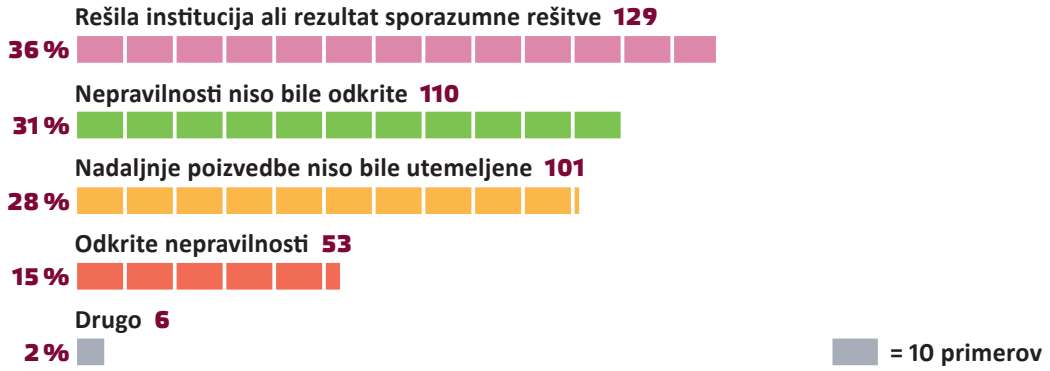

OPOMBA V nekaterih primerih so bile preiskave zaključene na podlagi dveh ali več razlogov. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

Brez nepravilnosti

Leta 2008 je bilo 110 primerov zaključenih z ugotovitvijo, da nepravilnosti ni bilo. To ni nujno negativen izid za pritožnika, ki od zadevne institucije ali organa vsaj prejme temeljito obrazložitev dejanja, od varuha pa neodvisno analizo primera. Taka ugotovitev je hkrati tudi otipljiv dokaz, da je zadevna institucija ali organ deloval v skladu z načeli dobrega upravljanja.

Nepravilnosti pri projektnem natečaju za arhitekte v Avstriji

Avstrijski arhitekt se je pritožil varuhu človekovih pravic glede načina, na katerega je Komisija obravnavala njegovo pritožbo zaradi kršitve. Arhitekt je v pritožbi Komisiji trdil, da je Avstrija kršila pravo Skupnosti o postopkih dodelitve javnih naročil za storitve v več projektnih natečajih za arhitekte. Čeprav je Komisija potrdila, da je bilo pravo Skupnosti kršeno, se je odločila, da ne bo ukrepala, in se je sklicevala na spremembo avstrijskega zakona o javnih naročilih, ki je po njenem mnenju zagotovil, da takih primerov ne bo več. Varuh človekovih pravic je razumel razočaranje pritožnika zaradi odločitve Komisije, da ne bo sprejela nadaljnjih ukrepov, po tem ko je to zadevo obravnavala skoraj pet let. Kljub temu pa je opozoril, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Komisija presoja, ali bo zadevo predala sodišču ali ne. Sklenil je, da je utemeljitev Komisije verodostojna, in je primer zaključil z ugotovitvijo, da ni bilo nobene nepravilnosti.

3570/2005/WP

11. Analiza, ki sledi, temelji na preiskavah, ki so bile zaključene leta 2008. Če je bila v preiskavi obravnavana več kot ena obtožba ali zahtevek, je lahko varuh človekovih pravic podal več različnih ugotovitev.

Primeri, ki jih je rešila institucija, in sporazumne rešitve

Varuh človekovih pravic si, če je le mogoče, prizadeva doseči rezultat, s katerim sta zadovoljna pritožnik in institucija, zoper katero je vložena pritožba. Pri doseganju takih rezultatov, ki pripomorejo h krepitvi odnosov med institucijami in državljani ter k izogibanju dragim in dolgotrajnim sodnim postopkom, je bistveno sodelovanje institucij in organov Skupnosti.

Varuh človekovih pravic si, če je le mogoče, prizadeva doseči rezultat, s katerim sta zadovoljna pritožnik in institucija, zoper katero je vložena pritožba.

Institucije ali organi so leta 2008 so na podlagi pritožbe varuhu človekovih pravic sami rešili 125 primerov.[12]

Rešitev spora med raziskovalnim inštitutom in Komisijo zaradi plačila

Nizozemski raziskovalni inštitut je leta 2004 s Komisijo podpisal sporazum o dotaciji za raziskovalni projekt o človeški gripi. Inštitut se je decembra 2006 obrnil na varuha človekovih pravic in trdil, da Komisija ni plačala obroka v višini 288 000 EUR. Komisija je zatrjevala, da obroka še ni plačala zato, ker inštitut še ni predložil primerne preglednice proračuna za projekt. Varuh človekovih pravic je preučil ustrezno dokumentacijo in opazil, da je Komisija medtem inštitutu poslala potrebne razlage in mu omogočila predložitev take preglednice proračuna. Komisija je pozneje sporočila, da bo sprostila zadnje izplačilo. Varuh človekovih pravic je Komisijo pohvalil za prizadevanje, da bi pomagala inštitutu, pri čemer je poudaril, da je tak način obravnave pritožnikov primer dobre prakse.

3794/2006/FOR

Kadar varuh človekovih pravic med preiskavo pride do predhodne ugotovitve o obstoju nepravilnosti, poskuša, če je to mogoče, doseči sporazumno rešitev. Med letom so bili po doseženi sporazumni rešitvi zaključeni štirje primeri. Ob koncu leta 2008 se je 25 predlogov za sporazumno rešitev še vedno preučevalo.

Kadar varuh človekovih pravic med preiskavo pride do predhodne ugotovitve o obstoju nepravilnosti, poskuša, če je to mogoče, doseči sporazumno rešitev.

Varuh človekovih pravic s Komisijo dosegel sporazumno rešitev pri primeru v zvezi s državno pomočjo Italije

Italijanska ladjarska družba je Komisiji leta 1993 predložila pritožbo v zvezi s programom državne pomoči za ladjarske družbe na Sardiniji. Pritožnik je zatrdil, da program pomoči diskriminira družbe, ki sicer imajo sedež na Sardiniji, vendar imajo glavni sedež drugje. Komisija je leta 1997 sklenila, da je program pomoči nezakonita državna pomoč in je zato nezdružljiv s skupnim trgom. Sodišče Evropskih skupnosti je leta 2000 iz proceduralnih razlogov razveljavilo odločbo Komisije. Vendar pa Komisija ni sprejela nove odločbe. Italijansko podjetje je vložilo pritožbo pri varuhu človekovih pravic. Ta je menil, da je dolga zamuda primer nepravilnosti, in je predlagal sporazumno rešitev. Pritožnik je decembra 2007 varuha človekovih pravic obvestil, da je Komisija sprejela novo odločbo.

2713/2006/IP (Zaupno)

12. Kot je opisano v poglavju 2, je med temi primeri varuhu človekovih pravic v 101 primeru s posredovanjem uspelo dobiti hiter odgovor na neodgovorjene dopise.

V nekaterih primerih je pritožbo mogoče rešiti ali doseči sporazumno rešitev, če zadevna institucija ali organ pritožniku ponudi odškodnino. V teh primerih gre za dejanja *ex gratia*: to pomeni brez dopustitve pravne odgovornosti in brez oblikovanja pravnega precedensa.

V nekaterih primerih je pritožbo mogoče rešiti ali doseči sporazumno rešitev, če zadevna institucija ali organ pritožniku ponudi odškodnino.

→→→ Svet je izplačal nadomestilo kot odškodnino za povzročene neprijetnosti

Svet se je strinjal, da prostovoljno plača 1 000 EUR kot odškodnino za neprijetnosti in stres, ki jih je utrpel pritožnik. Svet je pritožniku naprej ponudil enoletno pogodbo, nato pa spremenil njene pogoje, ko je ugotovil, da bo pritožnik v tem času dopolnil 65 let. Vendar pa varuh človekovih pravic v zvezi s pritožnikovimi trditvami o diskriminaciji na podlagi starosti ni ugotovil nobene nepravilnosti.

1162/2007/FOR (Zaupno)

Ugotovljene nepravilnosti

Varuh človekovih pravic je zaključil, da so bile v 15 % primerov, zaključenih v letu 2008, ugotovljene nepravilnosti. V 44 takih primerih se je preiskava zaključila s kritično pripombo za zadevno institucijo ali organ (55 primerov v letu 2007). Osem primerov je bilo zaključenih, ko je institucija sprejela osnutek priporočila, ki ga je podal varuh človekovih pravic. V enem primeru, v katerem Komisija tega ni naredila, je varuh človekovih pravic Evropskemu parlamentu predložil posebno poročilo. Te ugotovitve so podrobneje analizirane v nadaljevanju.

Slika 3.10: Preiskave, pri katerih so bile ugotovljene nepravilnosti

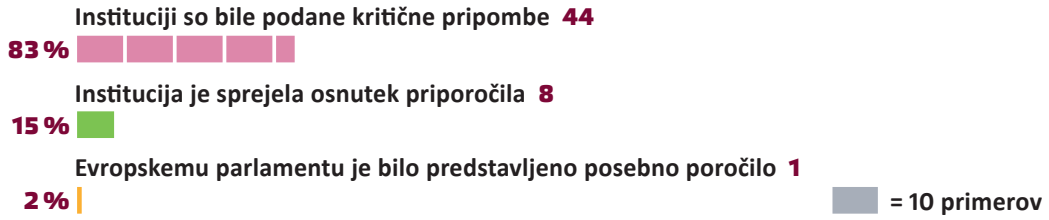

Kritične pripombe

Če sporazumna rešitev ni mogoča ali če iskanje take rešitve ni uspešno, lahko varuh človekovih pravic zaključi primer s kritično pripombo za zadevno institucijo ali organ ali pa sestavi osnutek priporočila. Kritična pripomba se običajno sestavi, če (i) je prepozno, da bi zadevna institucija nepravilnost odpravila, (ii) se zdi, da nepravilnost nima splošnih posledic, ali (iii) se zdi, da nadaljnji ukrepi varuha človekovih pravic niso potrebni. Varuh človekovih pravic sestavi kritično pripombo tudi, če meni, da osnutek priporočila ne bi bil uporaben za ta namen, ali kadar zadevna institucija ali organ ne sprejme osnutka priporočila, varuhu pa se kljub temu ne zdi primerno, da bi Parlamentu predložil posebno poročilo.

Če sporazumna rešitev ni mogoča ali če iskanje take rešitve ni uspešno, lahko varuh človekovih pravic zaključi primer s kritično pripombo za zadevno institucijo ali organ ali pa sestavi osnutek priporočila.

Kritična pripomba pritožniku potrdi, da je bila pritožba upravičena, institucijam ali organom pa pokaže napake, da se lahko v prihodnje izognejo podobnim nepravilnostim.

Nedopustne omejitve glede jezikov, ki se uporabljajo v predlogih

Nemško združenje je želelo sodelovati pri pozivu Komisije k oddaji predlogov za projekt rehabilitacije žrtev mučenja, ki je bil del programa z naslovom „Evropska pobuda za demokracijo in človekove pravice“. Nevladna organizacija se je obrnila na varuha človekovih pravic in trdila, da je Komisija vztrajala, da morajo vloge biti predložene v angleščini, francoščini ali španščini. Nevladna organizacija je trdila, da je Komisija pravno zavezana sprejeti vloge v vseh uradnih jezikih EU, ki so oddane kot odgovor na poziv za oddajo predlogov. Komisija je izjavila, da je bilo omejeno število jezikov izbrano iz pragmatičnih razlogov. Varuh človekovih pravic je primer zaključil s kritično pripombo in sklenil, da je vztrajanje Komisije pri uporabi angleščine, francoščine ali španščine pri vlogah za projekt primer nepravilnosti.

259/2005/(PB)GG

Vprašljiva upravičenost stroškov za osebje pri kmetijskem projektu

Nemška univerza, ki je sodelovala pri projektu, ki ga je sofinancirala Skupnost, se je obrnila na varuha človekovih pravic in trdila, da bi Komisija morala zahtevati vrnitev predplačila, ki je bilo izplačano španski univerzi, prvotno odgovorni za usklajevanje projekta. Preiskava varuha človekovih pravic je pokazala, da obstaja utemeljen dvom o stroških za osebje v višini 38 000 EUR, kar bi moralo Komisijo spodbuditi k nadaljnjemu preverjanju. Ko je Komisija to zavrnila, je varuh človekovih pravic primer zaključil s kritično pripombo in navedel, da institucija ni dovolj podrobno in primerno preučila tehtnih argumentov pritožnika v zvezi s sprejetimi stroški za osebje.

576/2005/GG

Domnevno sistematično izključevanje z javnih razpisov za elektronske publikacije

Nizozemsko podjetje je razvilo programsko opremo za krmarjenje in priklic za elektronske publikacije EU. Varuhu človekovih pravic se je pritožilo, da so se po zamenjavi uradnikov, odgovornih za to zadevo v Uradu za uradne publikacije, njegovi izdelki sistematično izključevali pri izbiri v izbirnih postopkih. Podjetje je opozorilo na štiri primere, in varuh človekovih pravic jih je raziskal. Ugotovil je, da Urad za uradne publikacije ni pravilno preučil prve pogodbe. Varuh je Urad grajal tudi zaradi izključitve možnosti podaljšanja druge pogodbe na podlagi razlogov, ki so bili jasno neutemeljeni in napačni. Varuh človekovih pravic je kljub temu sklenil, da ni nobenih dokazov za to, da bi Urad za uradne publikacije sistematično izključeval pritožnikov izdelek pri razpisnih postopkih.

1128/2004/GG

Dostop javnosti do nadomestil, plačanih poslancem Evropskega parlamenta

Parlament je na podlagi varovanja podatkov leta 2005 zavrnil zahtevek novinarja za podatke o nadomestilih, izplačanih petim malteškim poslancem Evropskega parlamenta. Novinar je vložil pritožbo pri varuhu človekovih pravic in trdil, da imajo davkoplačevalci pravico izvedeti, kako poslanci Evropskega parlamenta trošijo javni denar. Varuh človekovih pravic je po posvetu z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, ki se je strinjal s stališčem varuha človekovih pravic, Parlament pozval, naj v skladu z zakonsko pravico do dostopa do dokumentov, ki jo ima javnost, razkrije zahtevane podatke. Parlament je še naprej zavračal razkritje podatkov. Kljub temu pa je izjavil, da bo na svoji spletni strani objavil splošne podatke o nadomestilih poslancem Evropskega parlamenta, in namignil, da bo stanje morda

znova ocenil leta 2009. Varuh človekovih pravic je podal kritično pripombo in obžaloval, da Parlament ni upošteval zakona, kot ga razlaga Sodišče prve stopnje. Kljub temu pa je pozdravil odločitev Parlamenta, da bo na svoji spletni strani javnost bolje obveščal o nadomestilih poslancem Evropskega parlamenta.

3643/2005/(GK)WP

V nekaterih primerih je pritožnikova edina eksplicitna ali implicitna zahteva javno priznanje, da se je nepravilnost zgodila. V takih primerih je kritična pripomba za pritožnika ustrezno zadoščenje. Vendar pa je z vidika izboljševanja odnosov med državljani in institucijami Unije bolje, če zadevna institucija sama prizna nepravilnosti in se zanje opraviči. Institucija s takim dejanjem pokaže, da se zaveda napake in se tako lahko v prihodnje izogne podobnim nepravilnostim.

V nekaterih primerih je pritožnikova edina eksplicitna ali implicitna zahteva javno priznanje, da se je nepravilnost zgodila.

Varuh človekovih pravic je podobno zaradi izboljšanja uspešnosti institucij EU v prihodnosti pogosteje uporabljal dodatne pripombe, kadar je opazil priložnost za izboljšanje kakovosti uprave. Varuh človekovih pravic je v letu 2008 pripravil dodatne pripombe v 41 primerih, med drugim v naslednjih:

Zamuda pri obravnavanju pritožbe zaradi kršitve

Varuh človekovih pravic je prejel pritožbo posameznika v zvezi s tem, kako je Komisija obravnavala pritožbo zaradi kršitve španske zakonodaje o večjem obdavčevanju kapitala. Ker Komisija ni ustrezno obvestila pritožnika, ko se je odločila za začetek formalnega postopka za ugotavljanje kršitev, je varuh podal kritično pripombo. Varuh človekovih pravic je podal tudi dodatno pripombo, v kateri je opisal, kako bi Komisija lahko izboljšala svoje postopke.

3737/2006/(BM)JMA

Varuh človekovih pravic je za zagotovitev, da se institucije in organi iz svojih napak učijo in da v prihodnosti ne bo prišlo do nepravilnosti, v letu 2008 na svoji spletni strani objavil dve študiji o nadaljnjih ukrepih institucij, ki so v letih 2006 in 2007 prejele kritične pripombe in dodatne pripombe. Varuh človekovih pravic je v teh študijah osvetlil nekaj primerov, ki bi jih druge institucije morale uporabljati kot zgled najboljšega odziva na kritične pripombe in dodatne pripombe. Te primere je označil kot nadvse uspešne primere, njihov povzetek pa je mogoče najti v nadaljevanju. Varuh človekovih pravic načrtuje letno obveščanje javnosti o svojih ugotovitvah o nadaljnjih ukrepih institucij v zvezi s kritičnimi pripombami in dodatnimi pripombami.

Nadaljnje ukrepanje pri kritičnih pripombah in dodatnih pripombah
→→→ Študija nadvse uspešnih primerov v letu 2007

Šest nadaljnjih ukrepov, ki so bili preučeni v študiji varuha človekovih pravic iz leta 2007, si zasluži, da se omenijo kot nadvse uspešni primeri. **Evropski parlament** je prevzel več pobud, da bi zagotovil boljši učinek načela enake obravnave kandidatov na natečajih v zvezi z nosečnostjo in rojstvom otrok (**3278/2004/ELB**). **Komisija** je sprejela več konstruktivnih ukrepov, med drugim je ustanovila svetovalno službo za zagotovitev, da znanstveni raziskovalci pri njenem Skupnem raziskovalnem središču prejmejo dovolj informacij in nasvetov o svojih pogodbenih pravicah in obveznostih in veljavni nacionalni zakonodaji (**272/2005/DK**). Komisija je uvedla tudi nova pravila za zapolnitev vrzeli pri zdravstvenem zavarovanju za nekdanje zakonce uradnikov, ki trpijo zaradi resnih bolezni, in se je strinjala, da bo objavila in razširila knjižico, v kateri so opisana nova pravila (**368/2005/BM**). **Evropska centralna banka** se je na predloge varuha človekovih pravic odzvala s spremembo pravil o javnih naročilih, tako da je opredelila relativno težo, ki jo določi vsakemu izbranemu merilu, da ugotovi, katera ponudba je ekonomsko najugodnejša (**1137/2005/ID**). **Evropska investicijska banka** je pojasnila obveznosti, ki jih imajo njene operativne službe

v zvezi z okoljevarstveno dokumentacijo, oblikovala je nove postopke za okvirna posojila, skupaj z okoljevarstvenim spremljanjem, ki ga izvajajo službe Banke, in navedla številne konkretne primere svoje zavezanosti konstruktivnemu sodelovanju z nevladnimi organizacijami in drugimi organizacijami civilne družbe (**1807/2006/MHZ**). **Evropski urad za izbor osebja** se je konstruktivno odzval na kritike glede razlik pri jezikovnih zahtevah na javnih natečajih po širitvi Unije leta 2004, tako da se je odločil uporabiti skupni jezikovni sistem za prihodnja natečaja EU11 in EU10 (**3114/2005/MHZ**).

→→→ Študija nadvse uspešnih primerov v letu 2006

Evropski parlament je uvedel nov model za izjave o navzkrižju interesov, v katerem so upoštevani predhodni stiki s ponudniki ali dejavnosti, povezane z njimi (**3732/2004/GG**). **Komisija** je sprejela več konstruktivnih ukrepov (i) za izboljšanje komuniciranja s kandidati za pripravništvo (**2471/2005/BU**) in (ii) za zagotovitev, da so njene zunanje delegacije v celoti obveščene o dodatni pripombi v zvezi z vlogo Komisije pri zagotavljanju, da naročniki v prenesenih postopkih spoštujejo svoje obveznosti glede hitre priprave in pošiljanja obvestil o dodelitvi javnih naročil (**3706/2005/MHZ**). Komisija se je odzvala tudi na kritično pripombo, tako da je pritožniku ponudila odškodnino, čeprav se ni strinjala z ugotovitvijo varuha človekovih pravic, da se je zgodila nepravilnost (**495/2003/ELB**). Med drugimi primeri dobre prakse so izboljšave politik in postopkov za obravnavo prošenj za dostop do podatkov in pritožb, ki jih je uvedla **Evropska investicijska banka** (**994/2004/IP** in **3501/2004/PB**), in odločitev **Evropske obrambne agencije**, da bo spremenila postopke za zaposlovanje, tako da bo vključila pisne ocenjevalne obrazce za vsakega kandidata (**2044/2005/BM**).

Osnutki priporočil

V primerih, v katerih je mogoče, da zadevna institucija nepravilnost odpravi, ali v primerih, v katerih so nepravilnosti posebno resne oziroma imajo splošne posledice, varuh človekovih pravic po navadi sestavi osnutek priporočila za to institucijo ali organ. V skladu s členom 3(6) Statuta varuha človekovih pravic mora institucija ali organ poslati podrobno mnenje v treh mesecih. Med letom 2008 je bilo sestavljenih 23 osnutkov priporočil. Poleg tega so štirje osnutki priporočil iz leta 2007 privedli do odločb v letu 2008, dva nadaljnja primera pa sta bila zaključena po osnutkih priporočil, sestavljenih v letih 2004 in 2006. Osem primerov je bilo zaključenih med letom, ko so institucije sprejele osnutek priporočila (glej ponazoritev v nadaljevanju). V enem primeru je bilo pripravljeno posebno poročilo Evropskemu parlamentu. Deset primerov je bilo zaključenih s kritično pripombo. Ob koncu leta 2008 se je še vedno obravnavalo 12 osnutkov priporočil, dva iz leta 2007 in deset iz leta 2008.

Domnevno odrekanje pravic sveta guvernerjev Evropskih šol

Odvetnik je vložil pritožbo zoper Komisijo glede dveh odločitev, ki ju je sprejel svet guvernerjev Evropskih šol, da se povišajo šolnine v Evropski šoli v Luxembourgu. Trdil je, da je svet guvernerjev združenju staršev odrekel pravico do pritožbe zoper odločitve sveta guvernerjev glede šolnin. Preiskava je varuha človekovih pravic privedla do tega, da je Komisijo zaprosil, naj na podlagi svoje vloge v svetu guvernerjev podpre stališče, da pristojnost odbora za pritožbe vključuje pritožbe zoper ravnanje sveta guvernerjev, kot so pritožbe zoper obravnavano ravnanje. Komisija je odgovorila, da namerava na enem od naslednjih sestankov sveta guvernerjev generalnega sekretarja zaprositi za uvedbo spremembe splošnih pravil šol, tako da bodo take pritožbe omogočene.

2153/2004/MF

Posebna poročila

Če institucija ali organ Skupnosti na osnutek priporočila ne da zadovoljivega odgovora, lahko varuh človekovih pravic pošlje posebno poročilo Evropskemu parlamentu. Posebno poročilo lahko vključuje priporočila.

Če institucija ali organ Skupnosti na osnutek priporočila ne da zadovoljivega odgovora, lahko varuh človekovih pravic pošlje posebno poročilo Evropskemu parlamentu.

Kot je Evropski varuh človekovih pravic poudaril v *letnem poročilu za leto 1998*, je možnost predstavitve posebnega poročila Evropskemu parlamentu neprecenljiva za njegovo delo. Posebno poročilo Evropskemu parlamentu je zadnji bistveni korak, ki ga varuh človekovih pravic lahko naredi pri obravnavi primera, saj so resolucije, ki jih sprejme Parlament, in pooblastila, ki jih izvaja, stvar politične presoje te institucije[13]. Varuh človekovih pravic seveda zagotovi vse podatke in pomoč, ki jih Parlament potrebuje pri obravnavi posebnega poročila.

V skladu s Poslovnikom Evropskega parlamenta je za odnose Parlamenta z varuhom človekovih pravic pristojen Odbor za peticije. Varuh človekovih pravic se je na seji Odbora za peticije 12. oktobra 2005 zavezal, da bo v skladu s členom 195(3) Poslovnika Parlamenta na svojo pobudo nastopil pred Odborom, kadar bo Parlamentu predstavil posebno poročilo.

Leta 2008 je bilo Parlamentu predloženo eno posebno poročilo, ki je povzeto v nadaljevanju.

Diskriminacija na podlagi starosti pri samostojnih tolmačih

Belgijski samostojni tolmač, ki so ga institucije za nekatere konference in sestanke najemale več kot 35 let, se je varuhu človekovih pravic pritožil, potem ko je prenehal prejemati ponudbe za delo, ko je dopolnil 65 let. Varuh človekovih pravic se je strinjal, da je to diskriminacija na podlagi starosti. Parlament se je v odgovor na osnutek priporočila varuha človekovih pravic nato strinjal, da bo spremenil prakso (primer 186/2005/ELB). Komisija je po drugi strani zavrnila spremembo svoje prakse in ni dovolj utemeljila razlogov, zaradi katerih tolmače, starejše od 65 let, obravnava drugače. Ker je v primeru poudarjeno pomembno vprašanje načela, je varuh človekovih pravic Parlamentu predložil posebno poročilo.

185/2005/ELB

3.4 Nadvse uspešni primeri, ki predstavljajo najboljšo prakso

Osem primerov, zaključenih v letu 2008, je zglednih primerov najboljše prakse in so bili označeni kot nadvse uspešni primeri. Vsem institucijam in organom EU so za zgled, kako se najbolje odzvati na vprašanja, na katera jih opozori varuh človekovih pravic.

Osem primerov, zaključenih v letu 2008, je zglednih primerov najboljše prakse in so bili označeni kot nadvse uspešni primeri. Vsem institucijam in organom EU so za zgled, kako se najbolje odzvati na vprašanja, na katera jih opozori varuh človekovih pravic.

Evropski urad za izbor osebja (EPSO) je privolil, da bo kandidatom na njihovo zahtevo razkril merila za ocenjevanje, ki se uporabljajo pri izbirnih postopkih, in tudi razčlenitev posameznih ocen. To je sledilo preiskavi varuha človekovih pravic na lastno pobudo, ki je EPSO pohvalil, ker je sprejel tako pregleden pristop (**OI/5/2005/PB**). **Evropski urad za boj proti goljufijam** (OLAF) se je konstruktivno odzval na zahtevo za dostop do dokumentov. Z izdajo dveh različic ustreznega poročila, eno z osebnimi podatki pritožnika in eno brez njih, je spoštoval pravila EU o dostopu do dokumentov, hkrati pa pokazal pristop, ki je osredotočen na državljane (**754/2007/BU**). V zvezi z dostopom do dokumentov in podatkov se je varuhu človekovih prav zaradi nezadostnih podatkov, ki jih je prejela od sodnega tajništva **Sodišča Evropskih skupnosti**, pritožila tudi avstrijska državljanka. Sodno tajništvo je po posredovanju varuha človekovih pravic pritožnici poslalo dopis s podrobnejšimi podatki, varuhu človekovih pravic pa zagotovilo, da je te dodatne navedbe vključilo v standardne dopise za podobne primere (**2448/2008/WP**, glej tudi razdelek 2.5).

13. Za primer: Parlament je leta 2008 sprejel resolucijo, ki je podprla ugotovitve varuha človekovih pravic v njegovem posebnem poročilu pri primeru 1487/2005/GG. Primer se je nanašal na uporabo jezikov na spletnih straneh predsedstev Sveta.

Varuh človekovih pravic je v dveh pogodbenih primerih **Komisijo** pohvalil zaradi njenega konstruktivnega pristopa. Komisija je bila v primeru, povezanem s sporom z italijanskim podjetjem glede plačila pri projektu EU za oskrbo razseljenih oseb v Liberiji z vodo, temeljita in konstruktivna skozi celoten postopek, tako da je celo sprejela dodatna ustrezna plačila, ki so jih odkrili njene službe in pritožnik. Italijansko podjetje je posledično prejelo več kot 100 000 EUR (**3490/2005/(ID)PB**). V primeru v zvezi z avstrijskim inštitutom, ki je sodeloval pri naročilu raziskav in razvoja na področju kemijskega inženiringa, se je Komisija strinjala, da bo plačala 54 000 EUR. Odločitev je sledila zahtevi varuha človekovih pravic, naj razmisli o zavrnitvi plačila neporavnanega zneska, ker ni pravočasno prejela končnega poročila o stroških (**3784/2006/FOR**). Varuh človekovih pravic je v primeru **2672/2008/VL** uporabil poenostavljen postopek preiskave, v katerem se je Komisija odzvala pozitivno, tako da je prepir po e-pošti med akademskim raziskovalcem in uradnico Komisije, hitro in zgledno rešil (glej tudi razdelek 2.5).

Med drugimi primeri najboljših praks je tudi primer **1162/2007/FOR**, v katerem se je **Svet** strinjal, da prostovoljno plača 1 000 EUR kot odškodnino za neprijetnosti in stres, ki jih je utrpel pritožnik. Svet je pritožniku najprej ponudil enoletno pogodbo, nato pa spremenil njene pogoje, ko je ugotovil, da bo pritožnik v tem času dopolnil 65 let (glej tudi razdelek 3.3). In nazadnje, že tretje leto zapored je treba zaploskati odzivu **Evropske agencije za varnost v letalstvu** (EASA) na pritožbo, na katero je bila opozorjena. EASA se je v primeru **893/2006/BU** ne samo opravičila za napako, ki jo je naredila pri izbirnem postopku, temveč je tudi soglašala, da pritožniku zagotovi zahtevane podatke, in se zavezala, da bo tako naredila tudi v prihodnjih postopkih.

3.5 Tematska analiza zaključenih preiskav

Vse odločbe, ki jih varuh sprejme po končani preiskavi, so običajno objavljene na njegovi spletni strani (**http://www.ombudsman.europa.eu**) v angleščini in jeziku pritožnika, če ta ni angleščina.

Varuh človekovih pravic je leta 2008 sprejel novo sestavo in obliko za svoje odločitve, s čimer je sicer ohranil odseka bistvena dejstva in analiza, vendar je sedaj besedilo krajše, lažje berljivo in zato tudi dostopnejše.

Varuh človekovih pravic je leta 2008 sprejel novo sestavo in obliko za svoje odločbe, s čimer je sicer ohranil odseka bistvena dejstva in analiza, vendar je sedaj besedilo krajše, lažje berljivo in zato tudi dostopnejše. Izbrano število primerov je v obliki povzetka na voljo na spletni strani varuha človekovih pravic v vseh 23 uradnih jezikih EU. Povzetki prikazujejo različne teme ter institucije in organe Skupnosti, zajete v 355 odločbah, s katerimi so bile zaključene preiskave v letu 2008, ter različne razloge za zaključek.

V tem razdelku so analizirani najpomembnejši izsledki iz zakonov in dejstev, ki jih vsebujejo odločitve varuha človekovih pravic v letu 2008, s katerimi so bile zaključene preiskave. Tematsko so glede na glavni predmet preiskave razvrščeni v naslednjih sedem glavnih kategorij:

- Odprtost, dostop javnosti in osebni podatki;
- Evropska komisija kot varuhinja Pogodbe;
- Dodelitev razpisov in dotacij;
- Izvajanje pogodb;
- Upravni in kadrovski predpisi;
- Natečaji in izbirni postopki ter;
- Institucionalne in politične zadeve ter drugo.

Opozoriti je treba, da se te kategorije med seboj precej prekrivajo. Na primer, vprašanja glede odprtosti se pogosto pojavljajo v pritožbah, ki zadevajo zaposlovanje ali vlogo Komisije kot varuhinje Pogodbe. Opozoriti je treba tudi, da te kategorije niso navedene v istem vrstnem redu, kot so na sliki 3.11[14].

14. Slika 3.11 prikazuje podatke o vseh *sproženih* preiskavah v letu 2008 glede na predmet preiskave, medtem ko tematska analiza ponuja pregled najpomembnejših izsledkov izbranih primerov, ki so bili *zaključeni* v letu 2008. Grafikon je vstavljen v ta razdelek, da bralcu pokaže pomembnost obravnavanega predmeta preiskave glede na skupno število primerov varuha človekovih pravic.

Slika 3.11: Predmet preiskav

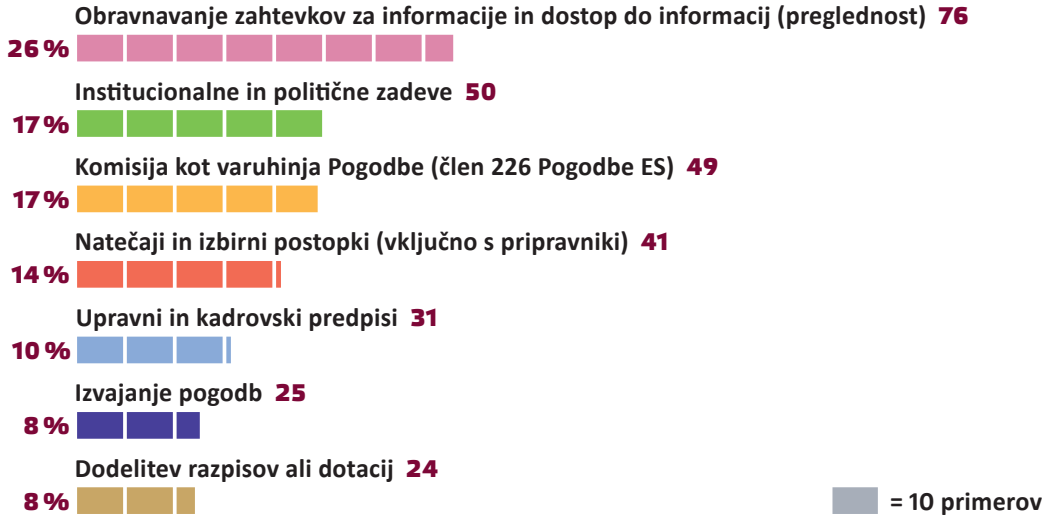

Odprtost, dostop javnosti in osebni podatki

Kot je že bilo omenjeno v uvodu tega poročila, varuh človekovih pravic deluje kot varuh preglednosti. V tem razdelku so obravnavane odločbe varuha človekovih pravic v letu 2008 o pritožbah v zvezi z (i) dostopom javnosti do dokumentov, (ii) dostopom javnosti do podatkov in (iii) varovanjem osebnih podatkov ter pravico, da osebe, na katere se podatki nanašajo, dostopajo do svojih podatkov.

Kot je že bilo omenjeno v uvodu tega poročila, varuh človekovih pravic deluje kot varuh preglednosti.

Dostop javnosti do dokumentov

V členu 1 Pogodbe o Evropski uniji je navedeno, da se odločitve v Uniji sprejemajo „čim bolj javno“, s členom 255 Pogodbe ES pa je zagotovljena pravica do dostopa do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije. Ta pravica se ureja z Uredbo št. 1049/2001[15]. Komisija je 30. aprila 2008 podala predlog[16] za spremembo in nadomestitev Uredbe št. 1049/2001. V poglavju 4 v nadaljevanju je obravnavano sodelovanje varuha človekovih pravic v javni razpravi o predlogu Komisije.

Po preiskavah varuha človekovih pravic, izvedenih na lastno pobudo v letih 1996 in 1999, so pravila o dostopu do dokumentov sprejeli tudi številne druge institucije in organi Skupnosti.

Z Uredbo št. 1049/2001 je prosilcem omogočena izbira pravnega sredstva: popolno ali delno zavrnitev dostopa lahko izpodbijajo bodisi s sodnim postopkom v skladu s členom 230 Pogodbe ES bodisi s pritožbo varuhu človekovih pravic. Varuh človekovih pravic je leta 2008 zaključil preiskave v zvezi z 12 pritožbami, ki so zadevale uporabo Uredbe št. 1049/2001, od katerih jih je bilo šest vloženih proti Evropski komisiji, dve proti Evropskemu parlamentu, dve proti Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (Olaf), ena proti Europolu in ena proti Evropski agenciji za zdravila (Emea).

Pri petih pritožbah so se pojavile trditve o zamudah. Komisija se je opravičila za pozno obravnavanje dveh vlog. Pojasnila je, da je bila v primeru **255/2007/PB** zadevna služba močno obremenjena z reformo Uredbe št. 1049/2001, in je varuhu človekovih pravic zagotovila, da bo službo reorganizirala in okrepila z zaposlitvijo dodatnega osebja. Komisija se je v primeru **2420/2007/BEH** opravičila, ker ni sprejela odločitve o pritožnikovi potrdilni prošnji. Pritožnik je sprejel razlago Komisije o tem, zakaj ni mogla omogočiti dostopa do zadevnega dokumenta. Varuh človekovih pravic je kritiziral Komisijo v primeru **3208/2006/GG**, ker ni vzpostavila celovitega registra dokumentov, ki jih sestavi ali prejme, kakor se zahteva v Uredbi št. 1049/2001. Glede na to, da bi tak register moral biti

15. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 145, str. 43.
16. COM(2008) 229 konč.

vzpostavljen že leta 2002, je varuh človekovih pravic pozval Komisijo, naj hitro ukrepa, Evropski parlament pa je v resoluciji poziv varuha človekovih pravic podprl. Primer **1161/2007/TN** je bil povezan z vlogami pri Evropski agenciji za zdravila (EMEA). Varuh človekovih pravic je menil, da sta razlikovanje in kategorizacija, ki ju opravlja EMEA glede na to, ali gre za prošnje za dostop do dokumentov ali dostop do podatkov, razumna. Čeprav je menil, da se je pri odgovarjanju na dve prošnji za podatke zgodila rahla zamuda, na splošno ni odkril nepravilnosti. V primeru **111/2008/TS**, v katerem je bil uporabljen poenostavljen postopek preiskave, se je Europol opravičil za zamudo pri obravnavanju prošnje in je omogočil dostop do zahtevanega dokumenta.

Varuh človekovih pravic je v primeru **2681/2007/PB** kritiziral Komisijo, ker je med eno od prejšnjih preiskav zanikala obstoj nekega dokumenta. Pozneje, ko je pritožnik prejel izvod od drugega vira, je priznala, da dokument obstaja. Varuh človekovih pravic je opozoril, da zaradi domneve o resničnosti dejanske izjave uprave, da neki zahtevani dokument ne obstaja, obstaja posebej stroga dolžnost, da se zagotovi resničnost takih izjav.

Varuh človekovih pravic je obravnaval šest pritožb v zvezi z zavrnitvijo dostopa. Komisija je v primeru **3824/2006/IP** sprejela predlog varuha človekovih pravic za sporazumno rešitev, ki je vključevala zagotovitev dostopa do zahtevanih dokumentov. Komisija je rešila tudi primer **1452/2007/PB**, tako da je omogočila dostop. Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) se je v primeru **3398/2006/PB** strinjal, da omogoči delni dostop do zadevnega dokumenta.

Trije primeri so bili povezani s členom 4(1)(b)[17] Uredbe št. 1049/2001. Varuh človekovih pravic se je v zvezi s temi pritožbami v skladu z memorandumom o soglasju, podpisanim 30. novembra 2006, posvetoval z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov (EDPS).

OLAF je v primeru **152/2007/GG** zavrnil prošnjo pritožnika za dostop do dokumenta v zvezi s podaljšanjem dodelitve javnega uslužbenca uradu OLAF. Varuh človekovih pravic je na podlagi pregleda dokumenta menil, da je mogoče, da bo dostop javnosti do dokumenta dejansko in posebej spodkopal zaščito zasebnosti in integritete zadevnih oseb. Ker je pritožnik jasno povedal, da ne želi nadaljevati pritožbe, je varuh človekovih pravic sklenil, da ni razlogov za nadaljnjo preiskavo.

Druga dva primera sta se nanašala na pritožbi zoper Evropski parlament zaradi zahtevkov, ki ju je Parlament izbral za obravnavo na podlagi Uredbe št. 1049/2001. Odločbi, s katerima sta se oba primera zaključila, sta bili sprejeti isti dan.

V primeru **3643/2005/WP** je bila obravnavana novinarjeva zahteva po podatkih o nadomestilih, izplačanih malteškim poslancem Evropskega parlamenta. Parlament je prošnjo zavrnil na podlagi varovanja podatkov. Evropski nadzornik za varstvo podatkov je navedel, da bi kljub dejstvu, da poslancem Evropskega parlamenta ne smemo zavrniti varovanja zasebnosti, morali najprej upoštevati, da ima javnost pravico biti obveščena o njihovem ravnanju in zlasti izdatkih iz javnih sredstev, ki so jim zaupana. Varuh človekovih pravic je sestavil osnutek poročila in v njem navedel, da bi bilo treba zahtevane podatke razkriti. Parlament je osnutek poročila sprejel samo delno, delno pa ga je zavrnil, pri čemer se je skliceval na pravno razlago razmerja med Uredbo št. 1049/2001 in Uredbo št. 45/2001[18], ki pa se varuhu človekovih pravic ni zdela skladna s sodbo Sodišča prve stopnje v zadevi *Bavarian Lager*[19].

Parlament v primeru **655/2006/ID** pritožniku ni hotel omogočiti dostopa do seznama oseb, vključenih v sistem dodatnega pokojninskega zavarovanja za poslance Evropskega parlamenta. Varuh človekovih pravic je pri preiskavi predhodno ugotovil nepravilnost in je predlagal sporazumno rešitev, ki pa je jo Parlament zavrnil. Ker je Parlament na plenarnem zasedanju zavrnil konkretni predlog svojega Odbora za proračunski nadzor, da naj objavi seznam imen, je varuh človekovih pravic zaključil primer, saj je Parlament s takim delovanjem zadevo spremenil v vprašanje politične odgovornosti, za katero ustrezno odgovarja volivcem, in ne varuhu človekovih pravic.

17. „Institucije zavrnejo dostop do dokumenta, kadar bi razkritje oslabilo varstvo: (...) (b) zasebnost in integriteto posameznika, zlasti v skladu z zakonodajo Skupnosti s področja varstva osebnih podatkov."
18. Uredba (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov, UL 2008 L 8, str. 1.
19. Zadeva *Bavarian Lager proti Komisiji*, T-194/04, ZOdl. [2007], str. II-4523.

Dostop javnosti do podatkov

Varuh človekovih pravic je preiskoval devet pritožb o domnevnem nezagotavljanju podatkov[20]. V dveh primerih je ugotovil, da je Parlament pravzaprav zagotovil zahtevane podatke. Drugih sedem primerov je bilo zaključenih, ker so zadevne institucije in organi zaradi preiskave varuha človekovih pravic zagotovili podatke. Štirje primeri so zadevali Komisijo, eden OLAF, dva pa Sodišče Evropskih skupnosti. V štirih primerih je bil uporabljen poenostavljen postopek preiskave.

Varstvo podatkov

Varuh človekovih pravic je poleg prej navedenih primerov v zvezi z uporabo člena 4(1)(b) Uredbe št. 1049/2001 sprejel tri odločbe o pritožbah v zvezi z vprašanjem varovanja podatkov.

Pritožnica je v primeru **1129/2007/MF** prosila Komisijo za podrobnosti o plači svojega nekdanjega moža (uradnika Komisije), ker jih je potrebovala pri ločitvenem postopku. Čeprav Komisija ni hotela posredovati podatkov zaradi varovanja podatkov, je jasno navedla, da bo ugodila vsem prošnjam pristojnih sodnih organov, ki bodo zahtevali podatke. Varuh človekovih pravic je menil, da je stališče Komisije smiselno.

Varuh človekovih pravic je primer **2585/2006/BU**, v katerem je pritožnik trdil, da je Odbor regij nezakonito obdeloval osebne podatke o njegovih zasebnih financah, ko je pritožnik sprožil pravni postopek zoper Odbor, zaključil v skladu z izrecno določbo člena 2(7) Statuta varuha človekovih pravic. Kljub temu pa je preiskava omogočila, da je Evropski nadzornik za varstvo podatkov razjasnil pomembna vprašanja v zvezi s pravico do dostopa do svoje osebne kartoteke in spremembe netočnih ali nepopolnih podatkov.

➔➔➔ Pritožnik je v primeru **754/2007/BU** trdil, da bi mu Evropski urad za boj proti goljufijam moral poslati končno poročilo o preiskavi, začeti na podlagi podatkov, ki mu jih je predložil pritožnik. Evropski urad za boj proti goljufijam mu je poslal izvod poročila, iz katerega je odstranil podatke, ki so v skladu z Uredbo št. 1049/2001 zavarovani pred razkritjem, vključno z osebnimi podatki pritožnika. Poslal mu je tudi drug izvod, namenjen samo pritožniku, iz katerega osebni podatki pritožnika niso bili odstranjeni. Varuh človekovih pravic je menil, da je Evropski urad za boj proti goljufijam ravnal pravilno, zato je primer zaključil in ga vključil na seznam nadvse uspešnih primerov za leto 2008. ←←←

Evropska komisija kot varuhinja Pogodbe

Pravna država je eno temeljnih načel Evropske unije. Ena najpomembnejših nalog Komisije pa je biti varuhinja Pogodbe[21]. V členu 226 Pogodbe ES je določen splošni postopek, v skladu s katerim lahko Komisija razišče, ali so države članice kršile pravo Skupnosti, in morebitne kršitve predloži Sodišču Evropskih skupnosti. Komisija lahko sproži preiskave na lastno pobudo, na podlagi pritožb ali na zahtevo Evropskega parlamenta, naj obravnava peticije, naslovljene na Parlament v skladu s členom 194 Pogodbe ES. Drugi postopki se uporabljajo za posebne zadeve, kot so nezakonite državne pomoči.

V členu 226 Pogodbe ES je določen splošni postopek, v skladu s katerim lahko Komisija razišče, ali so države članice kršile pravo Skupnosti, in morebitne kršitve predloži Sodišču Evropskih skupnosti.

Evropski varuh človekovih pravic sprejema in obravnava pritožbe zoper Komisijo v njeni vlogi varuhinje Pogodbe. Kadar varuh sproži preiskavo v zvezi s tako pritožbo, mora pritožniku vedno, kadar je to potrebno, pojasniti, da s preiskavo ne bo preučil, ali obstaja kršitev, ker Evropski varuh človekovih pravic ni pristojen za preiskovanje ukrepov organov držav članic. V preiskavi varuha človekovih pravic se preučuje samo ravnanje Komisije pri analizi in obravnavi pritožbe o kršitvi, ki ji je bila predložena. Varuh človekovih pravic lahko obravnava proceduralne in materialne vidike ravnanja Komisije. Vendar pa se v preiskavah in zaključkih varuha človekovih pravic popolnoma

20. Veliko več primerov nezagotavljanja podatkov je bilo rešenih z neposrednim telefonskim pogovorom z zadevno institucijo (glej razdelek 2.5).
21. V členu 211 Pogodbe ES je določeno, da Komisija „skrbi za uporabo določb te pogodbe in ukrepov, ki jih institucije sprejemajo v skladu s to pogodbo“.

spoštujejo pooblastila Komisije, ki se ji priznavajo s pogodbami in sodno prakso sodišč Skupnosti, kadar se odloča, ali naj sproži postopek za ugotavljanje kršitev in predloži primer Sodišču Evropskih skupnosti zoper zadevno državo članico ali ne.

Kar zadeva postopkovne obveznosti Komisije do pritožnikov, je glavna oporna točka varuha človekovih pravic sporočilo, ki ga je Komisija objavila leta 2002[22]. Sporočilo določa določeno število postopkovnih obveznosti, ki se nanašajo na evidentiranje pritožb, predloženih Komisiji, in izjeme od te obveznosti ter roke za obravnavo pritožb in obveščanje pritožnikov. To sporočilo je bilo izdano leta 2002 kot odgovor na prejšnje preiskave varuha človekovih pravic in njegove kritike, ki jih je glede Komisije izrazil v povezavi s temi vprašanji. Varuh človekovih pravic meni, da je to sporočilo zelo pomemben korak naprej v smislu povečevanja zaupanja državljanov v Komisijo kot varuhinjo Pogodbe. Varuh človekovih pravic je leta 2008 preveril, kako Komisija uporablja svoja pravila, in odkril več pomanjkljivosti pri uporabi sporočila. Izbor takih pomanjkljivosti je analiziran in predstavljen v nadaljevanju.

Kot je bilo opredeljeno pri nadaljnjem ukrepanju v zvezi s kritično pripombo na podlagi odločbe v primeru **880/2005/TN**, obstajajo različne jezikovne različice točke 8 sporočila. Medtem ko je v angleški in švedski različici predvideno, da institucija pritožnika obvesti, kadar ni mogla sprejeti odločbe o vsebini pritožbe v enem letu[23], je v drugih jezikovnih različicah dodano, da ta obveznost obstaja samo, če tako zahteva pritožnik. Komisija meni, da so pravilne jezikovne različice tiste, v katerih je predvideno, da je potrebna izrecna zahteva pritožnika. Varuh človekovih pravic pa meni, da ob upoštevanju drugega stavka te točke to ni bil namen Komisije, ko je sprejela to sporočilo. Ista težava se je pojavila pri preiskavi v primeru **3737/2006/(BM)JMA**, ki je obravnaval špansko zakonodajo o višjem obdavčevanju kapitala. Minili sta dve leti, preden je Komisija španskim oblastem podala mnenje, pritožnika pa ni obvestila v enem letu po registraciji pritožbe. Varuh človekovih pravic je dal kritično pripombo in dodatno pripombo, v njej pa je Komisiji predlagal, naj sprejme ta pristop: državljane bi lahko obvestila o standardih dobrega upravljanja, ki jih morajo upoštevati njene službe pri izvajanju postopkov za ugotavljanje kršitev. Takšni standardi bi lahko vsebovali oceno časa, ki je potreben za preiskavo pritožbe po izdaji uradnega obvestila, ali podatke, ki jih je treba poslati pritožniku, ko se takšno obvestilo pošlje.

Težave zaradi nezadostnih podatkov se nenehno ponavljajo med težavami, ki jih opazi varuh človekovih pravic med preiskavami o tem, kako Komisija obravnava pritožbe iz člena 226, ki jih predložijo državljani. V primeru **885/2007/JMA** je varuh človekovih pravic kritiziral Komisijo, ker ni odgovorila na pritožnikovo pismo, po tem, ko ga je obvestila o svoji nameri, da bo končala preiskavo na podlagi njegove pritožbe. Komisija ga tudi ni obvestila, da je bil primer uradno končan. Pritožnik prav tako ni bil obveščen v primeru **2697/2006/(ID)MF**, vendar je varuh človekovih pravic zaključil preiskavo brez kritične pripombe, ker se je Komisija opravičila za svojo napako.

V zvezi s postopkovnimi obveznostmi, določenimi v sporočilu, je varuh v primeru **1512/2007/JMA** dal dodatno pripombo, v kateri je, čeprav je potrdil, da ni bilo nepravilnosti, ko je Komisija obravnavala pritožbo, Komisijo pozval, naj poskusi izvajati točko 4(5) svojega sporočila in pritožniku razloži, kateri drugi načini poprave krivic so mu na voljo v primerih o domnevnih kršitvah prava Skupnosti, za katere so odgovorne države članice.

Še ena težava na tem področju, ki se ponavlja in jo je varuh človekovih pravic opazil med svojimi preiskavami, se nanaša na registracijo pritožb. Sporočilo Komisije predvideva obveznost registracije prejetih pritožb v centralni arhiv (točka 3(1) sporočila). Izjeme od te obveznosti so naštete v naslednjem odstavku: „[k]adar obstaja dvom o naravi pošiljke korespondence, se Generalni sekretariat Komisije posvetuje z zadevno službo ali službami v 15 koledarskih dneh po prejemu. Če služba ali službe ne odgovorijo v 15 delovnih dneh, se pritožba uradno registrira v centralnem registru pritožb.“ Ta jasna obveznost je povzročila številne težave. Na primer, varuh človekovih pravic je odkril, da

22. Sporočilo Evropskemu parlamentu in Evropskemu varuhu človekovih pravic o odnosih s pritožniki v primerih kršitev prava Skupnosti, UL 2002 C 244, str. 5.
23. „Službe Komisije praviloma raziščejo registrirane pritožbe ... najpozneje v enem letu od registracije ... Kadar je ta časovna omejitev presežena, služba Komisije, ki je odgovorna za primer, o tem pisno obvesti pritožnika.“

pisma državljanov niso bila registrirana kot pritožbe, čeprav so bila jasno poslana s tem namenom. Komisija se poleg tega ni sklicevala na noben določen razlog, zakaj tega ni storila. Tako je bilo tudi pri preiskavi **2152/2006/OV**, pri kateri je Komisija sprejela sporazumno rešitev in soglašala, da pritožbo registrira. Vendar v primeru **2914/2006/WP**, ki je obravnaval konkurenčno pravo, Komisija ni hotela priznati, da je storila napako. Čeprav je prepoznala in se sklicevala na določeno izjemo od obveznosti za registracijo, je še vedno ohranjala stališče, da tega ni zavezana storiti. Podobno je menila tudi, da ni zavezana pritožnika obvestiti o razlogih, zakaj ni registrirala pritožbe. Iste vrste težave, povezane s tem, da pritožba ni bila registrirana in pritožnik ni bil obveščen o razlogih, zakaj se to ni zgodilo, so bile v primeru **431/2008/ELB**. V tem primeru je bil predmet pritožbe obravnavan kot peticija Parlamenta in ga varuh človekovih pravic ni preiskoval. Vendar je primer zaključil z dodatno pripombo, s katero je Komisijo spomnil na njene obveznosti, določene v sporočilu.

Varuh človekovih pravic lahko pregleda tudi analize in sklepe, ki jih sprejme Komisija, ko preiskuje pritožbe zaradi kršitev. Pregled varuha človekovih pravic poskuša preveriti, ali so sklepi Komisije razumni in ali so dovolj utemeljeni in razloženi pritožnikom. Če se varuh človekovih pravic ne bi strinjal z mnenjem Komisije, bi to navedel, vendar bi poudaril, da je najvišji organ, ki lahko razlaga pravo Skupnosti, Sodišče Evropskih skupnosti. Vendar je takšno nestrinjanje zelo redko. V večini zgoraj omenjenih primerov je varuh človekovih pravic menil, da je stališče Komisije v zvezi s predmetom primera pravilno.

V primeru **841/2008/BEH** je pritožnik, proizvajalec alkoholne mešane pijače, izpodbijal odločitev Komisije, da konča primer, ki je obravnaval domnevno kršitev načela prostega pretoka blaga. Varuh človekovih pravic je menil, da je stališče Komisije smiselno, pri tem pa je upošteval, da imajo države članice, kar se tiče izjem, predvidenih v členu 30 Pogodbe ES, veliko manevrskega prostora. Tudi primer **1551/2007/JMA** je obravnaval to določbo Pogodbe in, natančneje, preiskavo Komisije o odločitvi francoskih državnih organov, da prepovejo uvoz jajc iz Španije po pojavu salmonele. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je Komisija spoštovala vse postopkovne zahteve iz prej omenjenega sporočila, in je menil, da je stališče Komisije, da se države članice same odločajo glede ustrezne stopnje zaščite javnega zdravja, pri čemer upoštevajo morebitne neželene učinke izdelka in znanstvene podatke, ki so na voljo, razumno.

Primer **885/2007/JMA** je obravnaval projekt na Kanarskih otokih, ki bi lahko imel negativne učinke na okolje na dveh območjih, ki sta določeni kot „Območji, pomembni za Skupnost“. Pritožnik je trdil, da Komisija ni upoštevala podatkov v zvezi z alternativnimi lokacijami. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je Komisija podrobno preučila pomisleke pritožnika in je razložila razloge, zakaj je sklenila, da se ob upoštevanju določenih pogojev zadevni projekt lahko nadaljuje. Kljub temu je kritiziral Komisijo, ker ni odgovorila na zadnje pismo pritožnika, ni obravnavala posebnih argumentov v njem in pritožnika ni obvestila o formalnem koncu postopka v zvezi z njegovo pritožbo.

Primer **789/2005/(GK)ID** je obravnaval domnevo, da so grški organi kršili direktivo Skupnosti o študijah presoje vplivov na okolje (EIA) v zvezi z izgradnjo tramvajske proge v Atenah. Varuh človekovih pravic je predlagal, naj Komisija razmisli o tem, da bi znova preučila pritožnikove argumente v zvezi z ustreznostjo in primernostjo presoje vplivov na okolje. Predlagal je še, naj razmisli o tem, ali so bila obvestila o ustreznih javnih posvetih objavljena dovolj obširno. Komisija ni upoštevala priporočil varuha človekovih pravic, zato je primer zaključil s kritično pripombo.

V primeru **2152/2006/OV** se je nizozemski upokojenec, ki prebiva v Franciji, pritožil Komisiji, da Nizozemska krši pravila Skupnosti o socialnovarstvenih ugodnostih. Kot je že bilo omenjeno v tem razdelku, Komisija ni registrirala pritožbe in ni odgovorila na ključne točke v njej. To je naredila šele po posredovanju varuha človekovih pravic. Kljub temu je še naprej ohranjala svoje stališče o vsebini primera. Pri zaključitvi primera je varuh človekovih pravic izjavil, da verjame, da bo Komisija pri preučitvi primera upoštevala zadnje argumente, ki jih je izpostavil pritožnik, in poudaril, da pritožnik lahko vloži novo pritožbo, če ne bo zadovoljen s končno odločitvijo Komisije o tem primeru.

V primeru **3249/2006/(PB)WP** se je nemški državljan pritožil varuhu človekovih pravic, po tem ko Komisija ni hotela ukrepati zoper Nemčijo, ker mu je kratila pravico do prostega gibanja. To se je zgodilo po sporu zaradi obveznosti za plačilo davka. Varuh človekovih pravic je opozoril, da je glavni namen postopkov za ugotavljanje kršitev zagotoviti, da bodo države članice v prihodnje upošte-

vale pravo Skupnosti, in da ti postopki niso namenjeni popravi krivic, ki so se pritožnikom zgodile v zvezi s preteklimi dogodki. Menil je, da nadaljnja preiskava ni upravičena.

Primer **1962/2005/IP** je obravnaval projekt cestne obvoznice, ki jo sestavljajo trije posamezni odseki. Pritožnik je trdil, da okoljski predpisi v pravu Skupnosti niso bili upoštevani pred začetkom gradnje. Komisija je končala postopek za ugotavljanje kršitev in navedla, da ni bilo kršitve prava Skupnosti. Varuhu človekovih pravic se razlaga Komisije o razlogih za končanje primera ni zdela zadostna in skladna. Zato je primer zaključil s kritično pripombo.

Dodelitev razpisov in dotacij

Varuh človekovih pravic obravnava pritožbe zaradi dodelitve ali zavrnjene dodelitve razpisov in dotacij. Vendar meni, da imajo institucije in zlasti odbori za oceno ponudb in organi, ki dodeljujejo razpise, široka pooblastila glede na dejavnike, ki jih upoštevajo pri odločanju, ali bodo dodelili pogodbo po javnem razpisu. Meni, da je njegov pregled v takšnih primerih omejen na preverjanje, ali so bila upoštevana pravila, ki urejajo postopke, ali dejstva držijo in ali ni bila storjena napaka pri vrednotenju ali zloraba pooblastil. Poleg tega lahko preuči, ali so institucije upoštevale svojo dolžnost, da navedejo razloge, in ali so ti razlogi skladni in smiselni.

Varuh človekovih pravic obravnava pritožbe zaradi dodelitve ali zavrnjene dodelitve razpisov in dotacij.

V več primerih, v katerih so pritožniki trdili, da so bila kršena razpisna pravila, in so izpodbijali odločbe organov, ki dodeljujejo razpise, varuh človekovih pravic pri svojih preiskavah ni ugotovil nepravilnosti[24]. V enem primeru je dal dodatno pripombo, z namenom, da izboljša kakovost prihodnjih postopkov[25], v enem pa kritično pripombo, ker zadevna institucija ni navedla mehanizmov za pritožbe zoper sprejeto odločbo[26].

V primeru **546/2007/JMA** je bila obravnavana izključitev podjetja iz več javnih razpisov za izvedbo določenega projekta. Pritožnik je pred tem izvedel študijo izvedljivosti za ta projekt in institucija je menila, da obstaja možnost navzkrižja interesov. Varuh človekovih pravic je menil, da so bili razlogi, ki jih je izpostavila institucija, smiselni, in ni ugotovil nobenih nepravilnosti.

V primeru **3113/2007/ELB** je bil ponudnik na razpisu izključen, ker naj ne bi imel ustreznih gospodarskih in finančnih zmogljivosti za izvedbo pogodbe. Varuh človekovih pravic je opozoril, da uprava, ki organizira javni razpis, ni pristojna za presojo, ali vlagatelji izpolnjujejo ustrezne pogoje, in da ne sme zamenjevati lastnega mnenja z mnenjem uprave. Menil je, da je institucija v tem primeru ponudila razumno razlago svojega stališča.

V primeru **3346/2005/MHZ** v zvezi z razpisom za dobavo IT-sistema je pritožnik trdil, da Komisija ni navedla zadostnih razlogov za zavrnitev njegove ponudbe, da je napačno uporabila merila za dodelitev in da je razpis preklicala zaradi neveljavnih razlogov. Varuh človekovih pravic se je strinjal, da gre za nepravilno obravnavo razpisnega postopka. Komisijo je kritiziral, ker je zavrnila njegov predlog za sporazumno rešitev, in poudaril, da je možnost, da bo dosegel izid, ki je sprejemljiv za obe strani, odvisen od pripravljenosti institucije, da sprejme državljanu prijazen pristop.

Primer **2283/2004/GG** je zadeval nemško nevladno organizacijo, ki pomaga beguncem in žrtvam vojn. Komisijo je zaprosila za sofinanciranje več projektov. Varuh človekovih pravic je med drugim ugotovil, da Komisija prošenj vlagatelja ni obravnavala pošteno in objektivno in da je pritožnika neutemeljeno obtožila goljufije. Komisija se je opravičila za to, da je razloge za svoje odločitve navedla šele skoraj tri leta po prejemu teh odločitev, in izrazila obžalovanje za pretiravanje pri obtoževanju goljufije. Navedla je še, da je znatno izboljšala svoj sistem preverjanja primernosti, in se tudi opravičila za nekatera svoja dejanja. Kljub temu se ji ni uspelo ustrezno lotiti se najresnejših primerov nepravilnosti, ki jih je prepoznal varuh človekovih pravic. Ta je vztrajal pri kritiki Komisije, pri čemer je poudaril, da njen odziv verjetno ne bo izboljšal zaupanja med državljani in interesnimi skupinami.

24. Primeri 118/2006/PB, 1667/2007/(BM)JMA, 494/2006/TN, 3006/2004/BB in 3114/2004/IP.
25. Primer 3148/2007/BEH.
26. Primer 2989/2006/OV.

Izvajanje pogodb

Varuh človekovih pravic meni, da se nepravilnosti pojavijo, kadar javni organ ne ukrepa v skladu s pravilom ali načelom, ki ga zavezuje. Nepravilnosti je tako mogoče odkriti tudi v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti iz pogodb, ki so jih sklenile institucije ali organi Skupnosti.

Varuh človekovih pravic meni, da se nepravilnosti pojavijo, kadar javni organ ne ukrepa v skladu s pravilom ali načelom, ki ga zavezuje. Nepravilnosti je tako mogoče odkriti tudi v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti iz pogodb, ki so jih sklenile institucije ali organi Skupnosti.

Obseg pregleda, ki ga lahko opravi varuh človekovih pravic v takšnih primerih, pa je nujno omejen. Varuh človekovih pravic meni, da kadar je zadeva sporna, ne bi smel preverjati, ali je katera koli od strani prekršila pogodbo. To vprašanje lahko učinkovito obravnava samo pristojno sodišče, ki ima možnost poslušati argumente vseh strani v zvezi z ustrezno nacionalno zakonodajo in ovrednotiti nasprotujoče si dokaze o spornih vprašanjih.

Varuh človekovih pravic meni, da je v primerih, ki zadevajo pogodbene spore, upravičeno, da svojo preiskavo omeji na preučitev, ali je institucija Skupnosti zagotovila oziroma ali je organ Skupnosti zagotovil skladno in smiselno pravno podlago za svoja dejanja ter zakaj meni, da je njeno oziroma njegovo stališče do pogodbenega položaja upravičeno. Če je to stališče upravičeno, bo varuh človekovih pravic prispel do zaključka, da njegova preiskava ni ugotovila nepravilnosti. Ta odločba ne bo vplivala na pravico strani, da njihov pogodbeni spor preuči in avtoritativno reši pristojno sodišče. Če se strani odločijo za to možnost, bo varuh človekovih pravic takoj zaključil preiskavo brez nadaljnjega presojanja ob upoštevanju določbe v členu 2(7) svojega statuta[27].

Na podlagi prej omenjenega pregleda je varuh človekovih pravic zaključil več preiskav z ugotovitvijo, da nepravilnosti ni bilo, ali je menil, da nadaljnje preiskave niso upravičene. Zadevni primeri so vključevali spore glede delovnih dni, ki so bili priznani in uporabljeni kot podlaga za plačilo[28], spore glede upravičenih stroškov in/ali zneskov, ki jih je treba izterjati ali izplačati po revizijah[29], zavrnitve izplačila obresti za zamudo pri plačilih[30] ali velike zamude pri plačilih predfinanciranja za določeno dotacijo[31].

V zvezi z zamudami pri plačilu so bile številne preiskave zaključene kot primeri, ki so jih rešile institucije, saj je zadevna institucija (Komisija) pritožnikom lahko izplačala njihove zahtevke in zahtevkom ugodila po tem, ko je varuh človekovih pravic sprožil svoje preiskave[32]. Opozoriti je treba, da je v letu 2008 varuh človekovih pravic zaključil preiskavo na svojo pobudo (**OI/5/2007/GG**) v zvezi z zamudami pri izplačilih Komisije, pri kateri je ugotovil, da je na tem področju še potreben napredek.

Druga vrsta težav, ki jo obravnava varuh človekovih pravic v pogodbenih primerih, se nanaša na posebne pogodbe, ki jih Komisija sklene za izvajanje ukrepov ali programov, ki jih financira EU. Komisija sklene pogodbeno razmerje z določenim podjetjem ali konzorcijem, ki nato izvaja zadevni projekt, tako da uporabi podizvajalce, strokovnjake ali svoje zaposlene. Nekatere od teh pogodb in ustrezni okvirni programi Komisiji dajejo nekatere pravice v zvezi s strokovnjaki ali zaposlenimi pogodbenikov. Te posebne pogodbene okoliščine so lahko povod za spore med pogodbeniki Komisije in njihovim osebjem ali strokovnjaki in varuh človekovih pravic meni, da Komisija v zvezi s tem nosi določeno stopnjo odgovornosti[33]. Primer **193/2007/JMA** je obravnaval odslovitev vodje projekta, potem ko je Komisija izrazila nezadovoljstvo z delom, ki ga je opravil. Čeprav varuh človekovih pravic ni odkril nepravilnosti, je opozoril, da bi morala institucija svoje stališče izraziti pisno, tako da zadevna oseba lahko predstavi svoje mnenje svojemu delo-

V letu 2008 so se institucije, še posebej Komisija, zelo potrudile, da bi sprejele sporazumne rešitve, ki jih je predlagal varuh človekovih pravic v primerih v zvezi s pogodbenimi spori.

27. Primer 2392/2005/OV.
28. Primer 1331/2007/JMA.
29. Primeri 3394/2005/(TN)DK, 3736/2006/JF, 1367/2007/ELB, 2689/2005/BB in 1785/2005/OV.
30. Primer 1644/2007/FOR.
31. Primera 3794/2006/FOR in 1564/2006/VIK.
32. Primeri 338/2008/BEH, 1945/2007/WP, 2272/2008/JMA in 2273/2007/MF.
33. Druge primere tega vprašanja, poleg teh, naštetih tukaj, je mogoče najti v primerih 579/2007/(TN)TS, 2306/2007/(OV)BEH, 3375/2006/JF in 3090/2005/(GK)MHZ.

dajalcu, ki je bil pogodbenik Komisije. Varuh človekovih pravic je dal isto pripombo v primeru **1084/2006/MHZ** v zvezi z odnosi med pogodbenikom in njegovim podizvajalcem.

V letu 2008 so se institucije, še posebej Komisija, zelo potrudile, da bi sprejele sporazumne rešitve, ki jih je predlagal varuh človekovih pravic v primerih v zvezi s pogodbenimi spori.

→→→ V primeru **3490/2005/(ID)PB**, ki je med letošnjimi nadvse uspešnimi primeri, je varuhu človekovih pravic odziv Komisije ocenil kot vzoren. Komisija je bila med celotnim potekom postopka temeljita in konstruktivna, celo tako zelo, da je sprejela dodatna ustrezna plačila, ki so jih odkrile njene službe in pritožnik. Rešitev zadeve je vključevala tudi zaključitev bilance računa projekta z izplačilom zneskov v višini 48 486,79 EUR in 101 938,40 USD pritožniku. Primer **3784/2006/FOR**, še eden od nadvse uspešnih primerov v letu 2008, je obravnaval avstrijski inštitut, ki je trdil, da Komisija ni plačala neporavnanega zneska v višini 97 000 EUR za naročilo na področju raziskav in razvoja na področju kemijskega inženiringa. Komisija je zavrnitev izplačila utemeljila s tem, da ni pravočasno prejela končnega poročila o stroških. Varuh človekovih pravic je menil, da je njen odziv nesorazmeren, in jo je zaprosil, naj razmisli o spremembi svojega stališča. Komisija se je strinjala, da bo plačala znesek v višini 54 000 EUR. Inštitut je ponudbo sprejel in se je varuhu človekovih pravic zahvalil za posredovanje. ←←←

Komisija je rešila tudi primer **2273/2007/MF**, tako da se je strinjala, da bo izplačala odškodnino pritožniku, ki mu je prekinila pogodbo, potem ko je opazila nepravilnosti v razpisnem postopku. Ker razloga za prekinitev pogodbe ni bilo mogoče pripisati pritožniku, se je Komisija strinjala, da je podjetje upravičeno do odškodnine. Pritožnik je pozneje varuha človekovih pravic obvestil, da je bil organiziran nov javni razpis in da je bilo podjetje uvrščeno v ožji izbor ponudnikov.

Upravni in kadrovski predpisi

Varuh človekovih pravic prejme vsako leto določeno število pritožb, povezanih z upravnimi dejavnostmi institucij (31 preiskav oziroma 10 % vseh preiskav, začetih v letu 2008). Te dejavnosti so povezane z uporabo kadrovskih predpisov za uradnike in drugih ustreznih besedil. Narava teh primerov se znatno razlikuje in zadevajo skoraj vse institucije in organe.

Varuh človekovih pravic prejme vsako leto določeno število pritožb, povezanih z upravnimi dejavnostmi institucij.

V letu 2008 je varuh človekovih pravic zaključil štiri primere, povezane z uradniki ali njihovimi sorodniki, ki so se pri njem pritožili glede po njihovem mnenju nepoštenih nalogov za izterjavo denarja, ki so ga institucije neupravičeno izplačale. Pristop varuha človekovih pravic v takšnih primerih temelji na sodni praksi sodišč Skupnosti[34] in na premislekih glede poštenosti in razumnosti teh nalogov za izterjavo. To, da se neupravičena plačila izplačujejo uradnikom ali tretjim osebam, ki slabše poznajo pravila in predpise Skupnosti, je pri tem vsekakor pomembno. Varuh človekovih pravic spoštuje in poudarja, da so se zadevne institucije večinoma potrudile in se pozitivno odzvale na njegove predloge o sporazumni rešitvi in osnutke priporočil. V primeru **902/2007/(MHZ)RT** je Parlament sprejel osnutek priporočila, da naj delno zniža znesek na nalogu za izterjavo. V primeru **3464/2004/(TN)TS** varuh človekovih pravic ni ugotovil nobene nepravilnosti v zvezi z nalogom za izterjavo, ki ga je Parlament izdal upokojenemu uradniku, vendar je obsojal institucijo zaradi načina, kako je to izpeljala, namreč, ne da bi pri tem pritožnika obvestila o svoji odločbi ali utemeljitvi. Po tem, ko se je varuh človekovih pravic odločil, da bo opravil nadaljnje preiskave v primeru **3778/2005/ELB**, ki je obravnaval osemletno zamudo pri izdaji naloga za izterjavo, je Komisija nalog preklicala, saj je prav tako spoznala, da bodo stroški za izterjavo denarja verjetno presegli dolg. V primeru **2879/2008/BU**, je Komisija, po tem ko je varuh človekovih pravic začel poenostavljeni postopek, pristala, da prekliče nalog za izterjavo dolgovanih obresti v znesku manj kot 200 EUR.

Varuh človekovih pravic je v letu 2008 zaključil devet primerov, povezanih z zunanjepolitičnim delovanjem Komisije (RELEX). Trije od teh primerov so bili povezani z raznimi težavami v zvezi

34. Primer T-205/01 *Ronsse proti Komisiji* [2002] ECR-SC II-1065.

s programom „strokovnih sodelavcev“ za delegacije Komisije. Med težavami so bile težave v zvezi z izbiro[35], zaposlovanjem in delovnimi pogoji[36] ter prilagoditve nadomestil[37]. Varuh človekovih pravic je zaključil tudi več primerov, povezanih z odločbami o ocenah za lokalne agente[38], odpuščanjem svetovalcev, ki delajo pri projektih, ki jih financira EU[39], zavrnitvijo sklenitve posebnih dogovorov glede sodelovanja lokalnih agentov v natečajih, ki jih prireja EPSO[40], in s postopki za zaposlovanje za IT-upravitelje v delegacijah Komisije[41]. Izsledki teh preiskav se močno razlikujejo, vendar razmeroma veliko prejetih pritožb kaže, da je na področju upravljanja kadrov na tem zelo decentraliziranem področju delovanja Komisije veliko možnosti za izboljšave.

Varuh človekovih pravic z veseljem ugotavlja, da je imelo znatno število pritožb na področju pritožb osebja pozitiven izid zaradi dejavnega pristopa uprave. V primeru **1918/2007/ELB** v zvezi s pritožbo zaradi zamud pri izvajanju vrste sodnih odločb, povezanih s kariero pritožnika, je Komisija zadevo rešila v zadovoljstvo pritožnika. Sporazumna rešitev, ki jo je predlagal varuh človekovih pravic, je bila sprejeta v primeru **693/2006/(BM)FOR**, ki je obravnaval spor zaradi zneska nadomestila za nastanitev, ki bi se moral izplačati agentu, zaposlenem na področju dobrodelne pomoči tretjim državam s hrano in sodelovanjem. Varuh človekovih pravic je lahko primer **2331/2007/RT**, ki je vključeval plačilo stroškov za pogreb, zaključil kot primer, ki ga je rešila institucija. Pozitiven izid je bil dosežen tudi v primeru **2465/2004/(TN)DK**, čeprav je bil dosežen šele potem, ko je Komisija najprej zavrnila predlog za sporazumno rešitev, s katerim je bilo predlagano, da se uradniku, ki je spodbijal oceno, zagotovi dostop do obrazca, ki ga je uporabljal ocenjevalni odbor pri sprejetju odločitve o tej zadevi. V primeru **3579/2006/TS** v zvezi z zavrnitvijo povrnitve stroškov za zdravniške preiskave, ki so bile izvedene med postopkom za zaposlitev, je Komisija pristala na povrnitev stroškov med potekom preiskave varuha človekovih pravic. Varuh človekovih pravic je podal dodatno pripombo v zvezi s tem, kako je Komisija na splošno obravnavala prošnjo pritožnika.

Varuh človekovih pravic z veseljem ugotavlja, da je imelo znatno število pritožb na področju pritožb osebja pozitiven izid zaradi dejavnega pristopa uprave.

V primeru **2782/2006/(MHZ)RT** je varuh človekovih pravic, čeprav je Komisija plačala škodno zavarovanje, do katerega je bil pritožnik upravičen, primer zaključil z dvema kritičnima pripombama zaradi zamude pri plačilu in obnašanja Komisije do pritožnika, ki se je varuhu zdelo nespoštljivo. Drugi dve preiskavi sta bili zaključeni z ugotovitvijo, da Komisija ni naredila nepravilnosti. Obravnavali sta prenos pokojninskih pravic začasnega agenta iz sheme Skupnosti v nacionalno shemo (**743/2007/(BM)MF**) in spremembo naziva delovnega mesta agenta (**2393/2007/RT**). Varuh človekovih pravic je podal dodatne pripombe, da bi pomagal zagotoviti izboljšave v prihodnosti. Manj pozitiven sklep je bil sprejet v primeru **1584/2006/OV**, v katerem je kandidat, ki je uspešno prestal natečaj in je bil uvrščen na rezervni seznam, sodeloval na raznih pogovorih za zaposlitev, vendar ni bil nikoli zaposlen. Pritožnik je predložil enajst trditev o vsebinskih napakah in napakah v postopkih. Varuh človekovih pravic je preiskavo zaključil z dvema kritičnima pripombama glede neuspeha pri obravnavi prošenj pritožnika.

Varuh človekovih pravic je zaključil tudi štiri pritožbe uslužbencev, ki so se nanašale na Parlament. V treh ni ugotovil nepravilnosti. Obravnavale so (i) zaposlovanje in ocenjevanje kandidatov po javnem natečaju, ki je potekal, še preden so začeli veljati Kadrovski predpisi[42]; (ii) zaposlitev samostojnega tolmača[43] in (iii) primer, ko uradnica ni napredovala, čeprav je zbrala določeno število točk za delovno uspešnost[44]. V drugem primeru (**3051/2005/(PB)WP**), ki je bil prav tako povezan z neobstojem primerjalne ocene delovne uspešnosti pritožnika, je varuh človekovih pravic sklenil,

35. Primer 3738/2006/(SAB)TS.
36. Primer 1054/2007/MHZ.
37. Primer 554/2006/(BM)FOR.
38. Primera 1104/2005/ELB in 2851/2005/PB.
39. Primer 1411/2006/JMA.
40. Primer 2507/2007/VIK.
41. Primer 887/2007/(BM)JMA.
42. Primer 3770/2006/JF.
43. Primer 2485/2006/MF.
44. Primer 1586/2007/(MHZ)RT.

da je bila storjena nepravilnost, in je, ko Parlament ni pravilno izvajal njegovega osnutka priporočila, zaključil primer s kritično pripombo.

V zvezi s primeri, povezanimi z uslužbenci in Svetom, je bil v letu 2008 sprejet en sklep.

→→→ V primeru **1162/2007/FOR**, ki je med letošnjimi nadvse uspešnimi primeri, se je Svet strinjal, da prostovoljno izplača 1 000 EUR kot odškodnino za neugodnosti in stres, ki jih je utrpel pritožnik. Svet je pritožniku naprej ponudil enoletno pogodbo in nato spremenil njene pogoje, ko je ugotovil, da bo pritožnik v obdobju, ko bo zaposlen, dopolnil 65 let. Varuh človekovih pravic kljub temu ni ugotovil nepravilnosti v zvezi s trditvami pritožnika o starostni diskriminaciji (za razliko glej primer **185/2005/ELB** v zvezi s starostno diskriminacijo pri Komisiji v naslednjem razdelku). ←←←

Primer **1473/2006(SAB)TS** zoper Ekonomsko-socialni odbor Evropskih skupnosti (EESO) je obravnaval madžarsko prevajalko, ki je zahtevala dostop do poročila Odbora za obravnavo nadlegovanja o njenem primeru in podatke o nadaljnjem ukrepanju EESO v tej zadevi. Pritožila se je tudi zaradi upravnih nepravilnosti in je trdila, da so bile resne težave v zvezi z diskriminacijo, povezano s protisemitizmom. Ko je varuh človekovih pravic začel preiskavo, je EESO pritožnici poslal poročilo in dokument o nadaljnjem ukrepanju. Varuh človekovih pravic je Odbor kritiziral zaradi zamude pri tem.

Varuh človekovih pravic je zaključil določeno število preiskav primerov, povezanih z uslužbenci v agencijah. V primeru **524/2005/BB** je Evropska agencija za zdravila (EMEA) plačala denarno odškodnino, ko je varuh človekovih pravic ugotovil, da pritožnici ni zagotovila natančnih, jasnih in zadostnih podatkov glede njenega pogodbenega položaja, ki so ga povzročili novi kadrovski predpisi. V primeru **2209/2007/VIK** v zvezi s povračilom potnih stroškov kandidatu je težavo rešila Agencija za temeljne pravice med potekom preiskave varuha človekovih pravic. Podobno je tudi v primeru **2467/2007/MF**, ki je obravnaval trditve o moralnem nadlegovanju in zlorabi moči, Evropska železniška agencija (ERA) učinkovito rešila težavo. Primer **1180/2006/ID** zoper Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (CEDEFOP) je obravnaval prekinitev pogodbe in premestitev agenta. Varuh človekovih pravic ni odkril nepravilnosti, ker agencija ni utemeljila svoje odločitve. Primer je zaključil s kritično pripombo.

Natečaji in izbirni postopki

Od ustanovitve Evropskega urada za izbor osebja (EPSO) večina preiskav varuha človekovih pravic v zvezi z javnimi natečaji in drugimi izbirnimi postopki poteka zoper ta razmeroma nov organ Skupnosti. Glede na očitne možnosti Evropskega urada za izbor osebja, da služi kot pomembna in privilegirana stična točka z znatnim številom državljanov EU, je še posebej pomembno, da razvije storitveno kulturo do državljanov in pri svojih izbirnih postopkih in splošnih dejavnosti deluje pregledno.

Od ustanovitve Evropskega urada za izbor osebja (EPSO) večina preiskav varuha človekovih pravic v zvezi z javnimi natečaji in drugimi izbirnimi postopki poteka zoper ta razmeroma nov organ Skupnosti.

Medtem, ko se varuh človekovih pravic iz svojih preiskav zaveda neizogibne napetosti, do katere prihaja zaradi potrebe po zagotovitvi, da izbirne komisije niso pod nedovoljenim pritiskom in da se v njihovo delo nihče ne vmešava, in zaradi enako pomembne potrebe, da se zagotovi preglednost in odgovornost pri njihovih dejavnostih, še vedno ostaja prepričan, da je te težave mogoče uskladiti, ohrabrila pa ga je nedavna sodna praksa sodišč Skupnosti v zvezi s tem vprašanjem[45]. Veliko naslednjih primerov prikazuje zelo pozitiven odnos, ki ga je EPSO pokazal v zvezi s potrebo, da se ta vprašanja uskladijo.

Varuh človekovih pravic je v letu 2005 na svojo pobudo začel preiskavo (**OI/5/2005/PB**) v zvezi z možnostjo, da bi EPSO odobril dostop do meril za vrednotenje in ocenjevanje, ki se uporabljajo pri preskusih znanja, ki jih izvaja. V letu 2008 je sestavil osnutek priporočila in pozval EPSO, naj kandidatom na njihovo zahtevo razkrije merila za vrednotenje, če obstajajo, ki so jih sprejele izbirne

45. Zadeva F-74/07 *Meierhofer proti Komisiji*, Sodba z dne 14. oktobra 2008, še ni objavljena.

komisije za pisne ali ustne preskuse znanja in podrobno razčlenitev ocen, če obstajajo, ki so jim bile dodeljene za njihovo uspešnost. Pozitiven odziv EPSO pomeni velik napredek, kar se tiče preglednosti izbirnih postopkov, in bi moral pomagati pri vzpostavitvi zaupanja državljanov v delo urada EPSO. Kar se tiče določenih pritožb, se je EPSO pozitivno odzval na osnutek priporočila varuha človekovih pravic v primeru **1000/2006/TN**, saj se je strinjal, da bi bilo treba kandidatki razkriti delno razčlenitev ocene na ustnem izpitu. V primeru **50/2007/DK** je varuh človekovih pravic sklenil, da nepravilnosti ni bilo, ko EPSO ni hotel kandidatu predstaviti razčlenitve njegove ocene po ustnem izpitu, ker komisija ni sestavila dokumenta ali ustreznih podatkov, ki bi bili povezani z ocenjevanjem kandidata. Kljub temu je varuh človekovih pravic EPSO opomnil na svoj osnutek priporočila v prej omenjeni preiskavi na lastno pobudo, enako je storil tudi v številnih drugih primerih[46], ki so bili zaključeni v letu 2008. V več drugih primerih je varuh človekovih pravic sklenil, da so bili podatki, ki jih je EPSO navedel na ocenjevalnih polah in poslal kandidatom, dovolj jasni, da jim je bilo razloženo, zakaj pri določenih preskusih niso bili uspešni[47]. Varuh človekovih pravic je ta primera zaključil z ugotovitvijo, da ni bilo nobene nepravilnosti.

Zaradi še ene težave, povezane z delom EPSO, je varuh človekovih pravic začel še eno preiskavo na svojo pobudo (**OI/4/2007/(ID)MHZ**). Obravnava dostop neuspešnih kandidatov pri računalniških preskusih do vprašanj in odgovorov, ki so jih navedli. EPSO ne dovoljuje dostopa do teh podatkov na podlagi, med drugim, dejstva, da zaradi razkritja teh vprašanj ne bi bilo več mogoče uporabiti v prihodnjih natečajih. Ker je varuh človekovih pravic prejel več posameznih pritožb zaradi te prakse in ker je sklenil, da gre za nepravilnost[48], je začel preiskavo. Od takrat je bilo predloženih veliko drugih pritožb s to tematiko. Tem pritožnikom je zagotovil, da bodo obveščeni o izidu preiskave na lastno pobudo in da lahko njen napredek spremljajo na njegovem spletnem mestu[49].

Druga vrsta primerov, ki so bili predloženi varuhu človekovih pravic v zvezi z izbirnimi postopki urada EPSO, se nanaša na pomembne težave, ki so se pojavile v zvezi s preskusi, ki se štejejo za neugodne za kandidate. Med zglednimi primeri takšnih primerov so opažena nepravilna vprašanja v preskusih, ki jih je treba izključiti in zaradi katerih kandidati domnevno izgubljajo čas[50], hrup in motenje nekaterih kandidatov v določeni sobi, v kateri se je preskus izvajal[51], neenaki pogoji za levičarje, ki opravljajo računalniške preskuse[52], in napačna funkcija za preverjanje črkovanja, ki jo je uporabljal kandidat invalid [53]. V nekaterih primerih se je EPSO opravičil za napako ali je ponudil, da težavo popravi, kadar je to bilo mogoče.

Drugo področje, kjer je bilo veliko pritožb, je bilo povezano z odločitvami, ki so jih sprejele izbirne komisije o tem, s katerimi diplomami je mogoče opravljati določen preskus. Veliko pritožb na tem področju kaže, da bi EPSO lahko sestavil bolj nedvoumna obvestila o natečajih, v katerih bi navedel vrsto diplom, s katerimi se je mogoče prijaviti za iskane profile. EPSO bi lahko tudi bolje razložil, kako lahko kandidati dokažejo svoje strokovne izkušnje in se tako izognejo pritožbam in prošnjam, da komisije ponovno preučijo svoje odločitve na tem področju[54]. Dobro bi bilo izpostaviti eno posebno pritožbo. V primeru **2826/2004/PB** je varuh človekovih pravic sklenil, da je izbirna komisija neupravičeno izključila kandidatko iz natečaja za angleško govoreče tajnice, ker njena diploma ni izpolnjevala pogojev za dostop do univerzitetnega študija. Po dolgi preiskavi EPSO še vedno ni želel priznati napake, čeprav so med tem pristojni nacionalni organi pisno potrdili, da je bila odločitev komisije vsebinsko napačna, in po tem, ko je Sodišče prve stopnje razveljavilo podobne napačne odločitve te iste izbirne komisije. Prvi odziv EPSO je bil, da bo izvajal sodbe Sodišča samo v primerih, v katerih so se kandidati odločili za tožbo. Varuh človekovih pravic je vztrajal, da se enaka poprava krivic zagotovi pritožnici, in EPSO se je končno strinjal.

46. Primeri 801/2007/ELB, 1312/2007/IP in OI/8/2006/BU.
47. Primera 2589/2006/BU in 2900/2006/BU.
48. Primer 370/2007/MHZ.
49. Primeri 3492/2006/(WP) BEH, 1312/2007/IP, 7/2007/PB in 801/2007/ELB.
50. Primera 7/2007/PB in 1850/2006/IP.
51. Primer 2214/2006/IP.
52. Primer 1848/2007/(WP)BEH.
53. Primer 2596/2007/RT.
54. Primeri 2189/2007/RT, 1500/2007/VIK, 1641/2007/VIK in 3224/2006/(SAB)TS.

Omeniti je treba še dva druga primera v povezavi z EPSO. Eden obravnava domnevno diskriminacijo v zvezi z uporabo določenih jezikov v natečajih (primer **3147/2006/IP**), drugi pa se nanaša na domnevno pristranskost člana izbirne komisije, ki je pred tem vodil pripravljalni tečaj za preskuse, ki jih prireja EPSO, v katerem je sodeloval pritožnik (primer **688/2008/RT**).

Čeprav je večina pritožb v zvezi z zaposlovanjem naperjena zoper EPSO, varuh človekovih pravic občasno prejme pritožbe zoper druge institucije ali organe, še posebej novoustanovljene agencije, ki še vedno usklajujejo svoje postopke za zaposlovanje. Varuh človekovih pravic bi rad izpostavil splošno pozitiven pristop agencij do njegovih preiskav in priporočil. Na primer, primer **1678/2005/(ID)MF** je obravnaval vrsto izbirnih postopkov, ki jih je organizirala Evropska agencija za zdravila (EMEA). Po natančni preiskavi predloženih dokazov je varuh človekovih pravic potrdil, da so bile storjene nepravilnosti, in je Evropsko agencijo za zdravila pozval, naj se opraviči in pritožniku izplača 1 000 EUR kot odškodnino za moralno škodo, ki jo je utrpel. Evropska agencija za zdravila se je strinjala in varuha človekovih pravic obvestila, da bo njegova opažanja in sklepe upoštevala v prihodnjih izbirnih postopkih. V primeru **1332/2007/(BM)MF** zoper Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC) je varuh človekovih pravic pozdravil odločitev ECDC, da sprejme svoj Kodeks dobrega ravnanja javnih uslužbencev in njihovo zavezanost k spoštovanju načel dobrega upravljanja. Glede vsebine primera pa je varuh človekovih pravic menil, da je ECDC za zavrnitev pritožnikove prošnje navedel razumno razlago, ki je bila zadostna in skladna.

→→→ Pritožnik se je obrnil na varuha človekovih pravic v zvezi z izbirnim postopkom, ki ga je opravila Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA). EASA se je na preiskavo varuha človekovih pravic odzvala zelo pozitivno. V primeru **893/2006/BU**, ki je še eden od nadvse uspešnih primerov v letu 2008, agencija ni samo priznala napake in se zanjo opravičila, temveč je med preiskavo tudi soglašala, da pritožniku zagotovi podatke, ki jih je zahteval, in se je zavezala, da bo tako naredila tudi v prihodnjih postopkih. ←←←

Dva vzporedna primera, eden zoper Parlament (**186/2005/ELB**) in eden zoper Komisijo (**185/2005/ELB**), sta privedla do različnih izidov. Medtem, ko je Parlament sprejel osnutek priporočila varuha človekovih pravic, Komisija tega ni želela storiti. Ta primera se nanašata na starostno diskriminacijo, natančneje na odločitev, da se preneha zaposlovati pomožne konferenčne tolmače na zasedanjih (ACI), tj. samostojne tolmače, ki se jih najame za določene konference in srečanja, ki so starejši od 65 let. Pritožnik je kot pomožni konferenčni tolmač delal za te institucije več kot 35 let, vendar je prenehal prejemati ponudbe za delo, ko je dopolnil 65 let. Varuh človekovih pravic je zavzel stališče, da Komisija ni zadostno utemeljila, zakaj je drugače obravnavala pomožne konferenčne tolmače, starejše od 65 let. Ker je primer izpostavil pomembno vprašanje načela, je varuh človekovih pravic Parlamentu predložil posebno poročilo. To je bilo edino posebno poročilo, ki ga je varuh človekovih pravic izdal v letu 2008.

Institucionalne in politične zadeve ter drugo

Ta zadnja kategorija zajema različne pritožbe proti institucijam v zvezi z njihovimi dejavnostmi oblikovanja politike ali splošnim delovanjem.

V primeru **284/2006/PB** se je danski pritožnik pritožil zaradi izvajanja zakonodaje Skupnosti o uvedbi digitalnih tahografov v vozilih. Trdil je, da Komisija ni imela zakonskega pooblastila, da uvede moratorij na obvezno namestitev omenjenih tahografov v vsa vozila. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je trditev upravičena, in je dal kritično pripombo.

Primer **2487/2006/DK** je obravnaval pritožnika, ki je menil, da mu je bil neupravičeno prepovedan vstop v prostore Komisije. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da pritožniku vstop ni bil prepovedan, ampak mu je bil dovoljen pod določenimi pogoji. Sklenil je, da odločitev Komisije kaže razumno izvajanje nadzora nad vstopom v prostore Komisije. V primeru **2819/2005/BU** je varuh človekovih pravic kritiziral Evropski parlament zaradi grobega ravnanja njegove varnostne službe s pritožnico, nekdanjo asistentko poslanca Evropskega parlamenta, potem ko se je ta odločil, da prekine njeno pogodbo. Varuh človekovih pravic je sklenil, da je ravnanje kršilo načelo sorazmer-

nosti, in je dal osnutek priporočila. Parlament se pritožnici ni želel opravičiti in ni hotel izplačati odškodnine, ki jo je predlagal varuh človekovih pravic.

V primeru **2235/2005/(TN)TS** so bile obravnavane trditve, da Komisija ni pravilno spremljala sistema pokojninskega zavarovanja za posamezne strokovnjake in da je slabo vodila razpisne postopke za iskanje novega zavarovalca. Varuh človekovih pravic je sklenil, da Komisija ni presegla svojih pooblastil na tem področju niti ni delovala na očitno nerazumen način.

Čeprav Evropske šole niso organ Skupnosti, je varuh človekovih pravic izvedel nekatere preiskave, ki so povezane s splošnim okvirom, v katerem Evropske šole delujejo. Take preiskave so usmerjene zoper Komisijo, ki ima predstavnika v upravnem odboru te šole in ki je tudi odgovorna za zelo velik del njenega operativnega proračuna. Varuh človekovih pravic je v letu 2008 zaključil več preiskav o vlogi, ki jo ima Komisija pri delovanju Evropskih šol. V primeru **262/2006/OV** je bila obravnavana domnevna diskriminacija, izhajajoča iz pravila, ki določa največ devetletno obdobje za dodelitev učiteljev tem šolam. V primeru **2153/2004/MF** sta bili obravnavani dve odločitvi svetov guvernerjev Šol o povišanju šolnin. Pritožnik je trdil, da je to odrekanje pravic, ker združenje staršev ni imelo pravice do pritožbe odboru za pritožbe zoper ti odločitvi. Komisija je v odgovor na pozive varuha človekovih pravic navedla, da namerava na enem od naslednjih sestankov sveta guvernerjev generalnega sekretarja zaprositi za uvedbo spremembe splošnih pravil Evropskih šol, tako da bodo omogočene pritožbe zoper take odločitve.

Varuh človekovih pravic je kritiziral Komisijo v primeru **101/2004/GG**, v katerem je bila obravnavana zahteva nekdanjega znanstvenega pomočnika na Inštitutu za transurane elemente (ITU) v mestu Karlsruhe v Nemčiji Komisiji, naj preuči več kršitev varnostnih predpisov na ITU, ki je del Komisije. Eden od posebno resnih incidentov je bil povezan z domnevno namernim nezakonitim izvozom radioaktivnega materiala v laboratorij v Združenih državah v letu 1997. Nemški organi so preučili trditve pritožnika, Komisija pa je sprejela ukrepe za odpravo nekaterih pomanjkljivosti in preprečitev podobnih težav v prihodnosti. Varuh človekovih pravic je kljub temu sklenil, da Komisija ni dokazala, da je ustrezno preučila vse trditve pritožnika, še posebno prej omenjeni incident. Čeprav je varuh človekovih pravic sprejel dejstvo, da ni mogoče ugotoviti, ali je bil radioaktivni material v Združene države res poslan nezakonito, ker institucija, ki naj bi material prejela, ni želela dajati podatkov v zvezi s tem vprašanjem, je kritiziral dejstvo, da Komisija ni ustrezno preverila in preučila vseh preostalih elementov, ki so bili pomembni v tem smislu.

3.6 Posredovanja pritožb in nasveti

Če je pritožba izven pristojnosti Evropskega varuha človekovih pravic, poskuša pritožniku priporočiti drug organ, ki bi lahko bil pristojen za njeno obravnavo. Če je to mogoče in če se zdijo razlogi za pritožbo utemeljeni, varuh človekovih pravic s predhodnim soglasjem pritožnika pritožbo neposredno preda drugemu pristojnemu organu.

Če je pritožba izven pristojnosti Evropskega varuha človekovih pravic, poskuša pritožniku priporočiti drug organ, ki bi lahko bil pristojen za njeno obravnavo.

Pritožbe, ki so zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic, se večkrat nanašajo na domnevne kršitve zakonodaje Skupnosti, ki naj bi jih zagrešile države članice. Številne take primere najlažje obravnava kak drug član Evropske mreže varuhov človekovih pravic. Evropski varuh človekovih pravic prek Evropske mreže varuhov človekovih pravic tesno sodeluje z nacionalnimi in regionalnimi kolegi v državah članicah (glej razdelek 4.2). Eden od namenov te mreže je omogočiti hitro posredovanje pritožb pristojnemu nacionalnemu ali regionalnemu varuhu človekovih pravic ali podobnemu organu. V mreži kot polnopravni član sodeluje tudi Odbor za peticije Evropskega parlamenta.

Evropski varuh človekovih pravic prek Evropske mreže varuhov človekovih pravic tesno sodeluje z nacionalnimi in regionalnimi kolegi v državah članicah.

Varuh človekovih pravic v nekaterih primerih meni, da je pritožbo primerno posredovati Komisiji ali mreži SOLVIT, mreži, ki jo je Komisija vzpostavila za pomoč ljudem, ki se srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic na notranjem trgu Unije. Službe varuha človekovih pravic pred posre-

dovanjem pritožb ali svetovanjem pritožniku naredijo vse, kar je v njihovi moči, da se prepričajo, da dajejo najboljši nasvet.

V 70 % vseh preučenih primerov v letu 2008 je bil pritožniku dan nasvet ali pa je bil primer posredovan drugemu organu ali instituciji. Kot je razvidno s slike 3.12, je bila pritožba v 1 079 primerih posredovana članu Evropske mreže varuhov človekovih pravic ali pa je varuh pritožniku svetoval, naj se obrne na člana mreže (888 pritožb je bilo posredovanih nacionalnemu ali regionalnemu varuhu človekovih pravic, 191 pa jih je bilo posredovanih Odboru za peticije Evropskega parlamenta). Dodatnih 325 pritožb je bilo posredovanih Evropski komisiji[55], 708 primerov pa drugim institucijam ali organom, kot so mreža Solvit, ali specializirani varuhi človekovih pravic, ali organi za obravnavanje pritožb v državah članicah.

Preostanek tega poglavja vsebuje primere posredovanih primerov ali primere, v katerih je bil dan nasvet.

Slika 3.12: Pritožbe, posredovane drugim institucijam in organom Pritožnikom svetovano, naj se obrnejo na druge institucije in organe

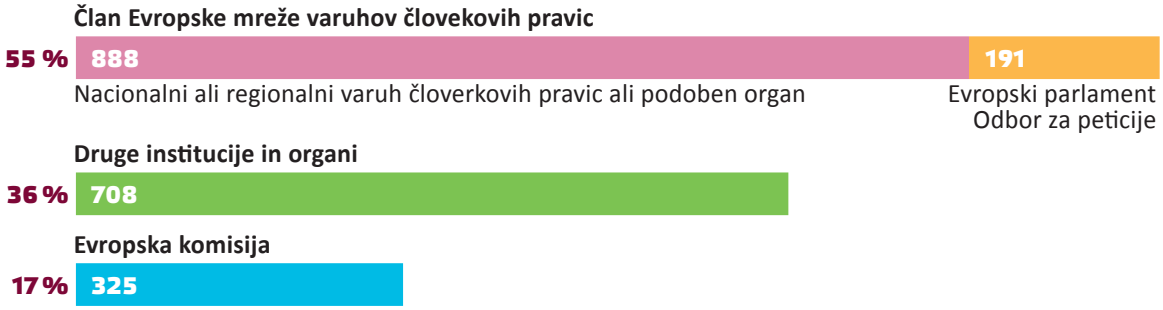

Opomba 1 To vključuje 158 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2007 in obravnavanih v letu 2008, izključuje pa 220 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2008, ki so še bile obravnavane ob koncu leta, da bi ugotovili, kako ukrepati.

Opomba 2 V nekaterih primerih je bila pritožniku dana več kot ena vrsta nasveta. Zato je seštevek vseh odstotkov višji od 100 %.

Pritožbe, ki so vključevale Evropsko mrežo varuhov človekovih pravic

Francoski državljan je vložil pritožbo zoper francoski regionalni urad za zdravstveno zavarovanje zaradi težav, ki jih je imel z zahtevki za izplačilo pokojnine. Evropski varuh človekovih pravic se je obrnil na svojega francoskega kolega, da se prepriča, ali bo lahko zadevo obravnaval. Potem je vzpostavil stik s pritožnikom, in ta se je strinjal, da se njegova pritožba posreduje francoskemu varuhu človekovih pravic. Francoski varuh je izvedel preiskavo v zvezi s pritožbo in potrdil, da bodo pokojnine pritožniku izplačane z učinkom za nazaj.

1617/2008/CHM

Evropski varuh človekovih pravic je prejel pritožbe bolgarskih državljanov zoper energetska podjetja (dobavitelje centralnega ogrevanja in tople vode) iz Bolgarije. Ker so pritožniki trdili, da pravo Skupnosti o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah ni bilo pravilno preneseno, jim je varuh človekovih pravic svetoval, naj razmislijo o vložitvi pritožbe zoper kršitev pri Komisiji in je Komisijo obvestil o zadevi.

Bolgarski varuh človekovih pravic je prejel na stotine podobnih pritožb, ki so vsebovale vprašanja od kršitve pravic potrošnika do metodologije, ki se uporablja za izračun zneska posameznih računov. Ker zadevna energetska podjetja spadajo v pristojnost bolgarskega varuha človekovih pravic, je ta izvedel preiskavo v zvezi s pritožbami in izdal poročilo

55. V to število so vključeni nekateri primeri, v katerih je bila pritožba proti Komisiji razglašena za nedopustno, ker pred predložitvijo pritožbe varuhu človekovih pravic niso bila izčrpana ustrezna upravna sredstva pri tej instituciji.

s priporočili za vlado, specializirane vladne agencije, lokalno upravo in komunalna podjetja. Naknadno je Evropskega varuha človekovih pravic obvestil o razvoju na tem področju, predvsem v zvezi s spremembami bolgarskega zakona o energetski učinkovitosti.

2349/2008/VIK in podobni primeri

Španski državljan se je v imenu politične stranke pritožil Evropskemu varuhu človekovih pravic zaradi domnevne kršitve temeljnih pravic, ki naj bi jo zagrešili španski nacionalni in regionalni organi. Trdil je, da španske oblasti niso sprejele vseh potrebnih ukrepov za zagotovitev, da bi lahko državljani, ki živijo v nekaterih španskih regijah z lastnimi regionalnimi jeziki, uveljavljali svoje pravice, predvsem v zvezi z uporabo španskega jezika v šolah in na univerzah ter da bi zagotovile, da se državljani ne počutijo ogrožene zaradi terористične organizacije ETA. Varuh človekovih pravic je primer posredoval španskemu varuhu, in ta je lahko sprožil ustrezne pobude v zvezi s temi trditvami.

Pritožnik je trdil tudi, da Evropska komisija ni ukrepala proti španskim organom, da bi zagotovila spoštovanje teh pravic in svoboščin. Ker se pritožnik še ni obrnil na Komisijo, da bi jo obvestil o svoji zaskrbljenosti, mu je Evropski varuh človekovih pravic svetoval, naj vloži pritožbo pri Komisiji.

3009/2007/SMG

Pritožnik, ki živi na Madžarskem, je vložil pritožbo pri Evropskem varuhu človekovih pravic. Pritožnik nekdanji ženi, ki živi v Franciji, plačuje preživnino. Pritožil se je zaradi dejstva, da se na Madžarskem preživnina ne more odbiti od njegovega obdavčljivega dohodka. Po pritožnikovih besedah bi se preživnina od njega lahko odbila, če bi živel v Franciji. Menil je, da mora EU ukrepati v zvezi s tem.

Varuh človekovih pravic je to pritožbo posredoval Evropskemu parlamentu, da bi jo obravnaval kot peticijo. Odbor za peticije je začel preučevati peticijo in je Evropsko komisijo pozval, naj izvede predhodno študijo o različnih vidikih težave.

2592/2007/LR

Pritožbe, posredovane Evropski komisiji

Evropski varuh človekovih pravic je prejel pritožbo regionalnega varuha človekovih pravic Andaluzije iz Španije v zvezi z izlitjem nafte, ki je bilo posledica trka dveh ladij v bližini obale okrog mesta Cadiz in območja Gibraltarja. Po trditvah pritožnika je izlitje nafte resno prizadelo bližnje območje, odgovorni organi pa niso ustrezno ukrepali. Menil je zlasti, da je položaj pomenil kršitev prava Skupnosti o okoljski odgovornosti.

Ker je primer vključeval morebitno kršitev prava Skupnosti s strani države članice, je varuh človekovih pravic primer posredoval Komisiji. Komisija je varuha človekovih pravic obvestila, da je pisala andaluzijskemu varuhu človekovih pravic, in mu razložila, da gibraltarske oblasti zadevne direktive še niso prenesle v zakonodajo in da ta vidik primera obravnava s postopkom za ugotavljanje kršitev. Komisija je v zvezi s posebno težavo omenila, da je organe Združenega kraljestva pozvala, naj predložijo nadaljnje podatke o naravi snovi, ki se prevažajo, in navedejo, ali so organi Združenega kraljestva spoštovali obveznosti, ki jih imajo v skladu s pravom Skupnosti, ali ne. Komisija se je zavezala, da bo andaluzijskega varuha človekovih pravic obvestila o nadaljnjem poteku preiskave.

2017/2008/JMA

Evropski varuh človekovih pravic je prejel dve pritožbi zaradi težav, ki so jih imeli zakonci državljanov EU, ki so potrebovali vizum za vstop v drugo državo članico. V prvem primeru je državljan/ka Nigerije, poročen z državljanom/ko Romunije, potreboval vizum za vstop v Združeno kraljestvo. V drugem primeru je državljan/ka Tajske, poročen z državljanom/ko Združenega kraljestva, potreboval vizum za vstop v Španijo. Oba primera sta se nanašala

na morebitno kršitev prava Skupnosti o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic. Varuh človekovih pravic je oba primera posredoval Komisiji.

Komisija je v obeh primerih dala koristno razlago. V zvezi z drugim primerom je povedala, da je Španija ustrezno direktivo morda napačno prenesla v svojo zakonodajo. Pritožnika je obvestila, da bodo podrobnosti o njegovem primeru upoštevane v njenem splošnem preverjanju skladnosti nacionalne zakonodaje z Direktivo. Komisija je pritožniku svetovala še, naj se v zvezi s pritožbo obrne na mrežo SOLVIT v Združenem kraljestvu ali vloži uradno pritožbo pri Komisiji, če težava ne bo odpravljena.

2709/2008/EC in 2733/2008/EC

Pritožba, posredovana mreži SOLVIT

Posameznica se je pritožila varuhu človekovih pravic in trdila, da ji Komisija za javne uslužbence na Cipru pri izračunu pokojnine ni hotela priznati delovne dobe za leta, ko je delala v Združenem kraljestvu, ker Ciper takrat ni bil država članica EU. Pritožnici se je zdelo, da je žrtev diskriminacije, saj bi morala delati dlje kot drugi javni uslužbenci, da bi se lahko upokojila s polno pokojnino.

Pritožba je bila posredovana mreži SOLVIT, in ta se je obrnila na ciprsko ministrstvo za delo in socialno zavarovanje. Ministrstvo je potrdilo, da ne bi smelo biti težav pri priznavanju delovne dobe za čas, ko je pritožnica delala v Združenem kraljestvu. Ker je pritožnica med poznejšimi stiki z mrežo SOLVIT pojasnila, da je pritožbo zoper Komisijo za javne uslužbence vložila, ker ji ta ne prizna delovne dobe v Združenem kraljestvu, ki jo potrebuje zaradi napredovanja, in da je vložila tožbo pri nacionalnih sodiščih, jo je mreža SOLVIT obvestila, da njene pritožbe ne more obravnavati.

796/2008/TIS

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

4

Evropski varuh človekovih pravic posveti veliko časa ozaveščanju o svojem delu, pri katerem se bojuje proti nepravilnostim, ter spodbujanju preglednosti in dobrega upravljanja. V tem poglavju je podan pregled prizadevanj varuha človekovih pravic, da bi pomagal institucijam in organom EU, svojim kolegom varuhom človekovih pravic in drugim ključnim zainteresiranim stranem.

4.1 Odnosi z institucijami in organi EU

Konstruktivni odnosi z institucijami in organi EU so izjemno pomembni za Evropskega varuha človekovih pravic z vidika doseganja najboljših možnih rezultatov za pritožnike. Varuh človekovih pravic se redno sestaja s člani in uradniki institucij ter z njimi razpravlja o načinih izboljšanja kakovosti uprave EU. Njegove dejavnosti na tem področju so podrobneje opisane v nadaljevanju.

Konstruktivni odnosi z institucijami in organi EU so izjemno pomembni za Evropskega varuha človekovih pravic z vidika doseganja najboljših možnih rezultatov za pritožnike.

Evropski parlament

Evropski parlament izvoli varuha človekovih pravic, ki poroča Parlamentu, predvsem s predstavitvijo tega letnega poročila, pa tudi s posebnimi poročili. Varuh človekovih pravic je v odličnih delovnih odnosih z odborom za peticije Parlamenta, ki je odgovoren za odnose Parlamenta z varuhom človekovih pravic in pripravi poročilo o njegovem letnem poročilu. Varuha človekovih pravic je na zahtevo odbora na vsakem njegovem sestanku v letu 2008 zastopal eden od članov osebja varuha človekovih pravic.

Varuha človekovih pravic izvoli Evropski parlament, slednjemu pa varuh tudi poroča, zlasti s predstavitvijo svojega letnega poročila. Na sliki varuh človekovih pravic izroča poročilo za leto 2007 predsedniku Evropskega parlamenta Hans-Gertu Pötteringu. Strasbourg, 12. marca 2008.

Varuh človekovih pravic je 12. marca 2008 predsedniku Parlamenta Hansu-Gertu Pötteringu predstavil svoje letno poročilo za leto 2007. Dan pozneje ga je izročil predsedniku odbora za peticije in evropskemu poslancu Marcinu Libeckemu, 19. maja pa ga je imel priložnost predstaviti tudi odboru samemu. Evropska poslanka Dushana Zdravkova je pripravila osnutek poročila odbora o dejavnostih varuha človekovih pravic. Parlament je na podlagi njenega poročila na plenarnem zase-

danju 23. oktobra s 465 glasovi za in enim proti sprejel resolucijo. V njej je izrazil svoje zadovoljstvo z delom varuha človekovih pravic, njegovim konstruktivnim sodelovanjem z institucijami in njegovo prepoznavnostjo.

Za odnose varuha človekovih pravic s Parlamentom je bila leta 2008 pomembna tudi revizija statuta Evropskega varuha človekovih pravic. Odbor za ustavne zadeve Parlamenta je konec leta 2007 preučil osnutek poročila o predlaganih spremembah Statuta (poročevalka Anneli JÄÄTTEENMÄKI). N. DIAMANDOUROS je 24. januarja 2008 temu odboru drugič predstavil svoje predloge za revizijo Statuta, 10. marca pa je odbor poročilo A. JÄÄTTEENMÄKI sprejel z 19 glasovi za in nobenim proti. Kot je opisano v poglavju 2 tega letnega poročila, je Parlament sprejel sklep[1] o reviziji Statuta 18. junija (s 576 glasovi za in osmimi proti). Revidirana različica Statuta je začela veljati 31. julija 2008.

Še ne končana reforma Uredbe št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov[2] je bila prav tako na medinstitucionalnem dnevnem redu varuha človekovih pravic v letu 2008. Njegovi pogledi na predlog Komisije za revizijo te uredbe so bili odboru za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve predstavljeni na zasedanju 2. junija in znova 11. decembra na seminarju v Bruslju, ki sta ga organizirala finski parlament in finsko ministrstvo za pravosodje. Varuh človekovih pravic je Evropski parlament spodbujal, naj pri tej uredbi uporabi svojo vlogo sozakonodajalca, da državljanom zagotovi kar največji mogoči dostop do dokumentov. Varuh človekovih pravic je k tej razpravi med drugim prispeval primerjalno študijo o zakonodaji in praksi v državah članicah v zvezi z dostopom javnosti do podatkov v zbirkah podatkov. Na podlagi študije je pripravil konkretne predloge v zvezi z reformo pravil o dostopu do dokumentov.

Svet EU

Revizija Statuta varuha človekovih pravic je bila visoko na dnevnem redu večine sestankov, ki jih je N. DIAMANDOUROS imel s predstavniki držav članic v Svetu v prvi polovici leta 2008. Za skupino za splošna vprašanja Sveta je imel predstavitev 16. maja. Pojasnil ji je namen revizije Statuta in odgovarjal na vprašanja delegacij države članice. Svet je odobritev revidiranega Statuta naznanil v izjavi Janeza LENARČIČA, predsedujočega Svetu, na plenarnem zasedanju Parlamenta 18. junija.

Evropska komisija

Evropska komisija je institucija, na katero se nanaša največ preiskav varuha človekovih pravic. Redni sestanki s komisarji in višjim osebjem so zato pomembni za zagotavljanje konstruktivnih delovnih odnosov in zadovoljivih odzivov na poizvedbe varuha človekovih pravic. N. DIAMANDOUROS se je v letu 2008 srečal s predsednikom Komisije Joséjem Manuelom BARROSOM, podpredsednico Komisije, odgovorno za institucionalne odnose in komunikacijsko strategijo, Margot WALLSTRÖM, komisarjem za znanost in raziskave Janezom POTOČNIKOM ter komisarjem za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti Vladimírjem ŠPIDLO.

Evropska komisija je institucija, na katero se nanaša največ preiskav varuha človekovih pravic.

Varuh človekovih pravic tesno sodeluje z drugimi pritožbenimi mehanizmi, vključno s tistimi, ki jih usklajuje Komisija, da pritožnikom zagotavlja najboljše mogoče storitve. N. DIAMANDOUROS je 20. novembra na delavnici v Luxembourgu svoje delo predstavil mreži SOLVIT. To je mreža, ki jo je vzpostavila Komisija, da bi pomagala ljudem, ki se srečujejo z ovirami, ko poskušajo uveljavljati svoje pravice na notranjem trgu Unije. Obe strani sta soglašali, da je treba storiti še več, da bi izboljšali obveščanje, tako da bi se pritožniki že prvič obrnili na najprimernejši pritožbeni mehanizem.

1. Sklep Evropskega parlamenta 2008/587/ES, Euratom, z dne 18. junija 2008 o spremembi Sklepa 94/262/ESPJ, ES, Euratom, o pravilih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje funkcije varuha človekovih pravic, UL 2008 L 189, str. 25.
2. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 145, str. 43.

V tem smislu je varuh človekovih pravic pozornost usmeril na interaktivni vodnik, ki ga njegova pisarna razvija kot del nove spletne strani institucije.

Evropska investicijska banka (EIB)

Varuh človekovih pravic je v letu 2008 veliko časa posvetil razvijanju odnosov z EIB, pri čemer se je srečal z njenim predsednikom Philippom MAYSTADTOM, podpredsednikom Plutarchosom SAKELLARISOM in drugimi visokimi uradniki. Organizirani so bili tudi vzajemni obiski z izmenjavo osebja, kar se je za člane obeh institucij izkazalo za zelo poučno.

Posebnega pomena v obravnavanem letu je bil podpis memoranduma o soglasju[3] med varuhom človekovih pravic in predsednikom EIB 9. julija. Namen memoranduma je izboljšati varstvo zainteresiranih strani pred kakršnimi koli nepravilnostmi, kar zadeva dejavnosti EIB. V memorandumu je napovedano, da se bo varstvo zainteresiranih strani razširilo na tiste, ki niso državljani ali rezidenti EU ali nimajo sedeža v EU. Še več, pritožnik bo imel v primeru domnevne nepravilnosti možnost obravnave v učinkovitem internem pritožbenem postopku EIB, preden se obrne na varuha človekovih pravic. Ta postopek je opredeljen v politiki pritožbenega mehanizma, ki jo je začela Banka in bo predmet javnega posvetovanja v letu 2009[4].

Evropski urad za izbor osebja (EPSO)

Na urad EPSO se zaradi njegove osrednje vloge pri dejavnostih zaposlovanja EU in zato odnosov z evropskimi državljani nanaša relativno velik del preiskav varuha človekovih pravic. Varuh človekovih pravic in njegovo osebje sta se v letu 2008 večkrat sestala z direktorjem urada EPSO Davidom BEARFIELDOM in njegovo ekipo, da bi jima pomagala zagotoviti najvišje standarde storitev državljanom na tem področju. N. DIAMANDOUROS je 15. aprila predstavil svoje delo osebju urada EPSO. Predstavitvi je sledila živahna izmenjava pogledov na vprašanje, kako se najbolje odzivati na pritožbe. D. BEARFIELD je priložnost izkoristil tudi, da je pojasnil načrte urada EPSO za posodobitev zaposlitvenih postopkov EU pod naslovom „Razvojni program urada EPSO“. Ta program je znova predstavil 9. oktobra, ko je z delegacijo osebja urada EPSO obiskal bruseljsko pisarno varuha človekovih pravic ter se srečal z varuhom človekovih pravic, generalnim sekretarjem, vodjo pravnega oddelka in vodjami pravne enote. Namen tega sestanka je bil, da bi

Na urad EPSO se zaradi njegove osrednje vloge pri dejavnostih zaposlovanja EU in zato odnosov z evropskimi državljani nanaša relativno velik del preiskav varuha človekovih pravic.

Varuh človekovih pravic se redno srečuje s kolegi iz drugih Evropskih institucij, da si izmenjajo informacije in najboljše prakse. Tukaj ga vidimo v pogovoru z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov Petrom HUSTINXOM in njegovim pomočnikom Joaquinom BAYOM DELGADOM. Varuh človekovih pravic je 17. decembra podal pregled svojih odnosov z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov na srečanju, s katerim so zaznamovali pet let delovanja Evropskega nadzornika za varstvo podatkov in odhod g. BAYA DELGADA.

3. Memorandum o soglasju med Evropskim varuhom človekovih pravic in Evropsko investicijsko banko glede obveščanja o politikah, standardih in postopkih Evropske investicijske banke ter reševanju pritožb, vključno s pritožbami nedržavljanov in nerezidentov Evropske unije; UL 2008 C 244, str. 1.
4. Informacije o politiki pritožbenega mehanizma EIB so na voljo na spletni strani: http://www.eib.org

obe strani bolje spoznali delo druge strani. Varuh človekovih pravic in D. Bearfield sta imela naslednji sestanek 17. decembra.

Agencije EU

Generalni sekretar varuha človekovih pravic Ian Harden se je 24. oktobra udeležil srečanja vodij agencij v Lizboni. Na tem srečanju so se agencije strinjale, da vse sprejemajo Kodeks dobrega upravnega ravnanja in da bodo razmislile, kako ga najbolje oglaševati znotraj agencij. Varuh človekovih pravic je toplo pozdravil ta razvoj, ki bi moral pomagati razjasniti državljanom, kaj lahko pričakujejo, ko se obrnejo na agencije. Kodeks bi moral biti prav tako vodnik za osebje, ki je v agencijah odgovorno za odnose z javnostmi.

Druge institucije in organi EU

Varuh človekovih pravic je imel leta 2008 številne druge sestanke s predstavniki institucij in organov EU. 24. januarja se je srečal s predsedniki odborov uslužbencev institucij EU in jim pojasnil svojo vlogo pri izboljševanju kakovosti uprave EU. 5. septembra je sodeloval na delavnici, ki jo je na Dunaju organiziral direktor Agencije Evropske unije za temeljne pravice Morten Kjaerum. 20. in 21. novembra je odpotoval v Luxembourg ter se srečal s predsedniki Evropskega sodišča Vassiliosom Skourisom, Sodišča prve stopnje Marcom Jaegerjem in Sodišča za uslužbence Paulom J. Mahoneyjem. Nazadnje je varuh človekovih pravic 17. decembra podal pregled odnosov med svojo institucijo in Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov (Edps) na seminarju, ki ga je v Bruslju pripravil Edps Peter Hustinx. Ta seminar je zaznamoval pet let delovanja Edps in odhod pomočnika Evropskega nadzornika Joaquína Baya Delgada.

4.2 Odnosi z varuhi človekovih pravic in podobnimi organi

Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje z varuhi človekovih pravic na nacionalni, regionalni in lokalni ravni za zagotovitev, da se pritožbe državljanov hitro in učinkovito rešujejo. To sodelovanje je enako pomembno za izmenjavo informacij o zakonodaji EU, spremljanje pomembnejših dogodkov v svetu varuhov človekovih pravic in izmenjavo najboljše prakse. To sodelovanje večinoma poteka pod okriljem Evropske mreže varuhov človekovih pravic, čeprav Evropski varuh človekovih pravic sodeluje tudi na konferencah, seminarjih in srečanjih zunaj te mreže.

Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje z varuhi človekovih pravic na nacionalni, regionalni in lokalni ravni za zagotovitev, da se pritožbe državljanov hitro in učinkovito rešujejo.

Evropska mreža varuhov človekovih pravic

Evropska mreža varuhov človekovih pravic je zdaj sestavljena iz skoraj 90 uradov v 31 državah, pri čemer pokriva nacionalno in regionalno raven znotraj Unije ter nacionalno raven v državah prosilkah za članstvo v EU, na Norveškem in Islandiji. Mreža deluje kot učinkovit mehanizem za sodelovanje pri obravnavanju primerov. Enako dejavna je pri izmenjavi izkušenj in najboljše prakse — ciljev, za katerih uresničitev si prizadeva prek seminarjev in srečanj, rednega glasila, elektronskega foruma za razprave in vsakodnevnih elektronskih novic. Posebno pomembna v tem smislu je bila leta 2008 primerjalna študija o zakonodaji in praksi v državah članicah, ki jo je pripravil Evropski varuh človekovih pravic in se nanaša na dostop javnosti do podatkov v zbirkah podatkov. Varuh človekovih pravic se je obrnil

Mreža deluje kot učinkovit mehanizem za sodelovanje pri obravnavanju primerov.

na svoje kolege v mreži, da bi odkril najboljše prakse na nacionalni ravni, cilj pa je bil zagotoviti najširši dostop javnosti do zbirk podatkov. Na podlagi študije je pripravil konkretne predloge v zvezi z reformo pravil EU o dostopu javnosti do dokumentov.

Varuhi človekovih pravic v mreži so na šestem seminarju nacionalnih varuhov človekovih pravic, ki je bil oktobra 2007 v Strasbourgu, sprejeli izjavo. Njen namen je bolje seznaniti javnost z delom varuhov človekovih pravic, ki se nanaša na EU, in pojasniti storitve, ki jih zagotavljajo ljudem, ki se pritožujejo zaradi zadev s področja uporabe zakonodaje EU. Evropski varuh človekovih pravic je leta 2008 trdo delal, da bi prek svojih objav in predstavitev izboljševal ozaveščenost o izjavi, pri čemer jo je v 23 jezikih tudi objavil na svoji spletni strani. N. Diamandouros je posebno pozornost izjavi posvetil med svojimi informativnimi obiski držav članic, ki jih usklajujejo njegovi kolegi varuhi človekovih pravic.

Sodelovanje pri obravnavi primerov

Veliko pritožnikov se na Evropskega varuha človekovih pravic obrne, kadar imajo težave z nacionalno, regionalno ali lokalno upravo. V številnih primerih lahko varuh človekovih pravic v zadevni državi zagotovi učinkovito pravno sredstvo. Kadar je mogoče, Evropski varuh človekovih pravic primere prenese neposredno na nacionalne ali regionalne varuhe človekovih pravic ali pritožniku ustrezno svetuje. Druge podrobnosti o tem sodelovanju so na voljo na koncu poglavja 3.

Veliko pritožnikov se na Evropskega varuha človekovih pravic obrne, kadar imajo težave z nacionalno, regionalno ali lokalno upravo. V številnih primerih lahko varuh človekovih pravic v zadevni državi zagotovi učinkovito pravno sredstvo.

Nacionalni in regionalni varuhi človekovih pravic lahko Evropskega varuha človekovih pravic zaprosijo za pisne odgovore na poizvedbe o zakonodaji EU in njeni interpretaciji, vključno s poizvedbami, ki izhajajo iz njihovega obravnavanja posebnih primerov. Evropski varuh človekovih pravic bodisi neposredno odgovori bodisi, če je to primerneje, poizvedbo preusmeri na drugo institucijo ali organ EU, da ta priskrbi odgovor. Leta 2008 je bilo prejetih osem novih poizvedb (pet od nacionalnih varuhov človekovih pravic, tri pa od regionalnih). To pomeni precejšnje povečanje v primerjavi s prejšnjimi leti in kaže vedno večjo ozaveščenost o postopku poizvedbe, ki izhaja iz objave zgoraj omenjene izjave. Te zadevne poizvedbe so se nanašale na teme, ki segajo od interpretacije pravil EU o nadomestilu za letalske potnike na Nizozemskem do tega, kako si španski organi razlagajo pravila EU o javnem prevozu.

Seminarji

Seminarji za nacionalne in regionalne varuhe človekovih pravic se izmenjujejo vsaki dve leti, skupaj pa jih pripravita Evropski varuh človekovih pravic in nacionalni ali regionalni varuh človekovih pravic.

Šesti seminar regionalnih varuhov človekovih pravic držav članic EU je potekal v Berlinu med 2. in 4. novembrom. Ob podpori *Europäische Akademie Berlin* sta ga organizirala predsednik odbora za

© Abgeordnetenhaus von Berlin

Šesti seminar regionalnih varuhov človekovih pravic držav članic EU je potekal v Berlinu med 2. in 4. novembrom. Udeležilo se ga je več kot 90 udeležencev (na sliki). Tema seminarja je bila „Zaščita najranljivejših v družbi: vloga pritožb in peticij“.

peticije berlinskega regionalnega parlamenta Ralf Hillenberg in Evropski varuh človekovih pravic. Na dogodku je sodelovalo približno 90 udeležencev iz vsake od šestih držav, v katerih delujejo varuhi človekovih pravic na regionalni ravni (in sicer iz Belgije, Nemčije, Španije, Italije, Avstrije in Združenega kraljestva[5]). Tema seminarja je bila „Zaščititi najranljivejše v družbi: vloga pritožb in peticij". Günter Hirsch, nekdanji predsednik nemškega vrhovnega sodišča in sedanji nemški varuh človekovih pravic za zavarovanje, je imel glavni govor z naslovom „Vloga varuhov človekovih pravic v nacionalnem in evropskem pravnem varstvu". Govoru so sledila zasedanja o: neodvisnosti varuhov človekovih pravic in odborov za peticije, o tem, kako učinkovito delati za državljane, pritožbah v zvezi z zdravstvenim varstvom, starejših, socialnih zadevah in migracijah. Razprave na seminarju so bile živahne in so razsvetlile številne vidike, prejete povratne informacije pa so potrdile, da se je izbrana tema varuhom človekovih pravic zdela zelo pomembna za njihovo vsakdanje delo.

Drugi seminar mreže v letu 2008 je bil šesti seminar uradnikov za zvezo od 1. do 3. junija v Strasbourgu. Uradniki za zvezo delujejo kot prva kontaktna točka za mrežo znotraj uradov nacionalnih varuhov človekovih pravic. Na svojem šestem seminarju so razpravljali o številnih temah, med drugim o svobodi izražanja, dostopu do podatkov in dokumentov, spodbujanju dobrega upravljanja in učinkovitem obravnavanju pritožb. Paul J. Mahoney, predsednik Sodišča za uslužbence Evropske unije, je imel glavni govor prvega dne, njegov naslov pa je bil „Listina EU o temeljnih pravicah in svoboda izražanja, ki jo imajo uradniki". Govoru je sledila predstavitev osnutka konvencije Sveta Evrope o dostopu do uradnih dokumentov, ki jo je pripravila sodnica Helena Jäderblom, predsednica skupine specialistov za dostop do dokumentov in predstojnica sodišča na pritožbenem upravnem sodišču na Švedskem. Seminar se je končal z zasedanjem z naslovom „Zagotavljanje uporabe zakonodaje EU", na katerem je bil glavni govornik Alain Lamassoure, evropski poslanec in nekdanji francoski minister za evropske zadeve. Skupno se je seminarja udeležilo 30 sodelujočih iz 28 evropskih držav.

Glasilo evropskih varuhov človekovih pravic

Glasilo evropskih varuhov človekovih pravic pokriva delo članov Evropske mreže varuhov človekovih pravic in širše članstvo evropskega dela Mednarodnega združenja varuhov človekovih pravic (*International Ombudsman Institute* — IOI). Glasilo, ki izhaja v angleškem, francoskem, nemškem, italijanskem in španskem jeziku, se pošilja na več kot 400 uradov na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Evropski varuh človekovih pravic ga izdaja dvakrat na leto — aprila in oktobra. Leta 2008 sta izdaji pokrivali širok razpon tem, vključno s članki o rasni diskriminaciji, ovirah za prosto gibanje oseb, temah, povezanih z migracijo in azilom, evropski okoljski zakonodaji, vlogi varuhov

Šesti seminar uradnikov za zvezo pri evropski mreži varuhov človekovih pravic je potekal v Strasbourgu od 1. do 3. junija. Udeleženci seminarja so razpravljali o številnih temah, med drugim o svobodi izražanja, dostopu do podatkov in dokumentov, spodbujanju dobrega upravljanja in učinkovitem obravnavanju pritožb.

5. Države so navedene po protokolarnem vrstnem redu EU; to je po abecedi glede na imena držav v njihovih izvirnih jezikih. Vrstni red se uporablja povsod v tem delu.

človekovih pravic pri nadzoru v zaporih, pravicah invalidnih oseb, pravicah otrok in pravici do demonstracij. Pogosta tema, ki se ponavlja v številnih od teh člankov, je vloga varuhov človekovih pravic pri zagotavljanju, da se zakonodaja EU v popolnosti izvaja.

Elektronska komunikacijska orodja

Izkazalo se je, da je spletni forum varuha človekovih pravic za razprave in izmenjavo dokumentov, ki ga uporabljajo varuhi človekovih pravic in njihovo osebje, izjemno uporabno orodje za mrežo. Do foruma ima dostop več kot 230 posameznikov, kar ponuja možnosti za redno sodelovanje med vsemi uradi.

Najbolj priljubljeni del foruma je storitev „Dnevne novice varuha človekovih pravic“ (*Ombudsman Daily News*), ki so objavljene vsak delovni dan, prinašajo pa novice iz uradov varuhov človekovih pravic in Evropske unije. Skoraj vsi uradi nacionalnih in regionalnih varuhov človekovih pravic iz vse Evrope redno prispevajo k „Dnevnim novicam“ in iščejo odgovore v njih.

Forum za razpravo je tudi v letu 2008 zagotavljal zelo uporaben način, kako uradi varuhov človekovih pravic delijo informacije z objavo vprašanj in odgovorov. Tako je bilo sproženih več pomembnih razprav. Pokrivale so tako različne teme, kot so pravica do stavke, svoboda zbiranja, policijski nadzorni mehanizmi, evtanazija, razkritje medicinskih podatkov, problem brezdomstva, dostop iskalcev azila do zdravstvenega varstva, dostop do zaposlitve v javnem sektorju in vlaganje pritožb prek e-pošte.

Forum za razpravo vsebuje veljaven seznam nacionalnih in regionalnih varuhov človekovih pravic v državah članicah EU, na Norveškem, Islandiji in v državah prosilkah za članstvo v EU. Seznam se posodobi vsakič, ko se spremenijo kontaktni podatki urada varuha človekovih pravic, zato je nepogrešljiv vir podatkov za varuhe človekovih pravic po vsej Evropi.

Srečanja varuha človekovih pravic

Prizadevanja varuha človekovih pravic za sodelovanje z drugimi varuhi človekovih pravic so med letom presegala dejavnosti Evropske mreže varuhov človekovih pravic. N. Diamandouros in njegovo osebje sta se udeležila dogodkov, ki so jih organizirali nacionalni in regionalni varuhi človekovih pravic po vsej Evropi, vključno z dogodki v Belgiji, Bolgariji, Estoniji, Franciji, na Irskem in v Italiji, da bi promovirali institucijo varuha človekovih pravic in izmenjavo najboljše prakse. Na teh dogodkih so bile zajete teme, ki so segale od dostopa do dokumentov do ustanovitve mrež varuhov človekovih pravic. Evropski varuh človekovih pravic in njegovo osebje sta se leta 2008 srečala tudi z vrsto varuhov človekovih pravic in predstavnikov njihovih institucij iz EU in od drugod.

4.3 Odnosi z drugimi zainteresiranimi stranmi

Evropski varuh človekovih pravic je zavezan zagotavljanju, da se vsaka oseba ali organizacija, ki ima morda težave z ustanovami in organi EU, zaveda svoje pravice, da se varuhu pritoži zaradi nepravilnosti. Prizadevanja za dvig ozaveščenosti so se v letu 2008 še okrepila, varuh človekovih pravic in njegovo osebje pa so pripravili približno 135 predstavitev. Da bi dosegli državljane, nevladne organizacije, združenja in podjetja, je bila v bruseljski izpostavi varuha človekovih pravic ustanovljena nova enota, in sicer enota za medije, podjetja in civilno družbo.

Evropski varuh človekovih pravic je zavezan zagotavljanju, da se vsaka oseba ali organizacija, ki ima morda težave z ustanovami in organi EU, zaveda svoje pravice, da se varuhu pritoži zaradi nepravilnosti.

Ta razdelek daje pregled nad neštetimi načini, na katere si je varuh človekovih pravic med letom prizadeval izboljševati ozaveščenost o pravici do pritožbe.

Konference in srečanja

S sodelovanjem varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic je leta 2008 porabil veliko časa za srečanja s ključnimi zainteresiranimi stranmi, ki jim je pojasnjeval svoje storitve. Članom pravne skupnosti, poslovnih združenj, možganskih trustov, nevladnih organizacij, predstavnikom regionalnih in lokalnih uprav, lobistom in interesnim skupinam, akademikom, visokim političnim predstavnikom in državnim uradnikom je svoje delo predstavil na več kot 60 dogodkih. Te konference, seminarji in srečanja so bili organizirani v Bruslju in državah članicah, pogosto kot del informativnih obiskov varuha človekovih pravic (glej spodaj).

G. Diamandouros je 15. septembra odpotoval v Budimpešto, kjer se je udeležil informativnega dogodka, ki so ga pripravili njegovi madžarski kolegi, Máté Szabó, Sándor Fülöp in Ernö Kállai. Dogodek je spremljalo veliko novinarjev, nevladnih organizacij, poslovnih skupin in posameznikov.

Sodelovanjem osebja varuha človekovih pravic

Osebje varuha človekovih pravic je enako dejavno pri promoviranju poznavanja institucije. Leta 2008 je bilo pripravljenih več kot 75 predstavitev za približno 2 500 državljanov iz vse EU. Največ takih skupin obiskovalcev je bilo iz Nemčije, sledile so jim skupine iz Francije. Med udeleženci teh predstavitev so bili študenti in pripravniki, odvetniki in sodniki, podjetniki in lobisti, vladni uslužbenci in državni uradniki ter osebje uradov varuhov človekovih pravic.

Čeprav je zaradi omejenih virov število predstavitev, ki jih je mogoče pripraviti vsako leto, omejeno, pa si varuh človekovih pravic prizadeva, da sprejme toliko povabil in zahtev ciljnih skupin, kolikor je le mogoče. Vse te predstavitve so izjemno pomembne, saj pomagajo dati upravi EU „človeško podobo“.

Gradivo o delu varuha človekovih pravic se je razdeljevalo v širokem krogu prek celega leta, predvsem pa med letno konferenco Evropske podjetniške mreže, ki je potekala novembra v Strasbourgu, in na odprtih dnevih, ki jih je Evropski parlament maja organiziral v Bruslju in Strasbourgu. V času odprtih dni se je več tisoč obiskovalcev oglasilo pri stojnici varuha človekovih pravic in poglobljeno razpravljalo z njegovim osebjem.

Informativni obiski

Varuh človekovih pravic se je leta 2003 lotil intenzivnega programa informativnih obiskov držav članic in držav pristopnic, da bi izboljšal ozaveščenost o pravici do pritožbe in še okrepil svoje delovne odnose z nacionalnimi in regionalnimi varuhi človekovih pravic. Ti obiski so se nadaljevali z enako intenzivnostjo. Varuha človekovih pravic so informativni obiski leta 2008 vodili na Ciper, v Grčijo, Latvijo in Litvo.

Varuha človekovih pravic so informativni obiski leta 2008 vodili na Ciper, v Grčijo, Latvijo in Litvo.

(i) Na Cipru je komisarka za upravo (varuhinja človekovih pravic) Eliana Nicolaou pripravila intenziven program štiridnevnega obiska varuha človekovih pravic, ki je potekal od 17. do 20. marca. N. Diamandouros se je srečal s ciprskim predsednikom Dimitrosom Christofiasom, predsednikom parlamenta Mariosom Garoyianom, tremi vladnimi ministri, vodji političnih strank in predsednikom vrhovnega sodišča Christosom Artemidesom. Varuh človekovih pravic je imel med obiskom Nikozije dve javni predavanji o svojem delu, srečal se je z odborom ciprskih gospodarskih zbornic in prejel nagrado Janosa Kranidiotisa za javno službo.

(ii) Evropski varuh človekovih pravic se je med obiskom Grčije od 23. do 28. maja srečal s predsednikom Karolosom Papouliasom, predsednikom vlade Kostasom Karamanlisom, predsednikom parlamenta Dimitrisom Sioufasom, predsednikom državnega sveta Georgiosom Panagiotopoulosom, tremi vladnimi ministri, vodji političnih strank ter nekdanjim predsednikom in dvema nekdanjima predsednikoma vlade. Srečal se je tudi z odvetniki, nevladnimi organizacijami, državnimi uradniki in člani poslovne skupnosti ter jim predstavil svoje storitve. Diamandourosov informativni obisk sta usklajevala grški varuh človekovih pravic Jorgos Kaminis in njegovo osebje.

(iii) Evropski varuh človekovih pravic je bil od 28. do 30. septembra na obisku v Latviji. Obisk, med katerim je svoje delo predstavil lokalnim vladnim predstavnikom, nevladnim organizacijam, članom poslovne skupnosti in univerzitetnim študentom, je organiziral latvijski varuh človekovih pravic Romāns Apsītis. N. Diamandouros se je srečal s predstavniki sodstva, svoje delo pa je predstavil tudi več parlamentarnim odborom. V Rigi se je srečal tudi z latvijskim predsednikom Valdisom Zatlersom in tremi vladnimi ministri.

Vsi ti obiski so bili izjemno dragoceni z vidika ozaveščanja o pravicah državljanov v skladu z zakonodajo EU, izboljšanja javne prepoznavnosti Evropskega varuha človekovih pravic in njegovih nacionalnih kolegov ter zagotavljanja informacij o pravici do pritožbe.

(iv) Varuh človekovih pravic je bil od 1. do 3. oktobra v Vilni na informativnem obisku, ki so ga pripravili *Seimas* (parlamentarni) varuhi človekovih pravic Romas Valentukevičius, Albina Radzevičiūtė, Augustinas Normantas, Virginija Pilipavičienė in Zita Zamžickienė ter njihovo osebje. Sestal se je z več odbori *Seimas* ter ministrom za pravosodje Petrasom Baguško. Varuh človekovih pravic je imel javno predavanje za državne uradnike in univerzitetne študente, srečal pa se je tudi s predstavniki litovske poslovne skupnosti in nevladnimi organizacijami.

Latvija — Evropski varuh človekovih pravic je bil na informativnem obisku v Litvi od 1. do 3. oktobra. Obisk so organizirali skupaj s parlamentarnimi (*Seimas*) varuhi človekovih pravic. Na sliki z g. Diamandourosom so, od leve proti desni, ga. Virginija Pilipavičienė, ga. Albina Radzevičiūtė, ga. Augustinas Normantas, ga. Zita Zamžickienė in g. Romas Valentukevičius.

(v) N. Diamandouros je 15. septembra odpotoval v Budimpešto, da se je udeležil informativnega dogodka, ki so ga pripravili njegovi madžarski kolegi Máté Szabó, Sándor Fülöp in Ernö Kállai.

Vsi ti obiski so bili izjemno dragoceni z vidika ozaveščanja o pravicah državljanov v skladu z zakonodajo EU, izboljšanja javne prepoznavnosti Evropskega varuha človekovih pravic in njegovih nacionalnih kolegov ter zagotavljanja informacij o pravici do pritožbe.

© Athens News Agency

Grčija — Evropski varuh človekovih pravic se je med informativnim obiskom v Grčiji od 23. do 28. maja srečal s številnimi visokimi uradniki, tudi s predsednikom, predsednikom vlade in predsednikom parlamenta. Na sliki je s predsednico parlamentarnega odbora za evropske zadeve Elso Papademetriou. Med svojim obiskom se je g. Diamandouros srečal tudi z odvetniki, nevladnimi organizacijami, državnimi uradniki in predstavniki gospodarstva ter jim predstavil svoje delo. Njegov informativni obisk je usklajeval grški varuh človekovih pravic Yorgos Kaminis.

© A.F.I.

Latvija — Evropski varuh človekovih pravic je med 28. in 30. septembrom 2008 obiskal Latvijo, da bi izboljšal ozaveščenost o svojem delu. Obisk je soorganiziral latvijski varuh človekovih pravic Romāns Apsītis. Na sliki vidimo g. Apsītisa na levi strani, g. Diamandourosa v sredini, na desni pa stoji latvijski predsednik Valdis Zatlers.

Latvija — Med svojim informativnim obiskom v Latviji od 28. do 30. septembra 2008 je Evropski varuh človekovih pravic predstavil svoje delo vladnim predstavnikom, državnim uradnikom, nevladnim organizacijam, predstavnikom gospodarstva in univerzitetnim študentom. Na njegovi levi stoji latvijski varuh človekovih pravic Romāns Apsītis, na desni predsednik ustavnega sodišča Gunārs Kūtris, zadaj pa so sodniki in osebje ustavnega sodišča.

Medijske dejavnosti

Varuh človekovih pravic priznava pomembno vlogo, ki jo imajo mediji pri informiranju javnega mnenja, bogatenju razprave in izboljšanju opaznosti njegovih storitev v vseh državah članicah EU. Proaktivna medijska politika je osrednji del njegovih dejavnosti in prizadevanj za spodbujanje spoštovanja pravic v skladu z zakonodajo EU in izboljšanje kakovosti uprave.

Proaktivna medijska politika je osrednji del njegovih dejavnosti in prizadevanj za spodbujanje spoštovanja pravic v skladu z zakonodajo EU in izboljšanje kakovosti uprave.

Med glavnimi medijskimi dejavnostmi varuha človekovih pravic v letu 2008 so bile tiskovne konference v Bruslju, na kateri je predstavil svoje letno poročilo, Strasbourgu, na kateri je predstavil spremembe svojega Statuta, ter v Atenah, Budimpešti, Nikoziji, Rigi in Vilni, ki so bile del prej omenjenih informativnih obiskov. Srečanja z zainteresiranimi novinarji iz različnih časopisov in tiskovnih agencij so varuhu človekovih pravic prav tako dala priložnost, da državljanom predstavi svoje delo in poglede na pomembne teme. Nazadnje, N. Diamandouros je leta 2008 v Strasbourgu, Bruslju in drugod, predvsem na svojih informativnih obiskih, časopisnim, radijskim in televizijskim novinarjem ter novinarjem iz elektronskih medijev dal tudi približno 30 intervjujev.

Običajno so v okviru informativnih obiskov Evropskega varuha človekovih pravic organizirane tudi tiskovne konference. Tu vidimo varuha človekovih pravic z vodjo parlamentarnih varuhov človekovih pravic v Litvi, g. Romasom Valentukevičiusom na skupni tiskovni konferenci, na kateri sta pojasnila storitve, ki jih njuna urada nudita.

Leta 2008 je bilo izdanih 17 sporočil za javnost, razposlanih novinarjem in interesnim skupinam po vsej Evropi. Med zajetimi temami so bile preglednost na področju dodatkov, ki jih prejemajo poslanci, pozna plačila Evropske komisije, revizija Statuta varuha človekovih pravic in revizija pravil EU o dostopu javnosti do dokumentov. V zvezi z zadnjo temo je varuh človekovih pravic izdal tudi „Evropski glas“ (*European Voice*), odprto pismo, ki je bilo naslovljeno na podpredsednico Komisije Margot Wallström in v katerem je opisal svojo zaskrbljenost zaradi predlogov Komisije na tem področju.

Objave

Gradivo o delu varuha človekovih pravic se je na veliko razdeljevalo skozi vse leto, predvsem med letno konferenco evropske mreže podjetij (*Enterprise Europe Network*) novembra v Strasbourgu ter na odprtih dnevih, ki jih je Evropski parlament maja organiziral v Bruslju in Strasbourgu.

Vse objave varuha človekovih pravic so na voljo na njegovi spletni strani http://www.ombudsman.europa.eu , brezplačno pa jih je mogoče dobiti tudi v knjigarni EU na spletni strani http://bookshop.europa.eu

Z vidika objav je bil leta 2008 posebno zanimiv novi vodnik skozi delo varuha človekovih pravic, ki je bil pripravljen v 23 uradnih jezikih EU. Ta objava je bila razposlana ključnim zainteresiranim stranem in splošni javnosti.

Vse objave varuha človekovih pravic so na voljo na njegovi spletni strani **http://www.ombudsman.europa.eu** , brezplačno pa jih je mogoče dobiti tudi v knjigarni EU na spletni strani **http://bookshop.europa.eu**

Elektronsko komuniciranje

Komuniciranje prek e-pošte

Skoraj 60 % vseh pritožb, ki jih je varuh človekovih pravic prejel leta 2008, je bilo predloženih prek interneta. Velik del teh pritožb je bil prejet prek elektronskega obrazca, ki je na spletni strani varuha človekovih pravic na voljo v 23 jezikih.

Skoraj 60 % vseh pritožb, ki jih je varuh človekovih pravic prejel leta 2008, je bilo predloženih prek interneta.

Glavni poštni predal varuha človekovih pravic za e-pošto se je v letu 2008 uporabil za odgovor na skupno več kot 4 300 e-sporočil z zahtevki za informacije. Individualnih zahtevkov za informacije je bilo približno 3 300; vsi so prejeli individualne odgovore ustreznega člana osebja varuha človekovih pravic. V letu 2007 je bilo takih zahtevkov 4 100, v letu 2006 pa 3 500. Od 4 300 prejetih e-sporočil jih je bilo približno 1 000 povezanih z množičnim pisanjem, ki se je nanašalo na domnevne težave, s katerimi naj bi se srečevali kanali katalonske televizije pri predvajanju v pokrajini Valencija.

Razvoj spletne strani

Spletna stran varuha človekovih pravic je bila postavljena leta 1998. Spletni razvijalec Evropskega varuha človekovih pravic je skozi vse leto 2008 še naprej tesno sodeloval z vodjem enote za obveščanje in tehničnimi službami Evropskega parlamenta pri pripravah na preoblikovanje spletne strani varuha človekovih pravic v sodobno, dinamično, informativno, interaktivno in nenehno razvijajočo se storitev za državljane. Po načrtih naj bi nova stran zaživela v začetku leta 2009.

Spletna stran varuha človekovih pravic je bila redno posodobljena z odločbami, izjavami za javnost in informacijami o varuhovih komunikacijskih aktivnostih. Od 1. januarja do 31. decembra 2008 je spletna stran varuha človekovi pravic zabeležila približno 440 000 obiskov posameznikov. Različica spletne strani v angleškem jeziku je bila najpogosteje obiskana, nato sledijo francoska, nemška, španska in italijanska različica. Z geografskega vidika je spletna stran zabeležila največ obiskovalcev iz Združenega kraljestva, nato sledijo obiskovalci iz Nemčije, Francije, Španije in Italije. Predel spletne strani s povezavami vsebuje povezave na spletne strani nacionalnih in regionalnih varuhov človekovih pravic iz cele Evrope. Ta del spletne strani si je med letom 2008 ogledalo več kot 97 000 obiskovalcev, kar jasno izkazuje dodano vrednost za državljane, ki jo zagotavlja Evropska mreža varuhov človekovih pravic.

Od 1. januarja do 31. decembra 2008 je spletna stran varuha človekovi pravic zabeležila približno 440 000 obiskov posameznikov.

Urad varuha človekovih pravic je skozi vse leto 2008 sodeloval pri delu Medinstitucionalnega uredniškega odbora za internet EU (*Inter-Institutional Internet Editorial Committee* (CEiii)), da bi zagotovil, da bo spletna stran varuha človekovih pravic ostala na čelu spletnih strani EU.

Internetni klepeti

Urad varuha človekovih pravic je leta 2008 prvič sodeloval v internetnem klepetu, ki ga je organiziral Evropski inštitut v Bolgariji kot del projekta „Zdaj, interakcija z Evropskim parlamentom“. Pod naslovom „Vloga Evropskega varuha človekovih pravic: pomoč pri izboljšanju odnosov med EU in njenimi državljani“ so člani osebja varuha človekovih pravic odgovarjali na vprašanja v zvezi z vrsto tem, povezanih s tem, kako varuh človekovih pravic obravnava pritožbe. Spletni klepet je pritegnil veliko medijske pozornosti na delo varuha človekovih pravic v Bolgariji in bil ocenjen kot zelo uspešen.

5 Viri

5.1 Osebje

Pri zagotavljanju, da institucija pravilno izvaja naloge obravnavanja pritožb v vseh 23 jezikih Pogodbe in ozavešča ljudi o pravici do pritožbe, ima varuh človekovih pravic podporo dobro usposobljenega osebja, ki govori več jezikov. V tem razdelku je opisano delo, ki ga opravljajo različni oddelki in enote znotraj urada varuha človekovih pravic. Na začetku je pojasnjeno prestrukturiranje, izvedeno leta 2008, podan pa je tudi kratek pregled letnega srečanja osebja in njegovih sestankov, ki so potekali v obravnavanem letu.

Prestrukturiranje

V letu 2008 je bil izpeljan ambiciozen program notranjega prestrukturiranja, ki je začel veljati 1. julija. Vključeval je ustanovitev štirih enot znotraj vsakega od sedanjih oddelkov: pravnega oddelka ter upravnega in finančnega oddelka. Cilj tega prestrukturiranja je ustanoviti upravno strukturo, v kateri vsakemu od dveh vodij oddelkov v uradu, ki ustrezata direktorskemu položaju in sta podrejena generalnemu sekretarju, pomagajo po štirje vodje enot s povečanimi vodstvenimi pravicami.

V letu 2008 je bil izpeljan ambiciozen program notranjega prestrukturiranja, ki je začel veljati 1. julija.

Varuh človekovih pravic je notranjo reorganizacijo urada izpeljal brez dodatnega novega osebja, saj je delovnih mest v kadrovskem načrtu ostalo 57. Proračunski organ se je strinjal, da bo v proračunu za leto 2009 šest novih delovnih mest.

Varuh človekovih pravic s svojim osebjem na drugem srečanju institucije med 27. in 29. februarjem. Srečanja osebja so del letnega cikla dogodkov, ki omogočajo osebju in pripravnikom, da neformalno izmenjajo poglede na teme, ki so neposredno povezane z delom varuha človekovih pravic. Sklepi s teh srečanj prispevajo k oblikovanju strateških ciljev varuha človekovih pravic in nato usmerjajo dejavnosti institucije.

Srečanje osebja

Srečanja osebja Evropskega varuha človekovih pravic so sestavni del strateškega načrtovanja varuha človekovih pravic, zlasti z zagotavljanjem uporabnih smernic za oblikovanje politik in pripravo letnega načrta upravljanja (LNU). Srečanja so odprt forum za razpravljanje, dialog in viharjenje možganov. So del letnega cikla dogodkov, ki dajejo osebju in pripravnikom možnost, izmenjati si poglede na teme, neposredno povezane z delom varuha človekovih pravic. Sklepi, ki izhajajo s teh srečanj, pomagajo oblikovati strateške cilje varuha človekovih pravic in obenem usmerjajo dejavnosti vsake enote.

Drugo srečanje institucije je potekalo od 27. do 29. februarja 2008. Člani osebja so bili med pripravami na dogodek povabljeni, naj izpolnijo vprašalnik, v katerem so bili obravnavani cilji varuha človekovih pravic, zunanje dojemanje te institucije in delovanje urada. Rezultati vprašalnika in drugo temeljno gradivo so bili uporabljeni kot izhodišče, iz katerega so izhajale razprave na dogodku. Vsak član osebja je bil pozvan k dejavnemu sodelovanju na posvetovanjih, ki so se osredotočala na cilje in prednostne naloge institucije, zunanje dojemanje te institucije ter odzivanje varuha človekovih pravic na dogodke in njegovo proaktivno delo.

Neposredne povratne informacije osebja jasno kažejo, da je bilo drugo srečanje sprejeto kot zelo pozitivna izkušnja. Obravnavane teme in predmeti so bili ocenjeni kot zelo pomembni. Pristno zanimanje, zavzetost in odprtost vseh so prispevali k izjemnemu delovnemu vzdušju.

Sestanki osebja

Varuh človekovih pravic redno sklicuje sestanke osebja, da pomaga zagotavljati neprekinjen tok informacij med osebjem ter spodbuja priložnosti za strokovni razvoj. Praviloma dnevni red teh sestankov vključuje pregled, ki ga varuh človekovih pravic poda o svojih nedavnih in prihodnjih dejavnostih, ter predstavitev upravnega, pravnega in političnega dogajanja, ki vpliva na institucijo. V obravnavanem letu se je osebje na sestankih, ki sta bila uporabno izhodišče za razprave in izmenjavo informacij, zbralo 3. julija in 12. decembra. Zadnji sestanek je bil prvi, na katerem so imeli vodje enot po zgoraj navedeni reorganizaciji dejavnejšo vlogo, pri čemer so pojasnili dejavnosti svojih enot in druge pomembne dogodke.

Varuh človekovih pravic in njegovo osebje

V nadaljevanju je podan pregled strukture urada varuha človekovih pravic, navedene pa so tudi nekatere osnovne informacije o varuhu človekovih pravic in njegovem vodstvenem osebju. Nazadnje je na kratko opisana vloga, ki jo imata odbor uslužbencev varuha človekovih pravic in pooblaščenec za varstvo podatkov.

Evropski varuh človekovih pravic

P. Nikiforos Diamandouros — Evropski varuh človekovih pravic

P. Nikiforos Diamandouros se je rodil 25. junija 1942 v Atenah v Grčiji. Za Evropskega varuha človekovih pravic je bil izvoljen 15. januarja 2003. Položaj je prevzel 1. aprila 2003, 11. januarja 2005 pa je bil na to mesto znova izvoljen za petletno obdobje.

Med letoma 1998 in 2003 je bil prvi nacionalni varuh človekovih pravic v Grčiji. Od leta 1993 je tudi profesor primerjalne politike na Fakulteti za politične vede in javno upravo na Univerzi v Atenah (trenutno brez predavateljskih obveznosti). Med letoma 1995 in 1998 je služboval kot direktor in vodja Grškega državnega urada za družbene raziskave (Ekke).

Na Univerzi v Indiani je diplomiral (1963) iz političnih ved, nato pa je na Univerzi Columbia dobil magistrski naziv (1965) in naziv magistra filozofskih znanosti (1969), tam pa je nato leta 1972 še doktoriral. Preden je postal profesor na Univerzi v Atenah leta 1988, je predaval in raziskoval na Državni univerzi v New Yorku in Univerzi Columbia (1973-1978). Od leta 1980 do leta 1983 je bil direktor za razvoj na visoki šoli Athens College v Atenah. Od leta 1983 do leta 1988 je opravljal naloge programskega direktorja za Zahodno Evropo ter Bližnji vzhod in Severno Afriko pri Svetu za družboslovne raziskave v New Yorku. Med letoma 1988 in 1991 je bil direktor Grškega inštituta za mednarodne in strateške študije v Atenah, raziskovalne ustanove s poudarkom na političnih raziskavah, ustanovljene s podporo Fordovega in MacArthurjevega sklada. Leta 1997 je predaval na Centru Juana Marcha za visoke študije na področju družbenih ved v Madridu kot gostujoči profesor političnih ved.

Služboval je kot predsednik Grške zveze za politične vede (1992-1998) in Zveze za novodobne grške študije Združenih držav (1985-1988). Med letoma 1999 in 2003 je bil član grške nacionalne komisije za človekove pravice, medtem ko je bil od leta 2000 do leta 2003 član grškega nacionalnega sveta za upravno reformo. Med letoma 1988 in 1995 je sopredsedoval pododboru za Južno Evropo Sveta za družboslovne raziskave v New Yorku, ki svoje dejavnosti financira s podporo Volkswagnovega sklada. Je tudi eden od urednikov knjižne zbirke Nova Južna Evropa in prejemnik Fulbrightove štipendije in štipendije ustanove National Endowment for the Humanities.

Veliko piše o politiki in zgodovini Grčije ter Južne in Jugozahodne Evrope, pri čemer se podrobneje posveča vprašanjem demokratizacije, nastajanja držav in narodov ter razmerja med kulturo in politiko. ■

— Sekretariat Evropskega varuha človekovih pravic

Sekretariat Evropskega varuha človekovih pravic je odgovoren za vodenje osebnega urada varuha človekovih pravic. Upravlja dnevni red varuha človekovih pravic, ureja njegovo dohodno in odhodno pošto, mu svetuje o odnosih z drugimi institucijami in organi EU, se ukvarja s protokolarnim vidikom dela institucije ter za varuha človekovih pravic opravlja splošne tajniške naloge.

Sekretariat Evropskega varuha človekovih pravic je odgovoren za vodenje osebnega urada varuha človekovih pravic.

Generalni sekretar

Generalni sekretar je odgovoren za strateško načrtovanje znotraj ustanove in nadzor nad splošno upravo urada. Varuhu človekovih pravic svetuje o strukturi in upravljanju urada in načrtovanju njegovih dejavnosti ter spremlja njegovo delo in uspešnost. Generalni sekretar predvsem v zvezi z delom pravnega oddelka varuhu človekovih pravic pomaga in svetuje pri obravnavanju pritožb in poizvedb. Nazadnje, usklajuje tudi odnose med uradom varuha človekovih pravic in drugimi evropskimi institucijami ter ima ključno vlogo pri graditvi odnosov z uradi varuhov človekovih pravic po vsej Evropi ter doseganju evropskih državljanov.

Generalni sekretar je odgovoren za strateško načrtovanje znotraj ustanove in nadzor nad splošno upravo urada.

Ian Harden — Generalni sekretar

Ian Harden se je rodil 22. marca 1954 v Norwichu v Angliji. Študiral je pravo na univerzi Churchill College v Cambridgeu in leta 1975 opravil diplomo najvišje zahtevnostne stopnje, leta 1976 pa je pridobil naziv dipl. iur. Po diplomi je med letoma 1976 in 1999 predaval na pravni fakulteti Univerze v Sheffieldu, med letoma 1990 in 1993 je bil tam višji predavatelj, med letoma 1993 in 1995 izredni profesor, leta 1995 pa je postal profesor javnega prava. Kot glavni pravni svetovalec se je uradu Evropskega varuha človekovih pravic pridružil leta 1996, bil vodja sekretariata med letoma 1997 in 1999, od leta 2000 pa vodja pravnega oddelka. Za generalnega sekretarja urada varuha človekovih pravic je bil imenovan 1. avgusta 2006. Je avtor ali soavtor številnih izdaj o zakonodaji EU in javni zakonodaji, med drugim del *The Contracting State* (Buckingham: Open University Press, 1992); *Flexible Integration: Towards a more effective and democratic Europe* (London Cepr, 1995) in *European Economic and Monetary Union: The Institutional Framework* (Kluwer Law International, 1997). Je član združenja *Association française de droit constitutionnel* in skupine „*Study of Parliament Group*“ v Združenem kraljestvu ter častni profesor na Univerzi v Sheffieldu. ■

Pravni oddelek

Pravni oddelek sestavljajo večinoma pravniki, katerih glavna naloga je analizirati pritožbe, ki jih prejme Evropski varuh človekovih pravic, ter opravljati poizvedbe pod vodstvom vodje pravnega oddelka in štirih vodij pravnih enot. Vodja pravnega oddelka tudi svetuje varuhu človekovih pravic o pravni strategiji in usmeritvi institucije ter vodi oddelek.

Pravni oddelek sestavljajo večinoma pravniki, katerih glavna naloga je analizirati pritožbe, ki jih prejme Evropski varuh človekovih pravic in izvajanje preiskav.

V oddelku je bilo leta 2008 zaposlenih 24 članov osebja, in sicer vodja pravnega oddelka, štirje vodje pravnih enot, trije glavni pravni svetovalci, 14 pravnih strokovnih sodelavcev, pravnik — lingvist in pomočnik vodje pravnega oddelka. V obravnavanem letu je pravni oddelek nadziral 23 pripravnikov.

João Sant'Anna — Vodja pravne službe

João Sant'Anna se je rodil 3. maja 1957 v Setúbalu na Portugalskem. Od leta 1975 do leta 1980 je študiral pravo na Univerzi v Lizboni in leta 1981 tam postal odvetnik. Med letoma 1980 in 1982 je bil odvetnik v pravnem in upravnem oddelku portugalskega ministrstva za notranje zadeve za lizbonsko regijo. Med letoma 1982 in 1984 je nadaljeval študij prava na področju pravic intelektualne lastnine na Univerzi Ludwig-Maximilian in Inštitutu Maxa Plancka v Münchnu. Po vrnitvi na Portugalsko leta 1984 je bil imenovan za vodjo pravnega in upravnega oddelka portugalskega ministrstva za notranje zadeve za lizbonsko regijo. Leta 1986 je postal javni uslužbenec Evropskega parlamenta, kjer je delal v generalnih direktoratih za informiranje in odnose z javnostmi, raziskave, osebje in finance ter nazadnje v pravni službi Evropskega parlamenta. Kot vodja upravnega in finančnega oddelka se je uradu Evropskega varuha človekovih pravic pridružil leta 2000. Za vodjo pravnega oddelka je bil imenovan 1. julija 2007. ■

— Vodje pravnih enot

Vsak vodja pravne enote nadzoruje skupino strokovnih sodelavcev in pripravnikov, da zagotavlja visoko kakovost obravnavanja pritožb. Vodji pravne službe pomagajo pri zagotavljanju, da je delo službe natančno, pravočasno in dosledno. To vključuje spodbujanje in spremljanje skladnosti z notranjimi postopki, standardi in roki. Vodje pravnih oddelkov imajo tudi svoje naloge, podobne nalogam pravnih strokovnih sodelavcev, ki so opisane v nadaljevanju. Poleg tega zastopajo varuha človekovih pravic na nekaterih javnih dogodkih. Vsi so podrejeni vodji pravnega oddelka, s katerim se redno sestajajo.

Vsak vodja pravne enote nadzoruje skupino strokovnih sodelavcev in pripravnikov in s tem zagotavlja visoko kakovost obravnavanja pritožb.

Trenutno delujejo štirje vodje pravnih enot. To so Nemec Gerhard Grill, ki se je uradu varuha človekovih pravic pridružil leta 1999, Poljakinja Marta Hirsch-Ziembinska, ki se je uradu pridružila leta 2003, in Irec Fergal Ó Regan, ki se je uradu pridružil leta 2006. Danec Peter Bonnor, ki v uradu varuha človekovih pravic dela od leta 1998, je začasni vodja pravne enote.

— Pravni strokovni sodelavci

Pravni strokovni sodelavci se ukvarjajo s pritožbami, ki jih je varuhu človekovih pravic mogoče predložiti v katerem koli od 23 jezikov Evropske unije, v katerih je podpisana Pogodba. Predlagajo in izvajajo tudi poizvedbe na lastno pobudo, odgovarjajo na zahteve državljanov po informacijah, pomagajo varuhu človekovih pravic pri pravnih zadevah, mu svetujejo o pravnih postopkih, dogajanjih in tradiciji v državah članicah, iz katerih prihajajo, in pripravljajo predstavitve o delu varuha človekovih pravic.

Pravni strokovni sodelavci se ukvarjajo s pritožbami, ki jih je varuhu človekovih pravic mogoče predložiti v katerem koli od 23 jezikov Evropske unije, v katerih je podpisana Pogodba.

Upravni in finančni oddelek

Upravni in finančni oddelek je odgovoren za vse delo urada varuha človekovih pravic, ki ni neposredno povezano s pritožbami in opravljanjem preiskav. Od 1. julija 2008 ga sestavljajo štiri enote, opisane v nadaljevanju, ter sekretariat za obravnavo pritožb. Vodja upravnega in finančnega oddelka tudi usklajuje celotno delo oddelka. V tej funkciji je odgovoren za splošno organizacijo in delovanje urada, kadrovsko politiko, predlaganje in izvajanje proračunske in finančne strategije institucije ter

zastopanje varuha človekovih pravic na številnih medinstitucionalnih forumih. V oddelku je bilo leta 2008 zaposlenih 31 oseb.

João Sant'Anna
(Začasni) vodja upravnega in finančnega oddelka

— Sekretariat za obravnavo pritožb

Sekretariat za obravnavo pritožb je odgovoren za registracijo, razdelitev in spremljanje pritožb, predloženih Evropskemu varuhu človekovih pravic. Skrbi, da se vse pritožbe registrirajo v zbirko podatkov, potrdijo in predložijo pravnemu oddelku. Odgovoren je za vodenje vse dohodne in odhodne pošte, povezane s pritožbami, sprotno posodabljanje vnosov o pritožbah v zbirki podatkov, spremljanje upoštevanja rokov, pripravo statistike, povezane s pritožbami, in urejanje s pritožbami povezanih dokumentov. Vodja sekretariata za obravnavo pritožb je Peter Bonnor.

Sekretariat za obravnavo pritožb je odgovoren za registracijo, razdelitev in spremljanje pritožb,predloženih Evropskemu varuhu človekovih pravic.

— Enota za upravne in kadrovske zadeve

Naloge enote za upravne in kadrovske zadeve so obsežne. Vključujejo zaposlovanje in vodenje zaposlenih. dohodno in odhodno pošto, telefonsko centralo, infrastrukturo urada, usklajevanje prevajanja dokumentov, organizacijo in vodenje pravne referenčne knjižnice, dokumentacijo institucije in politiko arhivov. Ta enota je odgovorna tudi za politiko informacijske tehnologije v instituciji in zadovoljevanje potreb urada v zvezi z informacijsko tehnologijo, kar je naloga, ki jo opravlja v tesnem sodelovanju z Evropskim parlamentom. To enoto vodi Alessandro Del Bon, ki ima nemško in italijansko državljanstvo, uradu varuha človekovih pravic pa se je pridružil leta 1998.

Naloge enote za upravne in kadrovske zadeve so obsežne. Vključujejo zaposlovanje in vodenje zaposlenih.

— Enota za proračun in finance

Naloga enote za proračun in finance je zagotavljati, da urad Evropskega varuha človekovih pravic ravna v skladu z veljavnimi finančnimi pravili in da se razpoložljiva sredstva uporabljajo gospodarno, učinkovito in ustrezno. Ta enota je odgovorna tudi za vzpostavljanje in izvajanje primernih notranjih nadzornih mehanizmov, potrebnih za doseganje teh ciljev. Te naloge izhajajo iz dejstva, da ima Evropski varuh človekovih pravic neodvisen proračun. Proračun pripravljajo in izvajajo finančni strokovni sodelavci v pristojnosti odredbodajalca. Vodja te enote je Francoz Loïc Julien, ki je za varuha človekovih pravic začel delati leta 2005.

Naloga enote za proračun in finance je zagotavljati, da urad Evropskega varuha človekovih pravic ravna v skladu z veljavnimi finančnimi pravili in da se razpoložljiva sredstva uporabljajo gospodarno, učinkovito in ustrezno.

— Enota za obveščanje

Naloga enote za obveščanje je pripravljanje publikacij in promocijskega gradiva za varuha človekovih pravic, vzdrževanje in razvijanje spletnih strani varuha človekovih pravic ter za pripravo vizualne predstavitve ustanove. Ta enota tudi usklajuje Evropsko mrežo varuhov človekovih pravic in splošneje odnose z združenji varuhov človekovih pravic iz Evrope in od drugod. Vodja te enote je Britanec Ben Hagard, ki se je uradu varuha človekovih pravic pridružil leta 1998.

Naloga enote za obveščanje je pripravljanje publikacij in promocijskega gradiva za varuha človekovih pravic, vzdrževanje in razvijanje spletnih strani varuha človekovih pravic ter za pripravo vizualne predstavitve ustanove.

— Enota za medije, podjetja in civilno družbo

Naloga enote za medije, podjetja in civilno družbo je pomagati varuhu človekovih pravic pri doseganju posameznikov in organizacij, ki morda potrebujejo njegove storitve. Pomaga izboljševati ozaveščenost o delu varuha človekovih pravic po vsej Uniji. Enota vzdržuje in spodbuja odnose z mediji ter pripravlja informativne obiske varuha človekovih pravic in dogodke. Člani te enote so prav tako odgovorni za pisanje objav in govorov za varuha človekovih pravic. Vodja te enote je Irka Rosita Agnew, ki je za varuha človekovih pravic začela delati leta 2001.

Naloga enote za medije, podjetja in civilno družbo je pomagati varuhu človekovih pravic pri doseganju posameznikov in organizacij, ki morda potrebujejo njegove storitve.

— Odbor uslužbencev

Odbor uslužbencev varuha človekovih pravic zastopa interese osebja ter spodbuja dialog med institucijo in osebjem. Veliko je prispeval k nemotenemu delovanju službe z zagotavljanjem kanala, prek katerega lahko osebje izraža svoja mnenja, in posvetitvijo pozornosti odpravljanju kakršnih koli težav v zvezi z interpretacijo in uporabo ustreznih predpisov. Odbor uslužbencev posreduje predloge v zvezi z organizacijo in delovanjem službe ter predloge za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer osebja. V tem smislu je imel pomembno vlogo pri srečanjih osebja v letih 2006 in 2008.

— Pooblaščenec za varstvo podatkov

Vsaka institucija EU ima pooblaščenca za varstvo podatkov (Pvp), ki sodeluje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov in zagotavlja, da je zelo malo verjetno, da bi na pravice in svoboščine oseb, na katere se nanašajo podatki, obdelava podatkov škodljivo vplivala. Dpo zagotavlja tudi, da so nadzorniki podatkov in osebe, na katere se podatki nanašajo, obveščeni o svojih pravicah in dolžnostih v skladu z Uredbo št. 45/2001[1]. Pooblaščenec za varstvo podatkov v uradu Evropskega varuha človekovih pravic je od marca 2006 Loïc Julien.

5.2 Proračun

Proračun v letu 2008

Od 1. januarja 2000 ima Evropski varuh človekovih pravic v proračunu Evropske unije lasten proračunski razdelek (trenutno je to razdelek VIII)[2]. Razdeljen je na tri naslove. Naslov 1 zajema plače, dodatke in druge odhodke, povezane z zaposlenimi. Naslov 2 zajema stavbe, pohištvo, opremo in različni stroški poslovanja. Naslov 3 vsebuje odhodke, izhajajoče iz splošnih nalog, ki jih opravlja institucija.

Dodeljena proračunska sredstva so v letu 2008 znašala 8 505 770 eur.

Medinstitucionalno sodelovanje

Varuh človekovih pravic, kadar je le mogoče, sodeluje z drugimi institucijami in organi EU, da zagotavlja najboljšo mogočo uporabo virov in se izogne nepotrebnemu podvajanju osebja. Čeprav se te storitve seveda zaračunajo Evropskemu varuhu človekovih pravic, to sodelovanje omogoča precejšnje učinkovite prihranke proračuna Skupnosti. Varuh človekovih pravic sodeluje zlasti z:

1. Uredba (ES) št. 45/2001 z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov, UL 2001 L 8, str. 1.
2. Uredba Sveta (ES, ECSC, Euratom) št. 2673/1999 o spremembi finančne uredbe z dne 21. decembra 1977, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti, UL 1999 L 326, str. 1.

(i) Evropskim parlamentom, ki mu zagotavlja pomoč s tehničnimi storitvami, vključno s stavbami, informacijsko tehnologijo, komuniciranjem, zdravstvenimi storitvami, usposabljanjem, prevajanjem in tolmačenjem;
(ii) Uradom za objave Evropskih skupnosti v zvezi z različnimi vidiki objav;
(iii) Prevajalskim centrom za organe Evropske unije, ki zagotavlja številne prevode, ki jih varuh človekovih pravic potrebuje pri svojem delu za državljane.

Proračunski nadzor

Da bi zagotovili učinkovito vodenje virov, ki so na razpolago varuhu človekovih pravic, notranji revizor, ki je uradnik Evropskega parlamenta, redno preverja notranje nadzorne sisteme institucije in finančne transakcije, ki jih je izvedel urad.

V uradu se izvajajo tudi revizije, ki jih opravi Evropsko računsko sodišče.

Kako stopiti v stik z Evropskim varuhom človekovih pravic

Po pošti

Evropski varuh človekovih pravic
1 Avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
67001 Strasbourg Cedex
Francija

Po telefonu

+33 3 88 17 23 13

Po faksu

+33 3 88 17 90 62

Po e-pošti

eo@ombudsman.europa.eu

Spletna stran

http://www.ombudsman.europa.eu

Evropski varuh človekovih pravic preiskuje pritožbe zoper institucije in organe Evropske unije.

→→→ www.ombudsman.europa.eu

Evropski varuh človekovih pravic
1 Avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
67001 Strasbourg Cedex
Francija

Urad za publikacije
Publications.europa.eu

ISBN 978-92-9212-193-8 · ISSN 1725-9797 · QK-AA-09-001-SL-C